

Endringsforslag med linjenummer

1. Nome Arbeiderparti

Nome Arbeiderparti er fornøyd med avsnittet i partiprogrammet som omhandler

1208 Mineraler: høyere utvinning og lavere miljøbelastning

Norge har betydelige mineralressurser på land og til havs, spesielt i nordområdene. Økt internasjonal etterspørsel etter mineraler og metaller gjør at næringen kan bli et nytt eksporteventyr for Norge. Arbeiderpartiet vil kartlegge og legge til rette for økt utvinning av mineraler og redusert usikkerhet for ny virksomhet, samtidig som vi sikrer god miljøforvaltning

For lokalsamfunn som stiller til disposisjon sine arealer og sitt miljø, er det viktig også sitte igjen med noe av verdiskapingen.

Nome Arbeiderparti ønsker derfor følgende tillegg i avsnittet:

Linje 1234 Sikre kommunene som stiller areal til disposisjon for mineralutvinning en sikker og forutsigbar andel av verdiene som skapes.

2. Årdal Arbeiderparti

I forslag til nytt program har Arbeidarpartiet famna godt om psykisk helse og rusbehandling. Programmet inneheld mange gode tiltak som vil bidra til at dette område får det løftet som er etterlengta og nødvendig.

Som det kjem fram i forslaga er psykisk helse og rusbehandling eit omfattande område, og det krev eit godt kvalifisert tverrfagleg team både i tilnærming og i behandlinga. Difor er det gledeleg at eitt av forslaga Arbeiderpartiet vil styrkja er:

- Bygge ut ACT- og FACT-team over hele landet.

ACT – og FACT er ein tilnæringsmetode, ein nyare form for kognitiv adferdsterapi. Eit slikt team består av behandlarar med ulik fagleg bakgrunn, oftast som eit samarbeid mellom kommunal helse- og omsorgstenesta og spesialisthelsetenesta.

Arbeiderpartiet ynskjer dermed å satsa på tverrfagleg kompetanse i behandling innanfor dette området.

Årdal Arbeidarparti føreset at kompetansehevinga skal gjelde alle relevante utdanningar innan psykisk helse og rusbehandling.

Framlegg:

Linje 2700 i programframlegget vert endra til:

- Auka kompetansen til dei som arbeider innan psykisk helse og rusbehandling.

Resolusjon til programnemda i Arbeiderpartiet:

Årdal Arbeiderparti er glad for at distriktspolitikken har fått større plass i utkastet til partiprogram 2021 -2025, både som ein integrert del i programmet og som eit eige distriktspolitisk løft. Vi meiner likevel at distriktspolitikken, som eige prioritert område, druknar og blir utydeleg i generelle formuleringar. Under overskrifta 'Hånd i hånd' heiter det:

Det er summen av hva vi skaper i hele landet som er grunnlaget for Norges velstand og velferd. Et land med arbeid og bosetting over hele landet er fundamentet for et sterkt fellesskap og for vår felles identitet. Framtidstro lokalt gjør Norge bedre nasjonalt. Derfor er Arbeiderpartiet byenes og distriktenes parti. I generasjoner har vi vist at Norge lykkes best når vi står sammen – by og land, hand i hand.

På bakgrunn av utviklinga mellom by-/bynære område, dei siste 40 – til 50 åra, kjenner ikkje folk seg att i formuleringane over. Historisk var slagordet 'By og land, hand i hand' eit strategisk og kraftig postulat i arbeidet med å byggja oppatt Norge etter krigen. I dag, derimot, er det nærliggjande å hevda at slagordet har resultert i ein kraftig ubalanse, der by er bygd opp og land bygd ned.

Demografiske fakta syner at i 1980 budde om lag 50% av befolkningen i byar og 50% i distrikt. Fram mot 2020, altså ein periode på om lag 40 år, endra dette forholdet seg til 70% i byar og 30% i distrikt, altså ei folkevandring, særleg av ungdom, tilsvarande 1.5 mill innbyggjarar.

Statistisk Sentralbyrå sine befolkningsframskrivingar stadfester at denne utviklinga vil akselerere i åra framover og at den ujamne geografiske fordelinga vil auke. Eksempelvis veks Oslo / Vikenområdet med over 18%, medan 140 kommunar får dramatisk nedgang i folketalet. Ein konsekvens av dette er sterkare aldring i utkanten. Unge vaksne flytter til byane for å ta utdanning og skaffe seg arbeid. Dei får barna sine der og blir buande. Slik sett står slike kommunar som Årdal i fare for å misse to generasjonar, først noverande yngre generasjon, deretter barna deira.

Når framlegget til program formulerer

I generasjoner har vi vist at Norge lykkes best når vi står sammen – by og land, hand i hand.

er dette, i beste fall, ei alvorleg feilframstilling av den faktiske utviklinga. Årdal Arbeiderparti er samd i at ein konfronterande politikk mellom by og distrikt ikkje tener landet vårt. Vi meiner likevel at partiet må tora å utfordra den dramatiske skeivutviklinga vi er vitne til. Like lite som byane treng ein eksplosiv befolkningsvekst, treng bygde-Noreg avfolking. Nye politiske virkemiddel i distriktspolitikken må gjenoppretta balansen mellom by og land.

Årdal kommune er ein god og velfungerande kommune å bu i. Vi har tilgang på fornybar energi i vannkraft, eit høgteknologisk kompetansmiljø og kvalifisert arbeidskraft innan aluminiumsindustrien, som er på full fart frå ein forureinande produksjon til å bli ei 'grøn' verksemd innan prosessindustrien. Parallelt er Norsun ein av verdas fremste aktørar innan solcelleteknologi. Omkransa av dette har vi tilgang på attraktiv natur både sommar og vinter, og med ei veksande reiselivsnæring.

Trass i dette bakteppet er vi i ferd med å tapa store deler av den oppveksande generasjonen til byar/bynære område. Alle næringar Noreg skal leva av, som

- mineral- og prosessindustri
- fornybar energi og energiproduksjon
- fiskeri og havbruk
- maritim teknologi
- reiseliv
- m.m.

er avhengige av at det bur smarte, innovative folk i utkantane og at storsamfunnet legg til rette for eit dynamisk samspel mellom by og land.

Årdal Arbeidarparti meiner at utfordringane på dette området framover er så massive at det trengst ei ekstraordinær satsing på distriktspolitiske tiltak. No framstår tiltaka som fragmenterte og lite heilskaplege. Vi meiner at Arbeiderpartiet, i kraft av verdigrunnlaget, samarbeid med fagrørsla og den politiske krafta partiet står for på sitt beste, er det einaste partiet i Noreg som kan ta leiinga i dette arbeidet på ein kraftfull måte. Dette krev at vi, som eit samla lag, er viljuge til å stansa den kraftige straumen av verdiar og arbeidskraft frå distrikta.

Skal vi lukkast med å snu utviklinga, må vi finna årsakene til kvifor ubalansen har fått utvikla seg dei siste 40 til 50 åra. Det betyr at 'drivarane' bakom utviklinga må identifiserast og at politikken må utviklast på eit velfundert faktagrunnlag med eit framtidsperspektiv på Arbeiderpartiet sitt verdigrunnlag.

Årdal Arbeidarparti meiner det er naudsynt at Arbeiderpartiet på nytt skal setja dagsorden i distriktspolitikken og vere arkitekten bakom 'å ta heile landet i bruk'. Vi vil tilrå at Arbeiderpartiet tek initiativ til oppretting av ein breitt samansett kommisjon, som får i oppdrag å kartleggje årsakene til utviklinga, samt utarbeide eit beslutningsgrunnlag for ei nysatsing innan distriktspolitikken.

Årsmøtet i Årdal Arbeidarparti

3. Forum for grønn vekst i Oslo Ap

Forslag til endringer i 2. utkast til stortingsprogram 2021-2025

Fra Forum for grønn vekst i Oslo Arbeiderparti.

Forum for grønn vekst i Oslo Arbeiderparti vil gi ros for et solid og gjennomarbeidet utkast, og for den fremoverlente holdningen til de mulighetene det grønne skiftet vil gi til verdiskapning, arbeidsplasser og næringsutvikling i hele landet.

Vi vil gi spesiell ros til at klima- og naturpolitikken skal være rammen rundt all annen politikk (linje 274-284). Skal denne ambisjonen nås, er det vårt syn at teksten fram mot landsmøtet i april bør forbedres ytterligere innenfor særlig fem områder: skatte- og avgiftspolitikken, olje- og energisektoren, rettferdig grønt skifte, landbruk og krav til næringslivet.

1. For lite om bruk av økonomiske virkemidler for å redusere klimagassutslipp og tap av natur

Oppmerksomhet på verdiskapning og aktiv virkemiddelbruk for å drive grønn omstilling av norsk næringsliv er positivt. Men bruken av overordnede økonomiske virkemidler – spesielt for å gjøre forurensende/naturødeleggende virksomhet ulønnsom – er underkommunisert:

- Linje 163-185: Ingenting om den økonomiske politikken/skatte- og avgiftspolitikken som driver av klimaomstillingen. *Forslag: linje 169, ny start på setning: "I den økonomiske politikken inkludert skatte- og avgiftspolitikken, i transportsektoren..."*
- Linje 322-326: Det fastslås at skatter og avgifter må være mest mulig forutsigbare, uten å påpeke behovet for å endre disse for å drive frem grønn omstilling. Dette er egnet til misforståelser. *Forslag: Ny setning linje 324: "... fordelt. De skal også bidra til å drive frem det grønne skiftet. Skattesystemet..."*
- Linje 342-392: Arbeiderpartiet vil-punktene bør styrkes med følgende justeringer:
 - Linje 343: "sysselsetting, klima- og naturvennlig omstilling, økt verdiskapning"
 - Linje 365: "til klima og natur og gir"
 - Linje 374: "til en klima -og naturomstilling som er"
 - Linje 376: "føre en grønn, forutsigbar og"
 - Linje 548: "klimavennlige næringer – og mindre attraktivt å investere i klima- og naturødeleggende næringer og produksjonsprosesser."
 - Linje 1656: Det synes ikke logisk at tilstrømming av avgifter for dyre el-biler er et tiltak for å fremme elbilsalg. Vi foreslår endret setning: "Øke CO2-komponenten for nye bensin- og dieslbiler kraftig nok til å nå målet om at det bare skal selges nullutslippsbiler innen 2025, til tross for at fordeler på de dyreste elbilene også gradvis må reduseres."

2. For uklare føringer angående petroleumsindustriens videre utvikling og forholdet mellom denne og annen energipolitikk

Det er positivt at det tas sikte på å legge fram en petroleumsmelding. Teksten lar imidlertid det mest sentrale spørsmålet – skatteregimet – stå uadressert. Det er lett å forstå gitt hvor kontroversielt det er, men å gå uten mandat på dette punkt inn i stortingsperioden er ikke hensiktsmessig. Det er også åpenbar dissonans mellom å ikke berøre dette spørsmålet og samtidig snakke om klimarisiko og ønske en fullstendig avkarbonisering av norsk energibruk (linje 785, en meget god setning). Vi må regne med at også resten av verden vil ønske å avkarbonisere – da endrer risikobildet for norsk petroleumsproduksjon seg radikalt. Det fremstår som særs risikabelt å ikke se på dagens skatteregime som legger risikoen ved investeringer i sektoren overveiende på norsk offentlig sektor og som dermed også skaper skjeve incentiver for næringa. Det virker også påfallende at det anbefales en energikommisjon (linje 788 – et meget godt forslag) uten at dette og petroleumsmeldinga ses i sammenheng.

Forslag: Linje 705: "økonomi, blant annet ved en gjennomgang av petroleumsbeskatningen."

Linje 790 – ny setning til slutt i punktet: "Kommisjonens arbeid og arbeidet med petroleumsmeldinga skal ses i sammenheng."

2.b. Norge kan ikke nøle med havvindsatsingen

Arbeiderpartiet vil:

Linje 825, forslag til nye underpunkter til strategi for havvind:

- *Sette et mål om minimum 1 GW flytende havvind og 3 GW bunnfast havvind i Norge innen 2030. Staten skal sikre at nettinfrastruktur og rammebetingelser legger til rette for at målene nås.*
- *at Statnett umiddelbart går i gang med å utvikle en langsiktig plan for etablering av en nettinfrastruktur som legger til rette for maksimal verdiskaping fra norsk havvind.*
- *Sikre at olje- og gassnæringens planer for elektrifisering av sokkelen i størst mulig grad oppnås ved bruk av havvind. Olje- og gassnæringens elektrifisering må sees i sammenheng med industriell satsing på havvind.*

3. For lite oppmerksomhet på at det grønne skiftet må være rettferdig

Det er utrygghet i befolkningen om hvordan den grønne omstillingen vil påvirke deres økonomi og liv. Det er også behov for å konkretisere hvordan CO2 avgiften skal håndteres for å skape både klimaeffekt og aksept i befolkningen. Programmet må vise tydelig at omstillingen skal være rettferdig og ikke føre til større ulikheter.

Nytt avsnitt etter linje 3605 «..inkluderende og forståelig for alle som berøres». Forslag: *”For å realisere klima- og miljømålene må valg av virkemidler være virkningsfulle og effektive, og de må være rettferdige. Klimapolitikken må vurderes i lys av om den rammer ulike deler av befolkningen på en måte som forsterker sosiale forskjeller. Arbeiderpartiet vil ta hensyn til hvordan byrder og goder fordeles på ulike grupper, økonomisk, sosialt, geografisk og mellom generasjoner, i valg av virkemidler for å nå klima- og miljømålene».*

- Linjene 3652-3654. justert tekst. Forslag: *Øke CO2-avgiften årlig og betydelig frem mot 2030 slik at Norges klimamål nås. For at avgiften skal oppnå ønsket klimaeffekt og bidra til en rettferdig omstilling, vil avgiftsinntekten øremerkes klimatiltak samt støtte til befolkningsgrupper og næringer som særlig rammes av avgiftøkningen.*
- Linjene 3685-3687. Justert tekst. Forslag: *Ta større hensyn til fordelingsprofil i utforming av klima- og miljøpolitikken. Ulikheten mellom grupper, økonomisk, sosialt og geografisk, skal ikke øke. Utrede hvordan næringer som forurenser mest, og personer som har størst betalingsevne, kan bidra mer enn i dag.*

4. For lite fokus på en positiv og fremtidsrettet omstilling av landbruket

Landbruksteksten er full av målsettinger om grønn omstilling, men svært tynn på virkemidler. Det er forståelig, gitt kompleksiteten og hvor kontroversiell saken er. Feltet står overfor særskilte utfordringer framover – både for å opprettholde verdiskaping i distrikts-Norge, og for å nå sektormål og helse-, klima- og naturmål. Utfordringene må adresseres, men dynamikken på rød-grønn side tillater neppe at dette håndteres i forkant av valget eller i regjeringsforhandlingene.

- Linje 1045, forslag nytt kulepunkt: *Nedsette et partssammensatt utvalg for å fremme konkrete tiltak til en bærekraftig land-, fiskeri og havbrukspolitikk. Mandatet skal slå fast at mål innen klima, miljø og helse skal nås samtidig som sysselsettingen i næringenes økes.*

5. For svake krav til klimarapportering til næringslivet

Informasjon om miljø- og klimafotavtrykket til en virksomhet er nødvendig for å kunne gjøre bærekraftige investeringsbeslutninger og kjøpsbeslutninger. Norge har under den sittende regjeringen hatt svakere krav til næringslivet enn i EU, vårt største marked. Det haster derfor å få på plass krav på linje med EU for å sikre norsk næringslivs konkurransedyktighet i møte med europeiske investorer, kunder og konkurrenter.

linje. 504: nytt punkt, forslag:

- *Stille krav om at store selskaper måler og er åpen om klima- og miljøfotavtrykket og relaterte risikovurderinger, minst på linje med eksisterende krav i EU»*

4. Kvinesdal Arbeiderparti

Pensjonsvilkår for arbeidere i skift og turnus-yrker må gjenspeile belastningen slike arbeidsordninger innebærer

Omtrent hver fjerde ansatte i Norge jobber skift eller turnus. Det er dokumentert klare sammenhenger mellom skiftarbeid, flere sykdomsgrupper og helseskader.

Kvinesdal Arbeiderparti ønsker at det settes i gang utredning av mulighetene for bedre pensjonsvilkår for tungt belastede yrker.

Yte etter evne, få etter behov er et viktig prinsipp som må vektlegges når man ser på pensjonen til yrkesgrupper med særlig høy helserisiko.

Kvinesdal Arbeiderparti vil at:

- Pensjonsvilkårene for arbeidere i skift og turnusyrker må gjenspeile den belastningen slike arbeidstidsordninger innebærer.

Det settes ned et nasjonalt utvalg for å utrede helsemessige konsekvenser av skift/turnusarbeid.

5. Skien Arbeiderparti

Endrings- og tilleggsforslag til landsmøte i Arbeiderpartiet - fra Skien Arbeidersamfunn

Styret i Skien Arbeidersamfunn har behandlet 2. utkast til partiprogram og har følgende forslag til endringer/tillegg:

Nytt avsnitt, 1898:

I dag er grunnskolen hovedsakelig tilpasset teoristerke unger. Slik kan det ikke være. Praktisk sterke unger må få oppleve mestring og læringsglede allerede fra 1. klasse. Grunnskolen må derfor være startpunkt for både studieforberedende- og yrkesfag. Hele grunnskolen må oppleves som en reell forberedelse for elever som sikter inn mot yrkesfag på videregående skole. Vi må derfor endre fag- og timefordeling i grunnskolen, slik at praktisk-estetiske fag blir styrket og at de ulike yrkesfagene blir representert gjennom hele grunnskoleløpet.

Nytt kulepunkt, 2083:

- Ta initiativ til å endre fag- og timefordelingen i grunnskolen slik at praktisk-estetiske fag blir styrket og at de ulike yrkesfagene blir representert gjennom hele grunnskoleløpet.

Nytt kulepunkt, 2108

- For å lykkes med å tilrettelegge for praktisk undervisning i teoretiske fag, må barne- og ungdomsskolene etablere flere tilrettelagte undervisningslokaler, som for eksempel skaperverksted og mekaniske verksted. Arbeiderpartiet ønsker derfor at det på nasjonalt nivå

etableres økonomiske fond som skoler kan søke midler hos til å opprette slike undervisningslokaler.

Tillegg, 2474: Innføre daglig fysisk aktivitet (+ og veiledning som motiverer og skaper forståelse av dette.)

Utdyping 2482: Innføre et næringsrikt måltid som dekker det fysiske behovet til elevene. (I dag står det: Sunt og enkelt skolemåltid)

Tillegg 2566: Fritt brukervalg betyr at den enkelte bruker av hjemmetjenesten selv bestemmer om det er kommunen eller private som skal få levere tjenesten. Kommunen vil fortsatt bestemme hvem som har behov for praktisk hjelp i hjemmet, i tillegg til å bestemme prisen for tjenesten. De ulike private aktørene som er valgt ut, får deretter betalt den faste satsen som er bestemt av kommunen. Fritt brukervalg vil føre til todelte helsetjenester og være ressurskrevende for kommunene. Når private aktører overtar tjenestene er sjansen stor for at lønns- og arbeidsbetingelser blir dårligere, fordi det i hovedsak er lønns-, pensjons- og arbeidsvilkår det er mulig å konkurrere på. Når ansattes lønns- og arbeidsvilkår presses, svekkes samtidig deres evne til å bidra inn i fellesskapet gjennom forbruk og skatt.

Eldre trenger samhandling, ikke sammenligning. Alle konkurransesystemene legger opp til sammenligning mellom tjenester. Når systemene får virke over tid kan sammenligning fort vise seg å være underordnet. Det skyldes at konkurransedynamikken også rammer den omsorgen som drives i offentlig egenregi. Eldre trenger trygghet, ikke valgtvang. I brukervalgssystemer må alle forholde seg til valg. Også den som ikke gjør et aktivt valg.

Tillegg, 2578: Det må settes krav til offentlige sykehus om en tydeligere digitaliseringsstrategi.

Tillegg, 2587: Vi må ha en bedre og smartere oppgavedeling mellom ansatte i sykehusene. Det betyr at arbeidsoppgaver som tidligere har vært knyttet til en særskilt profesjon, også skal kunne utføres av andre yrkesgrupper. Dette gir en bedre utnyttelse av samlet kompetanse og ressurser.

Tillegg, 2607: Helse Sør Øst bør minimum deles opp i to, slik at Oslo-sykehusene er et eget sykehusområde.

Tillegg, 2947: Sørge for at de som jobber i pleie og omsorgsykker har god nok kunnskap til å kommunisere på norsk, engelsk og gjennom tegn til tale.

Med vennlig hilsen
Anne Ragnhild Kjær Sti,
leder Skien Arbeidersamfunn

6. Fjord Arbeiderparti

Forslag om høyhastighetsbaner til Arbeiderpartiets program for 2021 - 2025

Vi ser det som naturlig at nettopp Arbeiderpartiet løfter frem en konkurransedyktig og klimavennlig jernbanesatsing, som kan bygge landet på en måte som kan styrke både by og land, hand i hand. Vi håper dette kommer klart og tydelig til uttrykk i partiprogrammet. Se mer om bakgrunn og begrunnelse på neste side.

FORSLAG

Nytt kulepunkt etter linje 1599. s 38:

Vurdere mulighetene for en rask realisering av høyhastighetsbaner i et flerbrukskonsept for langdistanse-, regional- og godstrafikk der forholdene ligger til rette for det. I tillegg til baner mellom Oslo og de større byene/landsdelene, InterCity på Vestlandet, og videre til Stockholm og

Gøteborg, København og kontinentet, skal dette inkludere også en moderne Nord-Norgebane, videre fra Trøndelag.

Nytt kulepunkt etter linje 1662 s. 39:

«Skape gode betingelser for mest mulig overføring av gods-, fly- og biltrafikk til konkurransekraftige moderne baner.

Nytt kulepunkt etter linje 3651 på s. 84:

«Arbeide for konkurransekraftig, moderne jernbane som sikrer samfunns- og næringsliv et klimavennlig alternativ for gods-, fly- og biltrafikk.»

For Fjord Arbeiderparti

Olav Løvoll

Kommunepartileder

7. Ullern Ap-lag

Ullern Ap-lag behandlet 2. programutkast på sitt styremøte 24. februar. Vi synes det er et godt program som vi slutter oss til i store trekk; med hensyn til de tre dissensene, slutter vi oss til mindretallet.

Vi vil likevel komme med forslag på to områder. Det ene er **utdanning**, som vi har spesiell kompetanse på i vårt styre. Der er våre tilleggsforslag følgende:

Linje 2177: Etablering av et Nasjonalt senter for yrkesfag. Vedlagt et notat med begrunnelse for dette forslaget.

Linje 2326: Høyere utdanning med mer mangfold og bedre arbeidsvilkår, som flere fullfører.

Linje 2341: Iverksette en bred handlingsplan for økt gjennomføring utviklet i samarbeid med representanter for de ansatte, studentene og forskere.

Begrunnelse:

En altfor høy andel av studentene i høyere utdanning fullfører ikke. Årsakene er flere og til dels sammensatte. Langsiktige tiltak er påkrevet, men ikke uten videre enkle å identifisere og gjennomføre. Manglende fullføring rammer først og fremst arbeidsfolks barn. Det å bli fratatt muligheten for mestring, enten det kommer fra feil veivalg eller systemfeil, undergraver fremtiden for store grupper av unge studerende. En bred tiltaksplan for økt gjennomføring kan utvikles ved å kalle på de beste tradisjonene fra samråd og medvirkning.

Det andre er **Helse og omsorg: God helse og livskvalitet til alle**

Linje 2438: Vi skal ta initiativ til en kunnskapsbasert helsereform som bringer Norge i front. Gjennom en åpen prosess skal denne reformen utredes og forberedes: Kvalitet, kapasitet, tillit, samhandling, medvirkning og styring skal settes i sammenheng. En skal spesielt se på organiseringen av helsetjenesten, sykehusene, samhandling med primærhelsetjenesten og styring.

Begrunnelse:

Ullern Ap er fornøyd med de mange gode, fremoverrettede forslagene under dette kapitlet. Imidlertid mangler et tydelig, kraftfullt og mobiliserende reforminitiativ som folk kan føle seg hjemme i. Derfor foreslår vi en kunnskapsbasert helsereform som setter enkelttiltak i sammenheng og kan bli et fyrtårsprosjekt for Arbeiderpartiet.

8. Midt-Telemark Arbeiderparti

Vi ser det som naturlig at nettopp Arbeiderpartiet løfter frem en konkurransedyktig og klimavennlig jernbanesatsing, som kan bygge landet på en måte som kan styrke både by og land, hand i hand. Vi håper dette kommer klart og tydelig til uttrykk i partiprogrammet.

FORSLAG

Nytt kulepunkt etter linje 1599. s 38:

«Vurdere mulighetene for en rask realisering av høyhastighetsbaner i et flerbrukskonsept for langdistanse-, regional- og godstrafikk der forholdene ligger til rette for det. I tillegg til baner mellom Oslo og de større byene/landdelene, InterCity på Vestlandet, og videre til Stockholm og Gøteborg, København og kontinentet, skal dette inkludere også en moderne Nord-Norgebane, videre fra Trøndelag.»

Nytt kulepunkt etter linje 1662 s. 39:

«Skape gode betingelser for mest mulig overføring av gods-, fly- og biltrafikk til konkurransekraftige moderne baner.»

Nytt kulepunkt etter linje 3651 på s. 84:

«Arbeide for konkurransekraftig, moderne jernbane som sikrer samfunns- og næringsliv et klimavennlig alternativ for gods-, fly- og biltrafikk.»

9. Nærøysund Arbeiderparti

2973 Rask og god habilitering og rehabilitering.

Ap vil: Styrke rehabiliteringstilbudet til kreftoverlevende.

Begrunnelse: Å få en kreftdiagnose og gjennomgå behandling er en stor påkjenning. Mange får ulike senvirkninger etter sykdommen og behandling av denne og blir slitne både fysisk og mentalt.

Overgangen til en normal hverdag kan være svært utfordrende.

Det er alt for mange som opplever at de ikke får et rehabiliteringstilbud når de er ferdig med kreftbehandlingen.

10. Lindesnes Arbeiderparti

Endringsforslag til 2.utkast programforslag fra Lindesnes Arbeiderparti

Fornybar energi: Even

Nytt kulepunkt linje 854: Vedtatt

- Etablere en statlig finansieringsordning for å få på plass kritisk infrastruktur som vei, havn eller nettkapasitet etc., som trenges i forbindelse med etablering av større bærekraftig industri

Nytt kulepunkt 1605- resten forskyves: VEDTATT

Arbeid med sammenkopling av Sørlandsbanen med Vestfoldbanen fremskyndes og legges inn i NTP. Arbeidet med kapasitets- og pålitelighetsforbedrende tiltak, som f.eks kryssningsspor, for godstog må prioriteres.

Nytt kulepunkt linje 1960, resten forskyves – vedtatt.

- Sikre 5 dagers skoleuke for alle elever.

Rusreform- Even

Setning 2880: Vedtatt

- Tillegg: Omleggingen her må ikke svekke det rusforebyggende arbeidet, spesielt blant mindreårige. Ved gjennomføring av en rusreform, må det forebyggende arbeidet styrkes betydelig. Når bruk av ulovlige rusmidler avdekkes, må det følge en forpliktende oppfølging over tid. Dette fordrer økte ressurser til kommuner og spesialisthelsetjenesten.

Setning 2885-2887: Vedtatt

- Endringsforslag: Endringer i de strafferettslige reaksjonene for egen bruk av narkotika må gå parallelt med en styrking av det forebyggende arbeidet og styrket satsing på rusbehandling, som skal gjøre det lettere å hjelpe mennesker ut av rus.

Setning 2890: Vedtatt

- Tillegg: Forpliktende oppfølingsløp må etableres i et forebyggende perspektiv.

Setning 2897: Vedtatt

- Endringsforslag, erstatte innledning: Styrke kommunenes økonomi og ressurser

Politi: Linda- Vedtatt

Endring linje 3206/3207: Gjennomføre et reelt etterforsningsløft gjennom en egen satsing på **etterforskere og** påtalemyndigheten i politiet, slik at ofre for kriminalitet ikke står i uverdige køer i straffesakskjeden.

Biomasse og negative utslipp som forutsetning for karbonnøytralitet-(fremmet av Sigurd Sodeland)

Tillegg linje 3592, settes inn etter «karbonnøytrale»: VEDTATT

Å nå målet på samfunnsnivå (netto karbonnøytralitet) forutsetter også tiltak som fjerner karbon og gir såkalte «negative utslipp». Slike løsninger kommer i tillegg til utslippsreducerende tiltak.

Tillegg til linje 3634, etter «skipsfart»:

Ulike biologiske prosesser, i havet og på land, kan være egnet til å gi negative utslipp ved bruk av naturbaserte løsninger. Også industrielle prosesser kan brukes til å fjerne karbon fra karbonkretsløpet, slik som karbonfangst og -lagring (CCS) av organisk avfall ved avfallsforbrenningsanlegg.

Ny innledning linje 3638, resten kommer etterpå: VEDTATT

Å lykkes med nødvendige negative utslipp forutsetter tydelige kriterier og et regelverk for klimaregnskap som tar høyde for at permanent fjerning av karbon fra biomasse kan godskrives som negative utslipp. Det er også nødvendig med andre insentiver for å fremme slike løsninger.

Arbeiderpartiet vil:

Tillegg til linje 3651: VEDTATT

- Vurdere å tallfeste et nasjonalt mål for omfanget av negative utslipp som skal realiseres med nye løsninger innen 2050

Nytt kulepunkt 2, linje 3652, resten forrykkes: VEDTATT

- Støtte utviklingen av regelverk for klimagassregnskap som gir rom for negative utslipp og fjerning av karbon i tråd med Parisavtalen, innen rammen av Norges samarbeidsavtale med EU.

Tillegg til kulepunkt som starter på linje 3660: VEDTATT

- Fremme nye løsninger for negative utslipp i tråd med målet om karbonnøytralitet i 2050. Aktuelle tiltak kan være å støtte anlegg for karbonfangst- og lagring fra forbrenning av biomasse, samt støtte til forskning og utvikling av naturbaserte løsnings bidrag til negative utslipp.

Norges regnskogsatsing

Nytt avsnitt linje 5266: VEDTATT

Redusert avskoging og bevaring av tropisk skog er av avgjørende betydning for å lykkes med de globale klima- og naturmålene. Norges innsats på feltet gjennom Klima- og skoginitiativet står i en særstilling internasjonalt. Arbeidet siden 2008 har gitt Norge en internasjonal pådriverrolle. At regnskog er inkludert i Parisavtalen er ikke minst takket være Norges innsats. Framover er det behov for en fornyet innsats for å motvirke kreftene som står for avskoging. Derfor er det nødvendig at Norges regnskogsatsing videreføres med styrke når Parisavtalen skal gjennomføres globalt gjennom 2020-årene.

Votering, dissensene i programmet

Iskant: Lindesnes Arbeiderparti støtter flertallet.

Abort: Lindesnes Arbeiderparti støtter flertallet.

Atomvåpen: Lindesnes Arbeiderparti støtter flertallet.

11. Sortland Arbeiderparti

FORSLAG TIL PROGRAM FRA SORTLAND ARBEIDERPARTI

FORSLAG 1

Sterkere fellesskap. Styrket satsing for barn og unge.

Forslag linje 4507 s 103:(erstatte Sikre frivilligheten en finansiering med en høy andel frie midler) med:

Arbeiderpartiet vil over fire år bygge opp en **frivillighetsmilliard**, øremerket til aktiviteter for barn og unge. Midlene utløses gjennom samarbeidsprosjekter mellom kommune og frivillig sektor.

Begrunnelse for *Frivillighetsmilliard*.

Et sterkere fellesskap må ta ansvar for å redusere forskjellene mellom folk og hindre utenforskap.

Her må programmet bli tydeligere, spesielt med tiltak for barn og unge. Dessverre er det altfor mange som faller utenfor både arbeidslivet og det sosiale fellesskapet. God folkehelse handler mye om hvordan vi bruker fritiden vår. Særlig viktig er det at alle barn kan delta i sunne aktiviteter på fritiden. Samhandling mellom det offentlige og frivillig sektor må styrkes, slik at allsidige fritidstilbud

kan være tilgjengelige for alle barn uavhengig av familiens økonomi. Det offentlige må i hovedsak ha ansvar for tilgjengelige arenaer, og stille disse til disposisjon for det frivillige organisasjonslivet. Alle faglige vurderinger tilsier at barn og unge rammes særlig hardt av sosial nedstenging som følge av pandemien. Sterk begrensning i barn og unges muligheter for sosial kontakt vil sannsynligvis føre til betydelige sosiale og psykiske utfordringer for mange. Dette må Arbeiderpartiet møte med kraftfull satsing.

FORSLAG 2

Konkurransedyktig og klimavennlig jernbanesatsing kan bygge landet på en måte som kan styrke by og land, hand i hand.

Nytt kulepunkt etter linje 1599. s 38:

Vurdere mulighetene for en rask realisering av høyhastighetsbaner i et flerbrukskonsept for langdistanse-, regional- og godstrafikk der forholdene ligger til rette for det. I tillegg til baner mellom Oslo og de større byene/landsdelene, InterCity på Vestlandet, og videre til Stockholm og Gøteborg, København og kontinentet, skal dette inkludere også en moderne Nord-Norgebane, videre fra Trøndelag.

Nytt kulepunkt etter linje 1662 s. 39:

«Skape gode betingelser for mest mulig overføring av gods-, fly- og biltrafikk til konkurransekraftige moderne baner.

Nytt kulepunkt etter linje 3651 på s. 84:

«Arbeide for konkurransekraftig, moderne jernbane som sikrer samfunns- og næringsliv et klimavennlig alternativ for gods-, fly- og biltrafikk.»

12. Hjartdal Arbeiderparti

Forslag om høyhastighetsbaner til Arbeiderpartiets program for 2021 - 2025

Vi ser det som naturlig at nettopp Arbeiderpartiet løfter frem en konkurransedyktig og klimavennlig jernbanesatsing, som kan bygge landet på en måte som kan styrke både by og land, hand i hand. Vi håper dette kommer klart og tydelig til uttrykk i partiprogrammet.

FORSLAG

Nytt kulepunkt etter linje 1599. s 38:

«Vurdere mulighetene for en rask realisering av høyhastighetsbaner i et flerbrukskonsept for langdistanse-, regional- og godstrafikk der forholdene ligger til rette for det. I tillegg til baner mellom Oslo og de større byene/landsdelene, InterCity på Vestlandet, og videre til Stockholm og Gøteborg, København og kontinentet, skal dette inkludere også en moderne Nord-Norgebane, videre fra Trøndelag.»

Nytt kulepunkt etter linje 1662 s. 39:

«Skape gode betingelser for mest mulig overføring av gods-, fly- og biltrafikk til konkurransekraftige moderne baner.»

Nytt kulepunkt etter linje 3651 på s. 84:

«Arbeide for konkurransekraftig, moderne jernbane som sikrer samfunns- og næringsliv et klimavennlig alternativ for gods-, fly- og biltrafikk.»

13. Tana Arbeiderparti

Endringsforslag til andreutkastet til partiprogram:

- L 950, ny: Sikre at retten til fiske for alle i sjøsamiske områder skal være reell, ved å sikre romslige kvoter for åpen gruppe, styrking av kystfiskekvota og sikre at fjordfiskeremnda har reell innflytelse
- L 950, ny: Videreutvikle ordninger som belønner leveranser av fersk fisk til lokale landanlegg
- L 1630, ny: Sikre løsninger for å finansiere utbygging av fiskerihavner
- L 1688, ny: Øke satsingen på gang- og sykkelveier
- L 2096, tillegg: Opprette et utviklingstilskudd for kulturskolen som kommunene kan søke midler fra
- L 2147, ny: Gjennomgå Lånekassens ordninger for å sikre at videregående opplæring skal være gratis, også for borteboere
- L 2302, tillegg: Finansieringssystemet må legge bedre til rette for desentraliserte studier og livslang læring. Også desentraliserte studier skal være et offentlig ansvar, gratis og tilgjengelig for alle. Det må legges til rette for at universiteter og høyskoler tilbyr desentraliserte studietilbud på høyere nivå utenom etablerte campus, slik at innbyggere som ønsker å gjennomføre høyere utdanning, inkludert profesjonsutdanning og/eller videreutdanning på sitt eget hjemsted vil kunne få dette tilrettelagt.
- L 2542, ny: Gi ansatte i helseforetakene mulighet til å forske også hvis de er ansatt ved mindre, desentraliserte enheter
- L 3280: Ivareta den samiske kompetansen i domstolene og endre vernetingsreglene slik at samiske saker fra hele landet blir behandlet på ett sted i førsteinstans
- L 3584, ny: Opprette et gjeldsregister via Altinn der all gjeld og inkasso registreres via personnummer, slik at alle personer i Norge lett kan få oversikt over egen gjeldssituasjon og inkassokrav.
- L 3917, ny: Statlige arbeidsplasser og kompetansemiljø må lokaliseres utfra prinsippet om å sentralisere det man må, og desentralisere det man kan
- L 4185, ny: Innføre en ordning med virkemiddelpermisjon for yrkesgrupper som det er mangel på i tiltakssonen, og styrke øvrige virkemidler i tiltakssonen for å sikre befolkningsvekst og den arbeidskrafta den nordligste delen av landet trenger

14. Kvam Arbeidarparti

JARNBANE:

Me er ikkje spesielt nøgde med AP sentralt si satsing på moderne jarnbanar.

Framlegget til endring/tillegg til partiprogrammet er slik:

FORSLAG Nytt kulepunkt etter linje 1599. s 38: «Vurdere mulighetene for en» rask realisering av høyhastighetsbaner i et flerbrukskonsept for langdistanse-, regional- og godstrafikk der forholdene ligger til rette for det. I tillegg til baner mellom Oslo og de større byene/landdelene, InterCity på Vestlandet, og videre til Stockholm og Gøteborg, København og kontinentet, skal dette inkludere også en moderne Nord-Norgebane, videre fra Trøndelag».

Nytt kulepunkt etter linje 1662 s. 39: «Skape gode betingelser for mest mulig overføring av gods-, fly- og biltrafikk til konkurransekraftige moderne baner».

Nytt kulepunkt etter linje 3651 på s. 84: «Arbeide for konkurransekraftig, moderne jernbane som sikrer samfunns- og næringsliv et klimavennlig alternativ for gods-, fly- og biltrafikk.»

RASSIKRING:

Så vil me ha inn ei formulering i starten på linje 1591, s. 38 som forpliktar partiet meir når det gjeld rassikring:

"Arbeiderpartiet vil rassikre Norge. Liv og helse skal ha førsteprioritet. Det innebærer at bevilgningene til rassikring av riks- og fylkesveier i nasjonal transportplan må økes vesentlig, slik at riks- og fylkesveier med middels og høy skredfaktor blir rassikret i kommende planperiode".

Ved fyrste høringsrunde til nytt partiprogram utarbeidde me eit innspel. Grunna tidsbruk på tilbakemeldingar frå fleire partilag rakk me ikkje innsendingsfristen den gong, men me sender det inn no.

Trygge og rassikre vegar vil verta ei svært sentral sak i komande valkamp både i Vestland og i andre delar av landet.

Fylgjande uttale fekk i desember tilslutnad frå partilaga i Gloppen, Stryn, Sogndal, Bremanger, Høyanger, Bjørnafjorden, Kvam, Voss, Ulvik, Ullensvang, Eidfjord, Osterøy, Samnanger, Kvinnherad og Etne:

Visjon: Arbeidarpartiet skal rassikra Noreg! Det vil me ha programfesta.

I eit elles godt alternativt statsbudsjett frå Arbeidarpartiet – satsinga vår på trygge, framkomelege og rassikre vegar framstod som puslete.

Den bar preg av at at me anten ikkje skjønna dei utfordringane store delar av distrikts-Noreg står overfor, eller at me ikkje prioriterer distrikta.

I indre Vestland og andre rasutsette område av fylket vårt er me oppgitte over dette.

Samferdsels- og distriktpolitikken er område der me i store delar av oponionens auge fell mellom to stolar. Desse stolane er no tekne av Framstegspartiet og Senterpartiet.

Dette er område *me* bør eiga – det skal vera *vårt* prosjekt. Ikkje berre i eigne auge, men i alle sine auge.

Då må me føra ein politikk som byggjer på kjerneverdier i sosialdemokratiet.

Like moglegheiter og tryggleik. Folk sin arbeidsveg. Borna sin skuleveg. Me skal ha det øvst på lista vår.

Eit sosialdemokratisk parti som Arbeidarpartiet må stå for ein politikk som prioriterer fyrst å skapa akseptable vegar for alle.

Eit sosialdemokratisk parti skal løfta alle opp på eit minstenivå før ein aukar nivået der det frå før er best.

Me meiner dette må vera like opplagt og openbart i samferdselspolitikken som det er i den økonomiske politikken og i resten av politikken vår.

Rassikring og framkommelegheit fører til like moglegheiter og tryggleik. Like moglegheiter og tryggleik er kjerneverdier for oss.

Det er altså eit felt der Arbeidarpartiet *må* stå fremst i fylkinga. Me kan ikkje la andre parti vera tydelegare enn oss på dette området.

Programforslag: Me må byggja på nasjonal rassikringsgruppe sitt overslag når det gjeld behovet for rassikring. 71 milliardar over 12 år.

Det inneber at løyvingane til rassikring av fylkesvegar og riksvegar skal opp på 5,9 milliardar kroner årleg i komande NTP-periode.

Av programframlegget ser me at partiet no har ei god formulering på trygge vegar. Men me meiner altså at den bør ha ein endå klarare og meir forpliktande profil.

15. Strinda Arbeiderparti

HELDAGSSKOLEN

Forslag fra Strinda Arbeiderparti, partiavdeling i Trondheim Arbeiderparti

Allerede i 2003 uttrykket Jens Stoltenberg et ønske om å innføre heldagsskole der leksehjelp skulle inngå i skoledagen. En møtte motstand den gangen på grunn av manglende kunnskap — men nå vet vi mer.

Vi er allerede bevisst Finlands suksess, men nå viser også undersøkelser fra heldagsskoletilbudet i Danmark at det er «**særlig elevene som har lavt utdannede foreldre som får mest igjen for mer undervisning**». For samtlige elever rapporteres det i snitt om nesten en halv karakter økning per fag. Dette er god sosialdemokratisk politikk.

Men de negative argumenter er de tydeligste. Etter en gjennomgang konkluderer undertegnede i VG at dagens lekseordning bidrar «**til sosiale forskjeller, lav trivsel, lavere faglig utløp, mindre aktivitet, usunne familierelasjoner og belastninger for både unge og voksne**». Om ikke dette er nok kan flere argumenter tilføyes:

Skolebarn behøver **minst 2 timer** mer søvn enn voksne. I stedet for mer fritid sitter barn med skolearbeid til sent på kveld. Søvnmangel svekker kognitive evner. Slik bidrar lekser til motsatt av ønsket effekt.

I 2019 konkluderte Stoltenbergutvalget at dagens skolesystem øker kjønnsforskjeller. Gutter blir tapere i en skole som anvender dagens ordning. Hele 16 år etter sin bror foreslår Camilla Stoltenberg en heldagsskole som løsning. «**Forsker Thomas Nordahl mener heldagsskole for de minste vil bidra til å utjevne kjønnsforskjeller og sosiale forskjeller. Men det vil også være dyrt**».

Dyrt er også de samfunnsproblemer vi er på inn i. Det er et nytt økende fenomen at menn utgjør flertallet av **unge uføretrygdede** og arbeidsledige. Samtidig utgjør menn kun 40% av universitetsmassen. Det ligger i kortene at dagens arbeidslivproblemer vil øke betraktelig for denne samfunnsgruppen. Og dette preger menn med innvandrerbakgrunn enda hardere. Heldagsskolen vil gagne alle, også jenter så vel som middel- og overklassefamilier. Med så stor gevinst kan ikke kostnader stå i veien **slik Høyre argumenterer**.

Som sett er ikke dette en ny tanke innad i Arbeiderpartiet, men heller en ide vi bør eie. Det vil stå som et klart skille mellom vår og høyresidens skole-, integrerings- og familiepolitikk i et viktig valgkampår. Vår egen Tuva Moflag uttalte fra talerstolen allerede i 2016 at «Tiden er overmoden for heldagsskole». Nå, som da, har hun helt rett.

ENDRINGSFORSLAG

1944 **En fremtidsrettet organisering av skoledagen**

1945 Lekser oppleves av mange barn og foreldre som en tung hverdagsbyrde.

1946 Tilbud om leksehjelp benyttes ofte ikke av de som trenger det mest. For å

1947 redusere forskjeller relatert til kjønn, økonomisk og sosial bakgrunn vil

1948 Arbeiderpartiet derfor innføre heldagsskole hvor hjemmelekser innlemmes i

1949 skoledagen. SFO-tilbudet skal videreføres og styrkes. (ERSTATTER 1945-9)

1950

1951 **Arbeiderpartiet vil:**

1952 • Innføre gratis SFO, i første omgang for alle førsteklasinger, og

1953 arbeide for lavere pris på SFO for alle barn.

1954 • Jobbe for søskenmoderasjon for familier som har barn både i

1955 barnehage og i SFO.

1956 • Innføre heldagsskole for 1-4 trinn der lekser inngår i skoletiden. Gi skolene frihet til å organisere heldagsskolens innhold og aktiviteter innenfor en satt tidsramme der skoledagen ikke skal vare lenger enn til 17:00. SFO tilbud kan strekke seg lenger ut i tid. (ERSTATTER)

1957 • Vurdere heldagsskole for resten av grunnskolen og ungdomsskolen. (ERSTATTER)

1958 • Innføre et sunt, enkelt skolemåltid i løpet av dagen og gi skolene ha

1959 frihet til å organisere dette selv.

1960 • Utvikle en nasjonal standard for innholdet og kvaliteten i SFO. De

1961 nasjonale kvalitetskravene skal bidra til:

1962 ○ at barna får et variert SFO-tilbud, som blant annet inkluderer

1963 leksehjelp og lek.

1964 ○ at barna får mulighet til hjelp med skolearbeidet i SFO, blant annet

1965 gjennom en bedre kobling mellom det som skjer i SFO, og

1966 skolefagene. (FJERNE SAMTLIGE PUNKTER 1961-6)

1967 ○ at alle barn daglig er i fysisk aktivitet.

1968 ○ at laget rundt barna styrkes slik at alle barn møter kvalifiserte og

1969 kompetente voksenpersoner.

1970 ○ at mulighetene for etter- og videreutdanning for ansatte i

1971 skolefritidsordningen styrkes blant annet ved å utvikle et

1972 fagskoletilbud sammen med partene i arbeidslivet og tilby

1973 fullfinansierte plasser.

(Punkter 1961-6 fjernes da SFO tilbys aldersgruppen som vil få heldagsskole. Dette erstatter behovet for leksehjelp. SFO forblir slik et fritidstilbud for lek og aktiviteter.)

16. Nordstrand Arbeiderpartilag, Oslo

Saker gjelder: Forslag til presiseringer i APs programutkast

SAK: Gjenbruk av energi er energieffektivisering, men også sirkulær økonomi

Forslag til tilføyelser til APs programutkast (med referanse til linjenummer i programmet)

803 – "Bidra til mer effektiv bruk av energi i næringslivet og i husholdninger gjennom støtteordninger, økt kompetanse og offentlige krav."

Tilføyelse: Sikre gjenbruk av varme ved å skjerpe krav til energifleksible oppvarmingsløsninger i større bygg.

3722 – "Stille krav om at nye bygg og anlegg bygges med klimavennlige materialer og designes for lavt energibruk og gjenbruk av materialer og av energi, og at byggeplasser blir utslippsfrie."

Tilføyelse: av materialer og av energi,

3664- "Satse på nye, grønne verdikjeder gjennom sektoroverskridende satsinger på områder som CCSU og produksjon, distribusjon og bruk av hydrogen."

Tilføyelse: Stille krav til bruk av spillvarme fra industri, avfallsforbrenning, datasentre og hydrogenproduksjon

Bakgrunn for tilføyelsene/forslag til justeringer i programmet er følgende:

Utnyttelse av fornybar spillvarme frigjør elektrisitet, bidrar med effektoppdekning i kalde perioder når vindkraft ikke virker (som nå), og gir økt fleksibilitet til kraftsystemet. Det reduserer kostnadene ved utbygging og vedlikehold av strømmettet, samtidig som det reduserer importbehovet for kraft. Effektivt samspill mellom termisk energi og elektrisitet kutter utslippene raskere, øker verdien av krafta vår; et godt eksempel på sektorintegring i energisystemet.

Industriprosesser, datasentre og hydrogenproduksjon har store tap i form av varme, som ofte ikke blir brukt. Datasentre avgir 90% av brukt elektrisitet, i form av varme, hydrogenproduksjon avgir 25%. Spillvarme fra avfallsforbrenning benyttes i fjernvarmesystemer.

Kommunene har en nøkkelrolle i arbeidet med omstilling til lavutslippssamfunnet og en sirkulær økonomi. Det er derfor viktig at statlig byggeregelverk ikke hindrer lokale tiltak for gjenbruk av energiressurser innenfor den sirkulære energien, som støtter opp under elektrifisering av samfunnet. Skjerpede krav til energifleksible oppvarmingsløsninger i bygg er et av flere tiltak for energieffektivisering.

17. Stovner og Vestli Arbeiderpartilag

- 369 endret formulering: øke skatten for de rikeste ved at formuesskatten for store formuer økes.
- 387 tillegg til setningen: og høye arbeidslivsstandarder.
- 414 tillegg etter ordet menneskerettigheter: ILO-konvensjoner for arbeidstakerrettigheter
- 3351 nytt kulepunkt: Erstatte ungdomsstraff/ungdomsoppfølging med et mentorprogram med én til én-jobbing inn mot eksisterende tilbud.
- 4301 nytt kulepunkt: Styrke lovgivningen for å hindre uheldig seksjonering av leiligheter i sameie,

Og så har vi to merknader:

- vi antar at det står feil i linje 703 om netto nullutslipp. Det må vel være halvering av utslipp innen 2030? jf at punktet dreier seg om politikk for 2020-tallet.

- på linje 4483 under idrett står det "en time fysisk aktivitet i skolen hver dag", mens det på linje 2474 står "Innføre daglig fysisk aktivitet i skolen". Formuleringa må vel vera lik; altså at det skal stå "en time fysisk aktivitet i skolen hver dag" begge stader? Noe anna vil vera forvirrende.

18. Salangen Arbeiderparti

Realiser Nord-Norgebanen nå

Vi mener at det er på tide å starte prosessen med utbygging av Nord-Norgebanen. Dette er også bra for klima!

Derfor foreslår vi følgende:

1602-1604 bytte ut "Gjennomføre en konseptvalgutredning for Nord-Norgebanen" med det som står i Nordområdesatsing: "Nord-Norgebanen må realiseres og det skal komme på plass et grundig beslutningsgrunnlag i NTP, som avklarer trase- og teknologivalg, klimaeffekt, kostnader og fremdrift."

Desentralisert høyre utdanning

Distriktene trenger flere kompetente arbeidstakere nå og i fremtiden. Mange ønsker å kunne både jobbe og studere og derfor er det viktig at utdanningsmuligheter finnes i nærheten. Det blir enda mer viktig i koronatider for at folk har mulighet til å omskolere seg eller videreutdanne seg, fordi mange har mistet jobb.

Vi har et godt nettverk av videregående skoler i distriktene med masse kompetanse og erfaring. Nå opplever videregående skoler nedgang i elevtall pga demografiske forandringer i distrikts Norge. Vi kan bruke videregående skoler i tillegg til etablerte studiesentre for å tilby videreutdanning nært befolkningen og samtidig beholde kompetanse de representerer i distriktene.

Derfor foreslår vi følgende:

2317 Bytte "Styrke studiesentrene som regionale samlingspunkter for" med "styrke studiesentrene og videregående skoler".

Beredskap og helsetjenester nært folk

Alle skal være trygge uansett hvor det bor i Norge og det skal ikke være sånn at folk som bor i distriktene skal bli nødt til å bruke langt tid til behandlingssted. Vi har sett i det siste at flere og flere tjenester sentraliseres, spesielt kuttes det i helsetjenester.

Ambulansetjenester kuttes ut i utkanter og samles rundt byene. Vi ser at VOP sentraliseres også mot byene. Dette svekker beredskap i distriktene når ambulansen er ute av regionen for mange timer av gangen. Lang reisevei til psykiatrisk poliklinikk gjør terskelen til å be om hjelp høyere.

Derfor foreslår vi følgende:

4067 Presisere etter "sentraliseringen og heller utvikle tjenestene nært folk" at "helsetjenestene må organiseres nært befolkningen", som står i Nordområdesatsing.

19. Inderøy Arbeiderparti

Del 1 - Arbeid

Næring: Arbeid og verdiskaping

Tidligere forslag som i høringsutkastet skulle legges inn mellom linjenr 994 og 995, nytt avsnitt:

Norsk næringsliv vil være i en stor omstilling de kommende åra. Overgangen til fornybarsamfunnet er delvis resultat av internasjonale avtaler og politiske beslutninger og målsettinger. Fellesskapet må stille med ordninger som trykker arbeidsfolk gjennom omstillingen, økonomisk og sosialt.

Ny tekst for dette avsnittet sendes inn på nytt forslag på at vår tekst tas inn brødteksten 332 – 340.

Staten må stille opp med kompetansemidler og ordninger som trykker arbeidsfolk, slik at vi kan gjennomføre videreutdanning for digitalisering og det grønne skiftet. Det settes av midler hvert år fra statens olje- og gass-inntekter/fra oljefondet til denne omstillingen.

Del 5 – Verden

Tidligere programforslag linje 4465 to nye punkt:

Forslaget sendes inn på nytt ([linjenummer i det nye programforslaget?](#)) **Kan dette tas inn i teksten fra linje 5469???** **KA TENKER DERE?????**

- *Verneplikten må ikke, i for stor grad, sette livet på vent, men heller bli en starthjelp for unge voksne. Det må derfor legges til rette for at utdanningsløp, til en viss grad, kan kombineres med verneplikten.*
- *Samfunnet har behov for beredskap langt ut over den militære. Forsvaret har kompetansen som trengst for å bygge opp andre organisasjoner basert på verneplikt, og må ha en sentral rolle i samarbeidet mellom disse.*

20. Fagbevegelsen Partilag

Linje 380-81: Endres til: “Bekjempe arbeidslivskriminalitet og svart økonomi, blant annet ved å styrke Økokrim, Skatteetaten og Arbeidstilsynet gjennom å gi disse bevilgninger tilsvarende nivået før ABE-reformen”

1357: Endres til: “Sikre at lengden på ordningen for arbeidsavklaringspenger (AAP) gir reell mulighet for avklaring ved å gjeninnføre fire års lengde, og sørge for at nivået på ytelsene er slik at mottakerne kan bruke kreftene på å komme inn i arbeidslivet.

1395: Nytt kulepunkt: “Videreføre IA-avtalen”

1465: endres til “Gjeninnføre en generell kollektiv søksmålsrett for å bekjempe arbeidskriminalitet”

1471: Nytt kulepunkt: “Utrede muligheter for å gi fagbevegelsen økt myndighet og flere verktøy for å bekjempe arbeidskriminalitet”

1598-99: Endres til: “Sikre offentlig eierskap og kontroll i jernbanesektoren og stoppe konkurranseutsetting og oppsplitting, og organisere jernbanen i en helhetlig, integrert modell”. [slik Norsk Jernbaneforbund ønsker]

4648: “Arbeide for å motvirke spredning av konspirasjonsteorier og motvirke normaliseringen av rasistisk og fascistisk tankegods i samfunnet”

4658: Nytt kulepunkt: “motvirke den dokumenterte strukturelle rasismen i arbeidslivet, boligmarked og i skolen”

5002: Stryke kulepunkt “begrense retten til familiegjenforening”

5005: Stryke kulepunktet i sin helhet

5094: Stryke kulepunktet i sin helhet

5106: stryke kulepunktet i sin helhet

21. Arbeiderpartiets sametingsgruppe

924

Etter arbeidsplasser », **aktivitet og trygge bosettingen i kystsamfunnene.**»

925- 926 Etter setning

Ny setning:

Fartøy under 11m er grunnstammen i mange kystsamfunn, Arbeiderpartiet er derfor imot strukturering under 11 meter.

931 Ny setning etter

Følge opp intensjonene i «Fiskerigransesaken» mellom Norge og Storbritannia i Haag 1951 og Kystfiskeutvalgets innstilling for å stadfeste staten Norge sine rettigheter i havet og til ressursene.

938

Tillegg på slutten: «**og bosettingen.**»

947

Tillegg på slutten av setningen: «**uten å tillate strukturering i flåtegruppen.**»

940

Tillegg på slutten av setningen: «**og innføre like krav i utslipp for de enkelte flåtegruppene.**»

949

Nye kulepunkt

- Jobbe for mer fleksibilitet og alternative fangstmetoder og fartøybruk for dagens trålkonsesjoner.
- At trålstigen endres slik at kvoter overføres fra havfiskeflåten til kystflåten og åpen gruppe.
- At sjølaksefisket beholdes med sine tradisjoner som en viktig kulturbærer og næring.

972 Nytt kulepunkt

- Vektlegge oppdrettsaktørens evne og vilje til tilrettelegging for lokale ringvirkninger, tilpasning i forhold til andre interessenter og minimering av miljømessige fotavtrykk ved tildeling av konsesjoner
- Mer forskning på økologi og miljøpåvirkningene i fjordene av oppdrett.

Linje 990

Etter torskefiskeriene..... "blant annet vurdere bonusordning for ferskfiskeleveranse fra pliktrålerne innenfor flåtegruppen". Eventuelt og omtale dette på Linje 981 etter "...god kvalitet hele året."

Vurdere utprøving av bonusordning innenfor flåten som stimulerer pliktrålerne til ferskfiskeleveranser"

Linje 4710

Norsk og samisk språk..... erstattes med "Norsk og de samiske språkene....."

Linje 4724

Ha et nasjonalt samisk kulturløft. (dette burde ha vært konkretisert) med eksempelvis: 1. 1 % av det nasjonale kulturbudsjettet (vet ikke hvor mye som går til samisk kultur i dag, kanskje det er for lite ?) og/eller 2. med en tydelig institusjonsutvikling.

Linje 4728

Løfte samisk kultur, film, musikk,..... Nytt: kunst og duodji-håndverkstradisjon

4741

- Styrke etablerte refusjonsordninger og etablere nye ordninger til kommunene for å styrke samisk språkopplæring og øke antall språkbærere.
- Arbeide for finansieringsordninger til prosjekter der språk, kultur, naturbruk og kunstneriske arenaer brukes for å styrke samiske språk og identitet i kommuner.

22. Grünerløkka Arbeiderpartilag

Linje 137:

Tilføyelse: Ved handlinger og avgjørelser som berører barn, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn.

Begrunnelse:

Hensynet til barn og barns rettigheter må gjelde hele partiprogrammet. Forslaget er i overensstemmelse med FNs barnekonvensjon som Norge har ratifisert og Grunnloven.

Linje 2116:

Arbeiderpartiet vil avvikle nemndsystemet i abortloven og gi kvinnen adgang til å avbryte svangerskapet inntil det er grunn til å anta at fosteret er levedyktig. Kvinnen har rett til å rådføre seg med sin fastlege. Abortlovens bestemmelse om fosterreduksjon oppheves.

Begrunnelse:

Abortloven § 2, sjette ledd inneholder følgende bestemmelse:

Etter utgangen av attende svangerskapsuke kan et svangerskap ikke avbrytes med mindre det er særlig tungtveiende grunner for det. Er det grunn til å anta at fosteret er levedyktig, kan tillatelse til svangerskapsavbrudd ikke gis. Fosterreduksjon er regulert i abortloven 2a.

De to forslagene i utkastet til partiprogram omhandler kun abort til uke 18. Det går frem av abortstatistikken fra Folkehelseinstituttet at det årlig utføres et svært lite antall aborter etter 18. uke. De aller fleste innvilges enten i abortnemnd eller i klagenemnd.

Spørsmål om abort må tas av den enkelte kvinne og ikke av staten. For de fleste kvinner som ønsker abort sent i svangerskapet har utgangspunktet ofte vært et ønsket barn. Samfunnet må ha respekt for de valg kvinner gjør etter grundige overveielser og god veiledning fra helsepersonell. **En** abortnemnd er ikke bedre egnet til å ta disse valgene enn kvinnene selv.

23. Ringerike Arbeiderparti

Endring linje 615 og redaksjonelt i hele kapittelet i tråd med standpunktet:

Arbeiderpartiet sier nei til vindkraft på land og tillater kun vindkraft til havs.

Vedtak: Vindkraft: RAP støtter Vindkraft så lenge avgjørelsen foregår i kommunal regi.

24. Tromsø Arbeiderparti

Blå skrift = opprinnelig tekst som beholdes

Svart skrift = ny tekst foreslått tatt inn

Forklaring om tekstplassering: når en ny tekst eller nytt kulepunkt foreslås plassert på et linjenummer som er «opptatt» av annen tekst fra før, skyves den opprinnelige tekst/kulepunkt en eller flere linjer ned og beholdes.

Olje og gass og leverandørindustrien: utvikle, ikke avvike

side 18

Linje 685 – 687: endring/tillegg tekst

Det er disse fagfolkene vi trenger for å lykkes med det grønne skiftet. Selskapene må bidra til oppdrag i leverandørindustrien, kutte utslipp og prioritere fagarbeidere og lærlinger,....

Linje 706: korrigerende feilskrivning:

- bidra til utvikling av ny..

Fornybar energi: energieffektivisering, økt produksjon og norsk hydrogensatsing

side 20

Linje 769 – 773: endring/tillegg tekst:

Lokalsamfunn og kommuner som stiller sine ressurser til rådighet, må sikres en større del av verdiskapingen. De må kunne ha avgjørende innflytelse på vedtak som fattes i slike saker, og det må strammes betydelig inn på tiden som går mellom tildeling av konsesjon og faktisk utbygging. Dersom tiden overskrides, bør ny konsesjonsrunde vurderes.

Linje 811 – 812: omskrivning/ny tekst strekpunkt:

- dersom tiden mellom gitt konsesjon og faktisk utbygging overskrides, bør ny konsesjonsrunde vurderes.

Hav og maritim: verdens ledende havnasjon

side 22

Linje 863: ny tekst:

Arbeiderpartiet støtter forslaget fra Nordområdeutvalget om å opprette et nasjonalt senter om bærekraftig havforvaltning globalt.

Fiskeri: samfunnskontrakten må holdes

side 23

Linje 932: ny tekst:

Det ligger store verdier i nord knyttet til havnæringene, der sameksistens, bærekraft og verdiskaping henger tett sammen. Derfor bør man styrke de forvaltningsmiljøene i nord som jobber med utvikling av bærekraftige havnæringer. Det kan skje gjennom nyetableringer og samordning av eksisterende virksomheter, slik at man sikrer at statens samlede virkemiddelapparat utnyttes fullt ut.

Linje 942 – 943: omskrivning kulepunkt:

* **Styrke bredden og mangfoldet i kystfiskeflåten** med målrettede ordninger for rekruttering til fiskerinæringen, basert på tilstrekkelig kvotegrunnlag.

Linje 945: nytt kulepunkt:

* Øke kvotene for kystfiskeflåten, gjennom å ta fra toppen av det totale kvotegrunnlaget.

Linje 946: nytt kulepunkt:

* Sørge for at sesongutjevning kan skje gjennom reguleringsopplegg og kvoteavsetning der målet er mer helårig leveranse av ferskt råstoff.

Linje 947: tillegg tekst:

mannskap på to – samtidig som man sørger for å opprettholde en åpen allmenning for disse fartøyene, uten individuell strukturering.

Linje 950: nytt kulepunkt:

* Sørge for å ha en operativ og god fiskerikontroll, som kan slå ned på all ulovlig praksis - blant annet ved mer hyppig bruk av helikoptere ombord på kystvaktfartøy.

Havbruk: økt verdiskaping, økt bærekraft

side 24

Linje 956 - 957: tillegg tekst:

Arbeiderpartiet vil sikre en forutsigbar, kontrollert og bærekraftig vekst i havbruksnæringen, og stimulere til forskning, innovasjon og bruk av teknologi som kan utvikle næringen i en bærekraftig retning.

Linje 973: nytt kulepunkt:

* Stimulere til forskning og innovasjon for å utvikle lukkede oppdrettsanlegg for land og sjø.

Reiseliv og handel: utvikling for å trygge arbeidsplasser

side 28

Linje 1137: ny tekst:

Norge har mulighet til å bli internasjonalt ledende på naturbasert reiseliv, med sterkere satsing på kvalitative opplevelser enn på å ta imot flest mulig turister. Internasjonalt anerkjente turistguider har kåret nordlyset til en av verdens mest spektakulære reislivsattraksjoner og i Nord-Norge har vinterturismen, eller «nordlys-turismen», vokst kraftig de siste ti årene. Det er mye som tyder på at dagens og morgendagens turister i stadig større grad etterspør stillhet, naturlig lys og mørke, dyreliv og urørt natur. Ikke minst etter koronaen vil en slik utviklingstrend kunne forsterkes. Både reiselivsnæringen og utdanningsinstitusjonene innen reiseliv bør i stadig større grad forberede seg på dette.

Linje 1172 – 1174: endring kulepunkt

- **Bygge videre på Norges sterke posisjon som turistdestinasjon, og legge til rette for at flere kommuner kan bli bærekraftige reisemål**, med vekt på å utvikle naturlige og unike fortrinn.

Leder-og politikerlønninger

side 31

Linje 1262 - 1264: endring tekst

Lederlønnsutviklingen har gått i feil retning. Det krever sterkere virkemidler enn idag. Arbeiderpartiet vil derfor nedsette en lederlønnskommisjon med deltakelse av partene.

Linje 1268 - 1269: endring tekst

på tross av vedtatte retningslinjer, med utgangspunkt i hva som er reelle samfunnshensyn og hva som ikke kan begrunnes med dette.

Arbeidsliv: et godt arbeidsliv for alle

side 31

Linje 1315: linje 1324 – 1325 flyttes opp + tillegg ny tekst: Arbeiderpartiet mener grunnleggende velferdstjenester ikke skal konkurranseutsettes. I 2015 valgte høyreregjeringen å anbudsette viktige tilbud for personer med nedsatt arbeidsevne eller som ikke er i arbeid eller annen aktivitet. De forhåndsgodkjente Tiltaks- og arbeidsmarkedsbedriftene med utbytteforbud og krav om kvalitets-sikrings-system, hadde hittil fått oppdrag direkte fra NAV. Slike bedrifter er i hovedsak eid av kommunene eller ideelle organisasjoner. De tilbyr gode arbeidsplasser over hele landet, med kunnskap og nettverk i det lokale arbeidsmarkedet. Et godt eksempel er bedriften Ressurs i Tromsø, som kan vise til svært gode resultater. Konkurransenutsettingen har ført til at oppdragsgrunnlaget for disse bedriftene gradvis blir borte, med svært negative konsekvenser for både brukere og lokalsamfunn. Kommersielle aktører, ofte lokalisert sentralt, vinner stadig flere anbud og skyver de lokale bedriftene ut. Det viktige arbeidet med hjelp til inkludering i arbeidslivet er i ferd med å bli enda en velferdsoppgave som privatiseres og konkurranseutsettes.

Linje 1325 (siste del) og linje 1326 foreslås tatt ut – er dekket andre steder

Linje 1348 - 1349: endring tekst : Kommunenes merkostnader skal dekkes og ordningen innføres og starte med de unge

Linje 1383 - 1384: endring kulepunkt

- Sørge for en tydeligere samordning mellom NAVs ulike oppdrag som arbeidsformidler, trygdeytter og sosialhjelper

Linje 1395: nytt kulepunkt:

- Reversere endringen fra 2015 med konkurranseutsetting av de offentlige Tiltaks- og arbeidsmarkedsbedriftene og fjerne dagens anbudspraksis for arbeidsmarkedstiltakene. Oppdragene skal tildeles forhåndsgodkjente tiltaksbedrifter og det skal ikke være anledning for bedriftene til å ta ut utbytte.

Gjøre det trygge, organiserte arbeidslivet sterkere

side 34

Linje 1414 - 1416: endring kulepunkt:

- Styrke fortrinnsretten til økt stilling og styrke retten til heltid i lovverket ved at arbeidsgiver må dokumentere at det er behov for deltidsstilling

Nulltoleranse for sosial dumping og arbeidslivskriminalitet

side 34

Linje 1471: nytt kulepunkt:

- Styrke varslingsinstituttet ved å senke terskelen for varsling internt eller til tilsynsmyndighetene.

Tillitsreform i offentlig sektor

side 35

Linje 1472 – 1495: endring tekst

Vårt velferdssamfunn, med en stor og sterk offentlig sektor, må tilby brede velferdsordninger som treffer flest mulig på best mulig måte. Arbeiderpartiet vil styre offentlig sektor basert på norske, sosialdemokratiske verdier som tillit, åpenhet og samarbeid. Vi får bedre tjenester og tettere kontakt mellom brukere og ansatte dersom de ansatte får mer tid og tillit til å gi hjelp og møte brukernes behov.

Folk på jobb i offentlig sektor har mye å være stolte av. Under koronakrisen viste offentlig ansatte hvor viktig det arbeidet de utfører er for fellesskapet. Det er likevel mange ansatte i offentlig sektor som bruker stadig mer tid på papirarbeid, kontrollrutiner og på å rapportere den samme informasjonen flere ganger. Mange måles på «indikatorer» som ikke fanger opp det som virkelig teller for kvaliteten på tjenestene. Altfor mange møter et system hvor de som bestemmer er fjernt fra folk, og hvor tjenestene er fliset opp av konkurranseutsetting, bestiller-utfører-modeller, outsourcing, internfakturering og ansvarspulverisering.

Arbeiderpartiet mener prinsippene i tillitsreformen kan overføres til offentlig sektor generelt, som et overordnet organisatorisk, ideologisk og kulturelt grep. Det har vist seg å kunne gi god effektivisering gjennom forenkling og omfordeling av ressurser.

Tillitsreformen henter sin inspirasjon fra Nederland og Danmark, der man startet reformarbeidet i velferdstjenestene med å innføre en tillitsbasert styringsmodell, med svært positivt resultat. Den tillitsbaserte modellen har først vært prøvd i hjemmetjenesten for eldre. Målet er at «stoppeklokkeomsorgen» avvikles og fagpersonene som er tett på pasientene myndiggjøres og gis større økonomisk og faglig ansvar for tjenestene. Hjemmebaserte tjenester har ofte vært organisert som en bestiller/utførermodell, med sterke kontrollrutiner og rapporteringskrav, som igjen har medført at de som utfører tjenestene har hatt liten mulighet for fleksibilitet og faglige vurderinger ved endring av behov og tilstand. I en tillitsmodell skal den enkelte bruker som mottar tjenestene i større grad involveres, med utgangspunkt i egne ønsker og behov. Medarbeidernes faglige trygghet, arbeidsglede og kreativitet skal verdsettes og legges til grunn for arbeidet.

Grunnleggende velferdstjenester er ikke markeds- og konkurranseutsatt. Vi vil ha slutt på at våre felles velferdstjenester styres basert på markedsmekanismer som ikke passer i offentlig sektor. Vi vil bort fra importerte ledelsesmodeller som ikke passer i Norge, og misforstått mål - og resultatstyring hvor det som kan telles, er det eneste som teller. Det offentlige skal være gullstandarden i arbeidslivet vårt, og tjenestene vi tilbyr her, skal være av beste kvalitet. Derfor trenger vi en ny arbeidsgiverpolitikk i staten.

Linje 1496 – 1498: tas bort, er dekket andre steder

Linje 1522-1524: omskrevet kulepunkter:

- Sikre betingelsene for god, tillitsbasert styring, blant annet gjennom «stedlig ledelse».

- Satse på hele, faste stillinger i velferdstjenestene

Linje 1530 - 1531: endring kulepunkt

- Bidra til å få på plass lederutdanninger i offentlig sektor, basert på en tillitsbasert arbeidslivsmodell.

Trygg og klimavennlig transport i hele landet

side 36

Linje 1537: endring tekst:

Ansattes lønns-og arbeidsvilkår må ivaretas og klimagassutslippene reduseres.

Linje 1582 – 1583: endring tekst:

Nullvisjon for ulykker bør også gjelde på sjøen, og Arbeiderpartiet vil prioritere det ulykkesforebyggende arbeidet for å hindre drukning.

Linje 1588 - 1590: endring tekst:

- Utarbeide en forpliktende 10-årsplan for å redusere vedlikeholdsetterslepet på fylkes-og riksveier og sette fylkeskommunene i stand til å følge opp denne.

Linje 1591: nytt kulepunkt:

- Sette som mål at etterslepet skal være redusert med 80 prosent i løpet av planperioden, og særlig prioritere fylkesveier med stor næringsrettet trafikk.

Linje 1639 – 1641: endring tekst:

Bedre kollektivtransport er viktig, og staten må bidra mer til utbygging av kollektive transportløsninger i og rundt de store byene. Det bør i den forbindelse utredes om man i større grad kan basere seg på elektriske skyssbåter for persontrafikk i byer og tettbygde strøk der det ligger til rette for det, som et tillegg til andre kollektivsatsinger. Vi vil ha lavere klimautslipp, mindre kø og bedre byluft.

Linje 1653: nytt kulepunkt:

- Utrede muligheten for å ta i bruk elektriske skyssbåter for persontrafikk i byer og tettbygde strøk der det ligger til rette for det, som et tillegg til andre kollektivsatsinger.

Linje 1662: nytt kulepunkt:

- Sørge for kompensierende tiltak mht øking av CO2-avgiften for bensin-og dieselbiler, rettet inn mot distrikter og regioner hvor det finnes få eller ingen alternativer til fossil bilbruk - slik at ikke innbyggerne her må bære en uforholdsmessig stor del av kostnadene ved det grønne skiftet.

Trygge arbeidsplasser og norske lønns-og arbeidsvilkår

side 40

Linje 1698: ny tekst:

Vi har hatt altfor mange alvorlige ulykker i mange deler av landet, særlig på vinterveiene. Dårlig utstyrte kjøretøyer, glatt føre og smale fylkesveier er en dårlig kombinasjon, og mange trailere av ulikt opphav har vært direkte innblandet i svært alvorlige ulykker på norske veier. Ikke minst er risikoen stor innen den omfattende trailertransporten som går fra kyst til kontinent med store kvanta fisk og sjømat. Arbeiderpartiet vil ha en enda tydeligere målrettet satsing på bedre trafikksikkerhet, for dermed å kunne ta ned antall ulykker på veiene.

Linje 1736 – 1739: endring tekst,:

Med ny teknologi følger også utfordringer. Skal vi skape norske arbeidsplasser og unngå at lite gjennomtenkt bruk av teknologi får prege utviklingen, er det viktig med sterk politisk styring når samferdselsteknologi tas i bruk.

Digitalisering: Tilgjengelighet for alle

side 41

Linje 1822: endring kulepunkt:

- Etablere flere nye forskningscentre, lokalisert i alle regionene, for næringsdrevet digitalisering..

En god oppvekst varer hele livet

side 45

Linje 1887: endring tekst:

Skolens oppgave er at alle barn lærer og får tatt i bruk og utviklet sine evner og muligheter.

Linje 1912: endring kulepunkt,:

- sørge for at minst halvparten av de ansatte i barnehagene som jobber direkte med barna, er barnehagelærere, samt øke andelen fagarbeidere i barnehagene.

Linje 1914 -1915: endring kulepunkt:

- Styrke kvaliteten i barnehagen gjennom krav til tilstedeværende leder, bruk av kvalifiserte vikarer, mulighet for kompetanseutvikling for de ansatte..

En fremtidsrettet organisering av skoledagen

side 47

Linje 1945: endring tekst:

De fleste elever på småtrinnet benytter seg av skolefritidsordningen (SFO) før og etter skoledagen.

Linje 1948 – 1949: endring tekst

De ulike yrkesgruppene i skolen må samarbeide for å sikre at alle barn får tatt i bruk og utviklet sine evner og muligheter gjennom hele skoleløpet.

Linje 1970 – 1973: endring kulepunkt

- at mulighetene for etter-og videreutdanning for ansatte i skolefritidsordningen styrkes, gjennom å tilby relevant kompetanse, blant annet på fagskolenivå.

Linje 2004: nytt kulepunkt:

- legge til rette for flere prøveordninger med leksefri skole

Endring tekst 2009 – 2011:

Arbeiderpartiet vil innføre en tillitsreform som fjerner unødvendig rapportering og byråkrati for de ansatte og gir lærerne større handlingsrom og mer tid til læring og oppfølging av elevene

Strengere regler for å hindre privatisering og kommersialisering

side 53

Linje 2272 – 2274: endring kulepunkt:

- Innføre en lokal vetorett slik at kommuner og fylkeskommuner selv kan styre omfanget av private skoler, innenfor rammen av privatskoleloven, og ta hensyn til det totale lokale skoletilbudet

Linje 2289 – 2290: endring kulepunkt:

- Legge fram en nasjonal plan for vekst i elevplasser og etablering av nye folkehøgskoler, i samarbeid med aktuelle skoleeiere

Høyere utdanning: mer mangfold og bedre arbeidsvilkår

side 55

Linje 2360 – 2361: endring kulepunkt:

- Innføre 12 måneders studiestøtte for heltidsstudenter med barn under 16 år, samt andre som av helsemessige eller andre årsaker har behov for det.

Helse og omsorg: god helse og livskvalitet for alle

side 57

Linje 2443: ny tekst:

Samtidig som mange eldre vil holde seg friske og i god form, vet vi at de demografiske endringene og framskrivningene for befolknings-utviklingen i landet, vil føre til at vi i løpet av relativt få år vil ha en stor og voksende gruppe eldre som vil være avhengig av døgnkontinuerlig hjelp og omsorg. Mange vil også utvikle ulike former for demens. Dette vil kreve målrettet satsing på utdanning av fagfolk og økte offentlige bevilgninger, slik at god, fellesskapsfinansiert eldreomsorg skal kunne omfatte alle eldre som trenger det – uten at kvaliteten reduseres.

Linje 2465: feilstaving:

Folkehelse – fellesskapets ansvar

Mindre marked, mer tillit, medvirkning og samhandling

side 59

Linje 2553: rettelse:

finansieringsordning fritt behandlingsvalg gir fri etableringsrett...

Linje 2562 – 2565: endring tekst:

Den offentlige helsetjenesten skal sikre god og trygg helsehjelp til alle. Arbeiderpartiet har som mål at vår felles offentlige helsetjeneste skal være den beste, og at private helseforsikringer skal bli overflødige.

Linje 2574 – 2576: endring kulepunkt:

- Hente inn viktig støttepersonell i sykehusene, slik at den helsefaglige kompetansen kan utnyttes fullt ut.

Linje 2631: rettelse kulepunkt:

- Redusere behovet for og bruken av private helseforsikringer

Psykisk helse – tidlig innsats, kort vei til hjelp og sterkere ettervern

side 61

Linje 2717 – 2018: endring kulepunkt:

- Prøve ut en rett på pasientansvarlig fagperson for pasienter med langvarige psykiske problemer og/eller rusproblemer

Rusreform

side 66

Kan stryke linje 2878 (siste del), samt 2879 og 2880: dekkes andre steder

Linje 2888: ny tekst:

Det må legges til rette for at det skal bli enklere å komme ut av et rusmisbruk, gjennom god behandling og godt ettervern, og vanskeligere å begynne, gjennom godt forebyggende arbeid.

Legemidler – større nasjonalt ansvar

side 67

Linje 2914: endring kulepunkt:

- Utvikle en ny strategi for å håndtere antibiotikaresistens

Helsepersonell – kompetanse og kapasitet

Linje 2919 (siste del): endring tekst:

Det er stor mangel på sykepleiere, helsefagarbeidere, spesialsykepleiere og legespesialister, herunder fastleger

Linje 2921 – 2923: endring tekst

I tillegg til å rekruttere flere og styrke bemanningen må vi skape et attraktivt og trygt arbeidsliv for disse yrkesgruppene, innenfor en offentlig helsetjeneste.

Linje 2927- 2931: omskrive ett kulepunkt til to:

- Øke antallet turnusstillinger til legespesialister trinn 1 (LIS1-stillinger, helsefagarbeidere og andre kritiske helseprofesjoner, og øke antallet spesialiseringer for helsefagarbeidere.
- Inkludere flere faggrupper i eldreomsorgen, slik at de eldre - særlig mennesker med demens - kan få bedre hjelp til å være i fysisk og mental aktivitet.

Linje 2941- 2942: endring tekst:

- Utarbeide flere ordninger for kompetanseheving i helsetjenesten, særlig når det gjelder kunnskap for å forebygge og avdekke vold og overgrep

Rask og god habilitering og rehabilitering

side 68

Linje 2979: endring kulepunkt:

- Styrke helsetilbudet innen muskel-og skjelettlidelser med vekt på..

Eldre: sjef i eget liv

side 68

Linje 2994: ny tekst:

Den store etterkrigsgenerasjonen er dagens og morgendagens pensjonister. Vi lever stadig lenger, og mange eldre vil holde seg friske og i god form lenge. Men vi ser allerede nå at de demografiske endringene og framskrivingene for befolkningsutviklingen i landet, vil føre til at vi i løpet av relativt få år vil ha en økende gruppe eldre som vil være avhengig av døgntkontinuerlig hjelp og omsorg. Mange vil også utvikle ulike former for demens. Dette vil kreve en

målrettet satsing på utdanning av fagfolk og økte offentlige bevilgninger, dersom en god, fellesskapsfinansiert eldreomsorg skal kunne omfatte alle eldre som trenger det. Arbeiderpartiet mener vi allerede nå må ta tydelige grep for å utdanne tilstrekkelig med personell og sørge for at kommunene har økonomisk grunnlag for å løse oppgavene i eldreomsorgen, med gode og verdige tjenester av god kvalitet. *Arbeiderpartiet vil sikre alle en god alderdom, men eldre er ulike, og....*

Linje 3010: ny tekst:

Det er det offentlige, først og fremst kommunene som har ansvar for at alle får en god alderdom. Da trenger vi et godt samspill mellom kommunene, staten og sivilsamfunnet forøvrig for å sikre aktivitetstilbud, kompetanse, kvalitet og nye fremtidsrettede boformer for eldre.

Linje 3015 – 3016: tas ut, erstattes med:

Eldre arbeidstakere har både erfaringskunnskap og kompetanse som arbeidslivet trenger.

Digital mestring for eldre

side 70

Linje 3048 (siste del) – 3054: omskrivning tekst:

Mange av hverdagens gjøremål krever digital kunnskap, også ved bruk av offentlige tjenester. Det skaper forskjeller, og folk faller utenfor. Stadig flere bruker nettet, og de fleste får det meste av offentlige tjenester digitalt. Eldre som ikke er på nett, skal kunne ha mulighet til å motta informasjon og delta i samfunnet på linje med andre. Derfor må det tilbys enkle analoge løsninger for de som melder et behov for dette, samtidig som eldre skal kunne få tilpasset digital opplæring. Teknologi kan også gi eldre en frihet til å mestre hverdagen og leve trygge liv i eget hjem. Kommunene må gis mulighet til å ta i bruk velferdsteknologi for å understøtte eldre i hverdagen og gjøre livet enklere både for den eldre, de ansatte i velferdstjenesten og de pårørende.

Justis og beredskap: Trygghet og nærhet

side 72

Linje 3220 – 3221: endring kulepunkt:

- *Etablere sterke kompetansemiljøer på æresvold og sosial kontroll i politidistriktene, i tett samarbeid med helse, barnevern og skole.*

Linje 3240 – 3241: omskrivning kulepunkt:

- *Gjennomføre en tillitsreform i justissektoren i samarbeid med ansatte og tillitsvalgte. Det vil myndiggjøre medarbeidere, frigjøre tid, bidra til mindre detaljstyring og rapportering og øke rettsikkerheten.*

Linje 3254 - 3255: endring tekst:

Domstolenes uavhengige rolle som den tredje statsmakt skal vernes, og domstolene skal ha en forutsigbar og tilstrekkelig finansiering....

Linje 3277 – 3279: endring kulepunkt:

- *Styrke de frivillige rettshjelpstilbudene, etablere en ny rettshjelpsmodell som sikrer at flere utsatte grupper får rettshjelp, ved å tilby rettshjelpsveiledning til folk over hele landet i nærtjenestesentre.*

Linje 3425: endring kulepunkt:

- Øke egenproduksjonen av legemidler ved norske sykehus, der det ligger til rette for det.

Linje 3473 – 3478: omskrivning tekst:

Alle barn og unge har krav på et godt oppvekstmiljø, uansett hvem de er og hvilken bakgrunn de har. Det er fellesskapets oppgave å stille opp for barnefamilier og barn og unge som sliter. For å lykkes kreves samarbeid mellom berørte offentlige tjenester, men også med arbeidslivet og andre som kan og skal bidra. Barnevernet er avhengig av høy tillit i befolkningen. Det skal være trygt å ta kontakt med barnevernet, både for barn og unge, for foreldre og for andre som er bekymret for andres barn.

Linje 3480 – 3482: omskrivning tekst:

Barnevernet er for isolert og oppsplittet. Koordinering og samarbeid med andre aktuelle tjenester er ikke godt nok. Forpliktende og avtalt samarbeid med barne- og ungdomspsykiatrien er ikke nedfelt i avtaler eller regelverk som i tilstrekkelig grad forplikter begge parter. Det rammer først og fremst barn og familier som er mest sårbare.

Linje 3489 (siste del) – 3493: omskrivning tekst:

Tjenester som er rettet mot barn, unge og deres familier må være samkjørt og tverrfaglig. Arbeiderpartiet vil stimulere til interkommunale barnevernkontor for de kommuner som er for små til selv å ha et barnevernfaglig miljø med tilstrekkelig sammensatt kompetanse.

Linje 3495 - 3508: omskrivning tekst:

Å frata foreldre omsorgen for sine barn er dypt inngripende. Barnets beste skal alltid ligge til grunn for vedtak i slike saker. Foreldre eller andre med omsorgsansvar har krav på rådgivning, hjelp og støtte. Vedtak skal også behandles i Fylkesnemda for sosiale saker. Arbeiderpartiet vil ha en gjennomgang av saksgangen i denne type barnevernsaker. Formålet er å vurdere om dagens praksis i tilstrekkelig grad ivaretar foreldrenes perspektiv. I tillegg bør man vurdere å få en barnevernfaglig og juridisk vurdering om foreldre/foresatte og barn/unge skal ha anledning til å kreve utredning av saken også utenfor den barnevernstjenesten som har vedtaksmyndighet. Barnevernstjenesten trenger flere ansatte, både kvinner og menn. Det trengs sammensatt erfaring og utdanning og flere karriereløp for ansatte i barnevernet. Det er også behov for mer forskning, for eksempel flere stipendiatstillinger. Det må legges bedre til rette for at ansatte som har behov for det, får gjennomført nødvendig kompetanseheving.

Linje 3527 – 3528: endring kulepunkt:

- Sørge for at tjenestene til barn, unge og familier fungerer som lavterskeltilbud og har tverrfaglig kompetanse - med forskriftsmessig forpliktende samarbeid.

Linje 3535: nytt kulepunkt:

- Arbeiderpartiet vil gjennomgå dagens praksis og kvalitet i ettervernet for barn og unge som har vært under barnevernets omsorg, og utvide ettervernet fram til fylte 25 år.

Pensjon: Rettferdig trygd og en god pensjon å leve av

side 80

Linje 3546 (siste del) – 3548: endring tekst

De siste årene har vi sett usosiale kutt i viktige ordninger som uførepensjon og arbeidsavklaringspenger. Vi må legge til rette for at ytelser og inntekt skal kunne kombineres i begge ordningene. Sykelønnsordningen skal ikke kuttes.

Klima og natur: Rammen rundt all annen politikk

side 84

Linje 3654: nytt kulepunkt:

- Sørge for kompensierende tiltak mht øking av CO2-avgiften for bensin-og dieselbiler, rettet inn mot distrikter og regioner hvor det finnes få eller ingen alternativer til fossil bilbruk - slik at ikke innbyggerne her må bære en uforholdsmessig stor del av kostnadene ved det grønne skiftet.

Kutte utslipp og ta vare på naturen der vi bor

side 86

Linje 3752 – 3754: endring tekst:

Strand, skog, fjell og fiskevann skal være tilgjengelig for alle. Retten til naturopplevelse, også til stille og urørt natur, er grunnleggende rettighet i landet vårt. Likevel ser vi at den utfordres.

Distriktpolitikk: optimisme i hele landet

side 90

Linje 3872 (siste del) – 3875: endring i tekst:

Det handler også om makt og mulighet til å bygge en fremtid og gode lokalsamfunn der man kan delta og føle seg hjemme. En god distriktpolitikk vil føre til bolyst og bosetning i hele landet, på kyst og i innland. Derfor er distriktpolitikken både et rettferdighetsprosjekt og et frihetsprosjekt.

Det gode liv i storbyen

side 92

Linje 3976: ny tekst:

De store byene er motorer i sine regioner og har stor betydning for befolkning og næringsliv også i nærliggende distrikter. Arbeiderpartiet mener by og land er gjensidig avhengig av hverandre og vil legge til rette for et godt samarbeid mellom storbyene og omlandet rundt.

Linje 4000: nytt kulepunkt:

- Understøtte godt samarbeid mellom storbyene og deres omland, til beste for både byene og de nærliggende distriktene

Nordområdene: En ny giv

side 92

Linje 4156: nytt kulepunkt:

- Utvikle de store verdiene i nord knyttet til fiskerinæringen, og spesielt satse på bærekraftig høsting av ressursene slik at virksomheten understøtter bosetting og næringsaktivitet på kysten.

Tro og livssyn: Et livssynsåpent samfunn med respekt for alle

side 96

Linje 4189: endring tekst:

Arbeiderpartiet ønsker et livssynsåpent samfunn, hvor alle har respekt for og kunnskap om andres tro eller livssyn

Linje 4203 – 4206: endring tekst:

På de fleste andre områder av samfunnet vårt stiller vi krav til demokrati, åpenhet og representasjon. Det må vi også gjøre overfor tros-og livssynssamfunnene. Kravene som stilles, skal ivareta trosfriheten og ikke gripe inn i tros-og livssynssamfunnenes teologi, men likevel ivareta grunnleggende verdier i det norske samfunnet og i norsk lovgivning.

Bolig: Trygg bolig for alle

side 97

Linje 4244: ny tekst

Arbeiderpartiet mener at man må beskatte bolig nr 2 og 3 sterkere for å hindre spekulasjon, og for dermed å kunne gjøre det lettere for folk med vanlige inntekter å komme inn på boligmarkedet. **Vi trenger også nasjonale føringer og et nasjonalt regelverk som kan hindre at eiendomsspekulanter kjøper opp boliger i de større byene for å kunne tilby på AirBnb-markedet. Ofte kan dette gjelde leiligheter i borettslag mm, der disse ikke er regulert til dette formål. Dette er en trend som de siste årene har økt i omfang og som utvilsomt har vært ytterligere prisdrivende for boliger i pressområder. Arbeiderpartiet vil gjenreise den sosiale boligpolitikken.**

Linje 4281 – 4282: endring kulepunkt:

Øke utlånsrammene i Husbanken slik at flere kan få startlån. Husbanken skal kunne brukes som virkemiddel også for førstegangsetablere, og også for folk med liten egenkapital.

Linje 4301: nytt kulepunkt:

- Utrede senking av verdsettingsrabatten for investeringsboliger/ sekundærboliger for å begrense muligheten for boligspekulasjon

Medier: En forutsetning for ytringsfrihet og demokrati

side 100

Linje 4442 – 4443: endring kulepunkt

- Ha som mål at de viktigste idrettsarrangementene skal være tilgjengelige i allmennkanaler som når alle.

Idrett: idrettsanlegg og friluftsliv i hele landet

side 102

Linje 4490: ny tekst/nye kulepunkter:

Den norske friluftslivstradisjonen er en viktig del av vår kulturarv. 9 av 10 nordmenn driver med en eller annen form for friluftsliv. Turkulturen og allemannsretten er viktige nasjonale verdier som må ivaretas. Mulighet for å bruke naturen til ulike aktiviteter skaper trivsel og bærekraftige lokalsamfunn landet over. Aktivt friluftsliv fremmer fysisk og psykisk helse og må være en viktig del av folkehelsesatsingen. Arbeiderpartiet mener at tilgang

til urørt natur er viktig for et aktivt friluftsliv og bærekraftig verdiskaping. Lett tilgjengelige friluftstilbud bidrar til inkludering både nasjonalt og lokalt. Ved å legge til rette for at alle skal ha mulighet til å drive med friluftsliv, kan vi rekruttere bredt og styrke sosiale fellesskap uavhengig av folks økonomi, bakgrunn eller funksjonsevne.

Arbeiderpartiet vil:

- Grunnlovsfeste allemannsretten og styrke den gjennom lovverk, oppkjøp og reguleringer
- Styrke friluftsjansene økonomiske grunnlag
- Sørge for at alle kommuner utarbeider kommunale planer for friluftsliv, i tråd med intensjonene i folkehelsesloven
- Øke satsingen på infrastruktur for nærfriluftsliv.

Frivillighet: En sterk frivillig sektor som står på egne bein

side 103

Linje 4500 – 4505: opprinnelig tekst tas vekk, følgende settes inn:

Arbeiderpartiet vil videreføre sin støtte til og samarbeid med friluftsjansene. Aktivt friluftsliv forsterker fysisk og psykisk helse og må være en del av folkehelsesatsingen. De frivillige friluftsjansene skaper respekt for naturen og bevissthet om klima og miljø. Sjansene bygger på frivillighet, og utgjør en viktig kraft i norsk kultur og samfunnsliv. Hytter, stier og ruter som forvaltes av frivillige sjanser er infrastruktur for friluftsliv av nasjonal betydning, og må sikres for fremtidige generasjoner.

Linje 4510 – 4511: endring kulepunkt:

- **Legge til rette for at det opprettes flere frivillighetssentraler og frivillighetsråd i kommunene, i samarbeid med ideelle sjanser.**

Likestilling, inkludering og antirasisme: Et likestilt samfunn er et fritt samfunn

side 104

Linje 4574: nytt kulepunkt:

- Foreta en gjennomgang av ytelser og tjenester for å sikre at de bidrar til reell likestilling for mennesker med funksjons- nedsettelse, med god inkludering, deltakelse og et verdig liv.

Linje 4586 – 4590: omskriving kulepunkt til to kulepunkter:

- **Styrke arbeidet mot seksuell trakassering i samfunnet, spesielt i de kvinnedominerte yrkene, blant annet ved å få temaet inn i HMS-reglene i arbeidsmiljøloven.**
- **Styrke og støtte de aktørene som jobber mot seksuell trakassering og jobbe holdningsskapende fra barnehagen av og gjennom skoleløpet.**

Linje 4610 – 4611: endring kulepunkt:

- **Øke kunnskapen om funksjonshemmedes rettigheter blant ansatte i staten og kommunene, og gjennomgå lovverk og praksis.**

Familie: Gode universelle ordninger for alle familier

side 106

Linje 4662: første setning tas vekk – unødvendig gjentakelse:
Gode universelle ordninger for alle familier.

25. Tolga Arbeiderparti

Rød tekst er nytt, svart er fra dagens formulering.

Kulepunkt L360-362: «... tar bedre hensyn til klima **og natur** ...»

Skriv om brødtekst L396-400 til:

«Statens pensjonsfond utland (SPU) er det norske folks sparekonto. Forvaltningen av fondet skal ha bred legitimitet og være i tråd med interessene og verdiene til det norske folk og de etiske retningslinjene for fondet. Forvaltningen skal bygge på økonomisk ansvarlighet, åpenhet og langsiktighet, **og skal sikre** menneskerettigheter og bærekraftig **utvikling.**»

Nytt kulepunkt på L406:

- **Redusere fondets langsiktige klimarisiko ved å investere i selskaper som kan være lønnsomme i en verden som har lyktes i klimapolitikken.**

Kulepunkt L541-544: «... mer attraktivt å investere i klimavennlige næringer **og mindre attraktivt å investere i klima- og naturødeleggende næringer og produksjonsprosesser.**»

Strekpunkt L702-703: «**redusere den finansielle risikoen og klimarisikoen for norsk økonomi, blant annet ved en gjennomgang av petroleumsbeskatningen.**»

Nytt kulepunkt L1594: «**Sikre bedre vintervedlikehold på landets riksveier, særlig hovedferdselsårer som rv. 3. Miljøvennlige alternativer til salting må utvikles og tas i bruk.**»

Endre kulepunkt L1665 til: «**Innen 2025 skal det finnes hurtigladere i alle landets kommuner.**»

I distrikts-Norge i dag er det stor forskjell på tilgang til hurtigladere og tilgang på «normalladere». Sistnevnte er ofte ikke et problem – folk lader hjemme, stadig flere kommuner får det på plass ved offentlige bygg, osv. – utfordringen er utbygging av hurtigladere. Hurtigladere er en betraktelig større investering, og private finner det er derfor ikke lønnsomt å investere i dette, og kommuner/fylkeskommuner prioriterer å gi midler til flere «normalladere» i stedet for få hurtigladere. Derfor er det også viktig at det skilles på dette i vårt program, og at vi tydelig sier at det skal bygges ut *hurtigladere* i hele landet. I tillegg en viktig signaleffekt å si *alle* kommuner – hva betyr «hele landet»? Fint også å sette 2025 som et mål for dette, da dette *må* være på plass innen nysalg av fossilbiler slutter.

Endre kulepunkt L1668: «**Elektrifisere gjenværende dieselstrekningen på jernbanen.**»

Begrunnelse: Dagens formulering er rett og slett for tannløs. For oss som bor langs Rørosbanen, for eksempel, er dette et «ja/nei»-spørsmål. Og det er det velgerne vil utfordre oss på i valgkampen. Dette er ikke en større investering enn at det ikke bær være et problem å gå inn for det.

Nytt kulepunkt L1846: «**Utarbeide nye retningslinjer for bruk av hjemmekontor, både for offentlig sektor, men også gjeldende for det private gjennom lovverk og trepartssamarbeid.**»

Begrunnelse: Flerdelt. Pandemien har vist at digitale løsninger gir nye muligheter for å ikke være tilstedeværende på kontoret. Økt bruk av hjemmekontor kan gi flere muligheter til å bosette seg utenfor storbyene, og også løse mange utfordringer i hverdagen til folk. I tillegg er det mange som trives med det, og blir mer produktiv. Økt bruk av hjemmekontor, mer fleksibilitet er et gode. Men det kan også føre til utfordringer: hvem tar kostnadene knytta til hjemmekontor? En ting er utstyr som pc, mobil og printer. En annen ting er evt. økt strømrregning, større plassbehov, ikke tilgang på evt. kantine, kaffeordning, osv. Og i hvilken grad skal arbeidstaker ha dette som en rettighet, og i hvilken grad skal arbeidsgiver enten kunne pålegge dette midlertidig/fast, eller trekke tilbake tidligere rett til dette / endre praksis som har vært? Her er det ingen åpenbar fasit, men desto viktigere blir det da å utarbeide retningslinjer på dette.

Nytt kulepunkt L2859: «For å sikre lik rett til god tannhelse over hele landet, må det komme på plass ordninger som sikrer at det finnes kjeveortopedier og andre spesialister også utenfor sentrale strøk.»

Nytt avsnitt L3608: «For å realisere klima- og miljømålene må valg av virkemidler være virkningsfulle og effektive, og de må være rettfærdige. Klimapolitikken må vurderes i lys av om den rammer ulike deler av befolkningen på en måte som forsterker sosiale og geografiske forskjeller. Arbeiderpartiet skal alltid ta hensyn til hvordan byrder og goder fordeles på ulike grupper, økonomisk, sosialt, geografisk og mellom generasjoner. Dette må også gjelde i valg av virkemidler for å nå klima- og miljømålene.»

Endre kulepunkt L3650-3652 til: «Øke CO2-avgiften årlig og betydelig frem mot 2030 slik at Norges klimamål nås. For at avgiften skal oppnå ønsket klimaeffekt og bidra til en rettfærdig omstilling, vil avgiftsinntekten øremerkes klimatiltak samt støtte til befolkningsgrupper og næringer som særlig rammes av avgiftsøkningen.»

Begrunnelse: slik situasjonen er i dag vil en kraftig økning av CO2-avgiften ramme veldig skjev, både sosialt og geografisk, og det er også stor forskjell på hvorvidt bedrifter er i stand til å ta investeringene som skal til for å kutte sine utslipp. Da må målrettede tiltak for å hjelpe disse gruppene innføres. En slik øremerking vil også gi avgiften større legitimitet både i distriktene og de med lav inntekt – velgergrupper som tradisjonelt står Arbeiderpartiet nær.

Endre kulepunkt L3683-3685 til: «Ta større hensyn til fordelingsprofil i utforming av klima- og miljøpolitikken. Ulikheten mellom grupper, økonomisk, sosialt og geografisk, skal ikke øke. Utrede hvordan næringer som forurenser mest, og personer som har størst betalingsevne, kan bidra mer enn i dag.

Skriv om L3700-3706 til:

«Arbeiderpartiet vil stoppe veksten av avfall, redusere Norges materielle fotavtrykk, og realisere det store potensialet for nye arbeidsplasser innen reparasjon, gjenvinning og sirkulære forretningsmodeller. Det som i dag blir avfall, kan bli råmateriale på nytt. Men sirkulærøkonomi handler om mye mer enn avfall. Det handler om å ta vare på ressurser i hele samfunnet og skape nye arbeidsplasser over hele landet basert på det. Gjennom bærekraftig forvaltning sikrer vi verdier for fremtidige generasjoner. Arbeiderpartiet vil satse på industri og jobber i Norge knyttet til resirkulering av materialer og legge bedre til rette for at norsk eksportindustri kan fremstille resirkulerbare produkter.»

Nytt kulepunkt på L3708:

- Innføre mål om å redusere Norges materielle fotavtrykk innen 2030

26. Suldal Arbeiderparti

Forslag om høyhastighetsbaner til Arbeiderpartiets program for 2021 - 2025

Vi ser det som naturlig at nettopp Arbeiderpartiet løfter frem en konkurransedyktig og klimavennlig jernbanesatsing, som kan bygge landet på en måte som kan styrke både by og land, hand i hand. Vi håper dette kommer klart og tydelig til uttrykk i partiprogrammet. Se mer om bakgrunn og begrunnelse på neste side.

FORSLAG

Nytt kulepunkt etter linje 1599. s 38:

Vurdere mulighetene for en rask realisering av høyhastighetsbaner i et flerbrukskonsept for langdistanse-, regional- og godstrafikk der forholdene ligger til rette for det. I tillegg til baner mellom Oslo og de større byene/landsdelene, InterCity på Vestlandet, og videre til Stockholm og Gøteborg, København og kontinentet, skal dette inkludere også en moderne Nord-Norgebane, videre fra Trøndelag.

Nytt kulepunkt etter linje 1662 s. 39:

«Skape gode betingelser for mest mulig overføring av gods-, fly- og biltrafikk til konkurransekraftige moderne baner.

Nytt kulepunkt etter linje 3651 på s. 84:

«Arbeide for konkurransekraftig, moderne jernbane som sikrer samfunns- og næringsliv et klimavennlig alternativ for gods-, fly- og biltrafikk.»

Dette er en nedkortet utgave av forslagene om høyhastighetsbaner som alle på s. 3 sto bak til førsteutkastet til program. Vi er glade for den brede støtten det fikk. Når det likevel ikke kom med i andreutkastet til program, synes vi det er viktig å fremme det på nytt i forbindelse med høringen til dette. Det er i denne runden bare partiavdelinger som har forslagsrett. Vi håper nå at så mange lokal- og fylkeslag som mulig kan fremme forslaget på www.program@arbeiderpartiet.no, innen høringsfristen til andreutkastet 15. mars.

Med partimessig hilsen

Arne-Christian Mohn Bengt-Halvard Odden Torgeir Næss

ordfører Haugesund ordfører Hjartdal ordfører Kvam

Eva Vinje Aurdal Astrid Rustad Tove Mette Bjørkmo

ordfører Ålesund ordfører Dovre varaordfører Sortland

BAKGRUNN OG BEGRUNNELSE

Nåværende programforslag, sett i forhold til andre partier og EU

2. utkastet til partiprogram sier at «Arbeiderpartiet vil føre en offensiv jernbanepolitikk for fremtiden» (linje 1541), men det reflekteres i liten grad i programmet¹.

¹ Det har kun med en forsiktig formulering om *vurdering* av Nord-Norgebanen i neste NTP, om fire år (1602 – 1604), å «reducere vedlikeholdsetterslepet», «ferdigstille vedtatte jernbaneutbygginger» (1601 – 1602), et ønske om mer gods til bane med flere kryssningsspor 1621+1662-1663), elektrifisering etc. av dieselstrekninger (1664-1666) og forbedring av nattogtilbudet (1667 – 1668).

Andre partier på rødgrønn side har i inneværende program langt mer offensive programforslag for jernbanen. Både SV, MDG, Rødt, V og KrF har klare formuleringer om høyhastighetsbaner. Sp beveger seg i samme retning med formuleringen om at Sp «vil skape et attraktivt og moderne togtilbud for passasjerer og gods, og arbeider ut fra en langsiktig målsetting om at toget skal kunne konkurrere med fly og veigående trafikk om å være et attraktivt transporttilbud mellom landsdelene.»

EU vil tredoble persontrafikken på høyhastighetsbaner og doble godstrafikken på bane innen 2050, som del av sin European Green Deal og transportdirektivet «Sustainable and Smart Mobility Strategy» av 16.12.20. Samtidig skal veiavgifter skal økes drastisk etter prinsippet «forurensere betaler», Ikke bare for klimagassutslipp, men også andre utslipp til luft, land og vann, støy, veislitasje og ulykker.

Jernbanens store økonomiske, miljømessige og samfunnmessige potensial ligger i konkurransekraftig langdistansetraffikk

Økonomisk vises dette gjennom at det er dagtogene på Bergensbanen og Dovrebanen som i årevis har gått i driftsmessig balanse (og som Vy og SJ nå regner med å drive med overskudd), mens resten av banestrekningene (unntatt Flytoget) delte på driftstilskudd på 3 mrd. kr i 2019 (og 70 % av dette til lokal- og regionaltogene på Østlandet). Moderne høyhastighetsbaner gir raskere tog, større marked og større overskudd, som igjen kan gi mulighet til å dekke deler av investeringskostnadene. Integrering av regional-/IC-traffikk i høyhastighetsbaner i flerbrukskonsept, vil styrke økonomien også her.

Med reisetider i persontrafikken ned i 2 ½ time mellom Oslo og de større byene i Norge, til Stockholm og København, og 6 ½ time til Tromsø på ny bane, vil man kunne binde sammen landet på en helt ny måte. Strekningene i Sør-Norge er ikke lengre enn at togene rekker 8–10 stopp underveis innenfor en reisetid på 2 ½ time. Høy frekvens som følge av høy konkurransekraft i forhold til både fly- og biltrafikk, gjør at man kan knytte om lag dobbelt antall stasjoner til banen, i et varierende stoppemønster (som Flytoget ved Lillestrøm og Vy i IC-området). Slik vil man styrke både by og land, og knytte sammen bo-, arbeids- og kompetanseområder på en effektiv og klimavennlig måte. Dobbeltspor hele veien og fire spor i alle stasjonene, samt ekstra forbikjøringsavsnitt, gir forbikjøring for raskere persontog. Baner med slak stigning øker lastekapasitet til nesten det dobbelte av i dag. Gods på bane vil få frakttid på rundt 5 timer fra Midt- og Vest-Norge til Oslo, over natta til Mellom-Europa. Fra Nord-Norge ca. 12 timer til Oslo og rundt 1 døgn til kontinentet. Dette vil gi godstog en helt ny hastighet, kapasitet, regularitet og konkurransedyktighet, som endelig vil gjøre det mulig å nå målene om mer gods fra vei til bane.

Siden det er i overført fly- og trailertrafikk, og langdistanse biltrafikk, de store klimaeffektene for jernbanen ligger, vil konkurransedyktige høyhastighetsbaner være et viktig klimatiltak. Muligheten for at drifts- og investeringskostnader kan dekkes av billett- og fraktinntekter kan også gjøre det til et svært kostnadseffektivt statlig klimatiltak. Utbygging av helhetlige, nye høyhastighetsbaner bør skje i offentlig regi, helst som fullintegrert selskap med ansvar for utbygging, drift og vedlikehold. Slik vil vi også bidra til å gjenvinne offentlig eierskap til både bygging og drift av jernbane.

27. Agder Arbeiderparti

NYTT PARTIPROGRAM – 2. UTKAST
ENDRINGS OG TILLEGGSFORSLAG FRA AGDER ARBEIDERPARTI
Vedtatt på årsmøtet 13. mars 2021

Linje 296 – Tekst, tillegg etter første punktum: Ein ser at kvalitetene ved spreidd busetting er ein viktig faktor for å oppretthalde befolkning i dei minst befolka kommunene.

Linje 1598, Nytt kulepunkt, tillegg (resten forskyves): Sørge for at utbyggingen av de veistrekninger som allerede ligger inne i Nye Veiers portefølje fullføres, og prioriteres før eventuelle nye strekninger som kommer inn ved en rullering av Nasjonal Transportplan eller annen utvidelse av porteføljen til selskapet.

Linje 1688 - Nytt kulepunkt, tillegg: Etablere en statlig finansieringsordning for å få på plass kritisk infrastruktur som vei, havn eller nettkapasitet etc., som trenges i forbindelse med etablering av større bærekraftig industri

Linje 1707: Nytt kulepunkt, tillegg: «Ved eventuell anbudsutsettelse av offentlige tjenester skal Arbeidsmiljølovens Kap.16: Arbeidstakernes rettigheter ved virksomhetsoverdragelse med tilhørende paragrafer §16.2 – 16.7, legges til grunn for anbudskonkurransen.»

Linje 1831 -32: Endringsforslag, tillegg til kulepunkt: Arbeiderpartiet vil aktivt arbeide for å forstå, identifisere, regulere og beskytte individet mot a) overvåkings- og informasjonskapitalismen b) overvåkings- og informasjonsøkonomien.

Linje 1960. Nytt kulepunkt, tillegg. Sørge for 5 dagers skoleuke for alle elever.

Linje 2146: Nytt kulepunkt, tillegg. Gjennomgå eksamensordningen med mål om en mer rettferdig sluttvurdering, senke prisen på privatisteksamen og gjøre det gratis å ta opp fag man har strøket i.

Linje 2182. Nytt kulepunkt, tillegg: Ungdom som har bosteds adresse hos aleneboende forsørger skal ha rett til stipend om aleneforsørger har svak økonomi.

Linje 2317: Nytt kulepunkt, tillegg At studenter som er kronisk syke, har en funksjonsnedsettelse eller blir alvorlig syke under studietiden skal ha tilgang på ordninger som bidrar til like forutsetninger for gjennomført studie.

Linje 2347: Nytt kulepunkt, tillegg: At alle utdanningsinstitusjoner skal være universelt utformet slik at alle studenter har mulighet til å starte og fullføre en utdanning.

Linje 2318: Tillegg til kulepunktet: Satse på fjernundervisning og modulbaserte utdanninger på nett, som kan tas i hele landet og kobles til kommunale praksisplasser *og som hovedregel er åpent for alle.*

Linje 2351: Nytt kulepunkt, tillegg: Gradsforskriften må endres slik at flere universiteter og høyskoler kan åpne for profesjonsutdanning i fag som har beskyttet tittel.

Linje 2602- 2604: Endringsforslag: Gjennomgå organiseringen av sykehusene våre, blant annet for å sikre en tydeligere politisk styring. Gjennomgangen skal vurdere en avvikling av de regionale helseforetakene, der deres oppgaver eventuelt legges inn under direkte politisk styring i helse- og omsorgsdepartementet, og Stortingets rolle som det øverste politiske nivået for våre felles sykehus styrkes. Videre må gjennomgangen sikre en bedre lokal og regional forankring, når det gjelder styringen av de lokale helseforetakene. I den forbindelse skal det vurderes et forsøk der kommuner og sykehus får samlet ansvar for alle helsetjenestene i et geografisk område.

Linje 2618: Nytt kulepunkt, tillegg: Utrede med mål om å likestille psykisk og fysisk vold i straffeloven

Linje 2682: Nytt kulepunkt, tillegg: Alle landets studentsamskipnader skal ha helsetjenester og helsetilskudd som reguleres

Linje 2783: Nytt kulepunkt, tillegg: Utvide tilbudet på helsestasjonene med foreldreveiledningskurs til alle førstegangsførelse.

Linje 3208-3207: Endringsforslag: Gjennomføre et reelt etterforskløft gjennom en egen satsing på *etterforskere og* påtalemyndigheten i politiet, slik at ofre for kriminalitet ikke står i uverdige køer i straffesakskjeden.

Linje 3420 – Nytt kulepunkt, tillegg: «Staten skal ta alle kostnadene og ansvaret for drift av nødnett for alle nødnetter.»

linje 3592: Tillegg settes inn etter «karbonnøytrale»: Å nå målet på samfunnsnivå (netto karbonnøytralitet) forutsetter også tiltak som fjerner karbon og gir såkalte «negative utslipp». Slike løsninger kommer i tillegg til utslippsreducerende tiltak.

Linje 3634: Tillegg etter «skipsfart»: Ulike biologiske prosesser, i havet og på land, kan være egnet til å gi negative utslipp ved bruk av naturbaserte løsninger. Også industrielle prosesser kan brukes til å fjerne karbon fra karbonkretsløpet, slik som karbonfangst og -lagring (CCS) av organisk avfall ved avfallsforbrenningsanlegg.

Linje 3636: tillegg til teksten, resten forskyves: Å lykkes med nødvendige negative utslipp forutsetter tydelige kriterier og et regelverk for klimaregnskap som tar høyde for at permanent fjerning av karbon fra biomasse kan godskrives som negative utslipp. Det er også nødvendig med andre insentiver for å fremme slike løsninger.

Linje 3651: Tillegg: Vurdere å tallfeste et nasjonalt mål for omfanget av negative utslipp som skal realiseres med nye løsninger innen 2050

Linje 3652: Nytt kulepunkt, tillegg: Støtte utviklingen av regelverk for klimagassregnskap som gir rom for negative utslipp og fjerning av karbon i tråd med Parisavtalen, innen rammen av Norges samarbeidsavtale med EU.

Linje 3662, tillegg til kulepunktet: Fremme nye løsninger for negative utslipp i tråd med målet om karbonnøytralitet i 2050. Aktuelle tiltak kan være å støtte anlegg for karbonfangst- og lagring fra forbrenning av biomasse, samt støtte til forskning og utvikling av naturbaserte løsnings bidrag til negative utslipp.

Linje 3673, Nytt kulepunkt, tillegg: Opprette egne CO2-fond for grønne investeringer etter modell fra NOX-fondet.

Linje 3688, Nytt kulepunkt, tillegg: Arbeiderpartiet skal ha en differensiert miljøpolitikk for by og land

Linje 3748: Nytt kulepunkt, tillegg: Utvikle en helhetlig plan for utvikling av infrastruktur for fjernvarme, frakt av CO₂, hydrogen/hydrogenderivater og strøm som må utarbeides i samråd med fagmyndigheter etter lokale hensyn og samtidig være i tråd med Norges klimaforpliktelser.

Linje 4691: Endringsforslag: Sørge for en reell vekst i barnetrygden

Linje 5019, Nytt kulepunkt, tillegg: Ha revidering av regelverk hvor økonomiske satser og et minimum av rettigheter blir gjennomgått med tanke på å gi verdige liv også for de som ikke har rett på beskyttelse, men av diverse årsaker ikke kan reise hjem

Linje 5110: Ny tekst, tillegg: «Arbeiderpartiets utenrikspolitikk og er forankret i *internasjonal solidaritet* og våre grunnleggende sosialdemokratiske verdier...»

Linje 5138: Nytt tekst, tillegg: Vedvare å engasjere USA i nordområdene, men la øvelse og samarbeid skal være hovedregel, ikke permanent tilstedeværelse

Linje 5313: Nytt kulepunkt, tillegg: Vi vil styrke det norske globale lederskapet på retten til utdanning og helse, og ta et tydelig standpunkt mot profittbaserte løsninger på disse feltene.»

Linje 5318-5319: Forslag om nytt ord i setningen: Bruke utviklingspolitikken til å bygge bærekraftige demokratier ved å støtte demokratiske krefter som fagbevegelse, *studentorganisasjoner* og øvrige sivilsamfunn.»

Linje 5338: Ny tekst, tillegg Norge skal være en forkjemper for folkeretten og menneskerettigheter. Som følge av det må vi stå opp mot brudd på folkeretten også når de begås av våre allierte.

Linje 5371 Ny tekst, tillegg: Vi vil føre en aktiv feministisk utenrikspolitikk.

Linje 5393: Nytt kulepunkt, tillegg: Ta en ledende rolle i kampen mot moderne slaveri og menneskehandel.

28. Akershus Arbeiderparti

Tilleggsforslag kulepunkter linje 373

- Innføre en progressiv arvebeskatning med høyt bunnfradrag.
- At staten ikke skal kompensere de kommuner som velger å nedjustere satsen i formuesskatten

Tilleggsforslag kulepunkt linje 1441

- Avskaffe oppdragskontrakter og andre urimelige kontraktsforhold.

Tilleggsforslag kulepunkter line 1630

- At samferdselspolitikken skal bidra til å styrke og forbedre lokalsamfunn og tettsteder.
- At skoleveger skal prioriteres ved utbygging av gang- og sykkelveger.

Tilleggsforslag kulepunkt linje 1990

- Arbeiderpartiet vil innføre en helhetlig skoledag med gratis SFO og leksefri

Tilleggsforslag kulepunkt linje 2147

- Få til en ordning der elever i ungdomsskolen må hospitere innenfor helse- og oppvekstfagene i løpet av 9. klasse. Det sikrer at eleven får mer kunnskap om og kjennskap til oppgavene som kan forventes.

Tilleggsforslag kulepunkt linje 2957

- At det stilles krav til kommunene om å legge til rette for at ansatte uten fagbrev gis mulighet til å ta fagbrev og annen videreutdanning

Endringsforslag linje 3308 til

- Ha en tydeliggjøring av straffelovens voldtektsbestemmelse, slik at seksuell omgang uten tydelig samtykke i tilregnelig tilstand er voldtekt.

Tilleggsforslag kulepunkt linje 3754

- Ha som mål at alle byggeplasser skal være fossilfrie innen 2025
- Kommunene må kunne stille krav om fossilfrie anleggsplasser i reguleringsplaner for byggeprosjekter. Dette må tydeliggjøres i plan- og bygningsloven

Tilleggsforslag kulepunkt 4272

- Trappe opp bygging av nye studentboliger og gi støtte til oppgradering av eldre studentboliger til dagens standard

Endringsforslag linje 4297

- Revidere husleieloven med mål om å styrke leietakere sine rettigheter og at det skal bli enklere å føre tilsyn og kontroll hos utleiere

Tilleggsforslag kulepunkt linje 4301

- Fjerne rentefradraget og øke ligningsverdien til 100 prosent for sekundærboliger
- Legge til rette for at det bygges flere boliger for å dempe prisutviklingen i markedet, blant annet ved å gjennomgå plan- og bygningsloven for å se på hvordan reguleringsprosessene kan skje i et høyere tempo enn i dag og åpne for regulering av sosial boligbygging i det enkelte prosjekt

29. Måsøy Arbeiderparti

Resolusjon lik nettleie

Distriktene gir kraft til Norge. Vannkraften fra norske distriktskommuner sikrer innbyggere og industri rikelig fornybar energi. Likevel betaler innbyggere i distriktene mye høyere nettleie enn landsgjennomsnittet. I Finnmark er nettleien urimelig høy. Flere kommuner i vårt fylke betaler dobbelt så mye for leie av nett enn snittet i Norge.

Stortinget har bedt regjeringen rydde opp i urettferdigheten, men høyresiden har ikke ønsket å ta tak i problemet. I statsbudsjettet for 2021 er det til tross for lange utredninger og grundige innspill fra distriktskommuner og kraftselskap, bare bevilget småpenger. Det er helt urimelig at denne ulikheten får bestå år etter år til tross for klare stortingsvedtak om at nettleien skal jevnes ut.

Måsøy Arbeiderparti mener at de store forskjellene i nettleie er et klart eksempel på en sentraliseringspolitikk som gjør det vanskeligere å investere og sikre utvikling i hele Norge. Små og mellomstore bedrifter må betale mye mer for tilgang til strøm om de etablerer seg i kraftfylket Troms og Finnmark, enn om de la virksomheten sin til en av de bynære områdene på Østlandet. Det er omvendt distriktspolitikk.

Måsøy Arbeiderparti mener tiden er moden for å se på hvordan modellen med nettleie fungerer. Når Stortingsvedtak år etter år ikke følges opp, er det på tide å gjøre endringer. Distriktskommuner og

kraftselskap i distriktene har fremmet forslag om å innføre en brukerfinansiert ordning som sikrer likere nettleie. NVE har utredet denne modellen. Brukerfinansiering vil være en måte å sikre rettferdighet, til en rimelig kostnad. En slik ordning vil kunne halvere nettleien for mange innbyggere og bedrifter i distriktene, men bare bety 180 kroner i økte kostnader pr år for de som bor i de mest sentrale områdene. Det er rimelig at alle betaler en likest mulig nettleie.

Måsøy AP mener tiden er moden for å jevne ut en av de store urimelighetene i energipolitikken. Vi krever likere nettleie, i hele landet.

30. Færder Arbeiderparti

Færder Arbeiderparti er invitert til å komme med endrings- eller tilleggsforslag til program for Arbeiderpartiet.

Primært ønsker Færder Arbeiderparti de vedlagte tekstpunktene inn i programmet, sekundært vil vi ønske punkter med tekst som i langt større grad konkretiserer APs vilje til å ta tak i dette. Det vil vil gi oss støtte i i den lokale valgkampen i kystkommunene omkring Oslofjorden. Vi registrerer at vår tidligere innsendte tekst omkring forhold i Oslofjorden, med konkret tilleggsforslag til programmet, ikke er tatt inn. Vi ønsker derfor å sende inn forslaget på nytt for å sikre behandling på landsmøtet. Færder Arbeiderparti har et eget miljøutvalg som har fokusert på temakvelder omkring miljø og klima. Vi har registrert stort engasjement omkring de tema vi har tatt opp, og de forslag som vi her legger ved mener vi vil ha betydning for partiets oppslutning ved stortingsvalget høsten 2021. Det viktigste er dog at dette vil kunne ha en betydning for en bedre Oslofjord for folk flest.

Vårt miljøutvalg har under her listet opp en rekke momenter som vi ber om at vektlegges i utforming av nytt program:

- situasjonen med fiskesammenbrudd er en svært viktig sak for hele Oslofjord- og Østlandsregionen
- Færder har to ganger tidligere bedt om at saken prioriteres og tas inn i partiprogrammet. Nå har Moss AP også sluttet seg til initiativet, i tillegg vedtok årsmøtet i Vestfold og Telemark AP dette forslaget høsten 2020
- svært mange mennesker er opptatt av dette, en viktig og god politisk sak
- Flere partier på borgerlig side plukker nå opp denne saken. Hvorfor i all verden velger AP sentralt å bli sittende på perrongen?
- Fylkespartiene rundt Oslofjorden kjører nå dette som regional sak, vil komme opp igjen på landsmøtet
- på vårt lokale årsmøte presiserte Kjersti Stenseng at AP vil prioritere lokale saker som betyr noe for folk flest sterkere
- Dersom manglende respons i programkomiteen er en glipp, lar det seg reparere.
- dersom det ikke er en glipp, har vi store problemer med å forstå og akseptere manglende engasjement i en stor og viktig miljøsak som er konkret

Vi har forståelse for at det kan være utfordrende å eksplisitt nevne Oslofjorden på den måten. Uten sammenligning forøvrig så vil vi vise til at det i programmet f.eks. eksplisitt er nevnt å ikke konsekvensutrede "Nordland VI og VII osv". Det er også andre eksempler på eksplisitt geografisk avgrensede programpunkt. Det bor mange innbyggere som sogner til Oslofjorden; vi mener at de også fortjener å synliggjøres i partiets program. Det er mange potensielle velgere!!

Dersom det er spørsmål knyttet til denne tematikken vil leder av vårt Miljøutvalg; Bjørn Strandli, kunne bidra med god faglig kunnskap på dette området. Han har tidligere har vært nasjonalparkforvalter for Færder Nasjonalpark og har god og detaljert oversikt.

Om Oslofjorden

ARBEIDERPARTIET MÅ ARBEIDE FOR:

• **BEDRING AV MILJØTILSTANDEN OG STYRKING AV FISKERESSURSENE I OSLOFJORDEN OG ANDRE KYSTOMRÅDER SOM HAR FÅTT SVEKKET MILJØTILSTAND OG FISKERESSURSER**

Oslofjorden er Norges mest urbane og folketette kystlinje med svært populære og lett tilgjengelige natur- og friluftsområder. Oslofjorden har stor betydning for befolkningen i hele Østlandsområdet. Området har også nærhet til mange byer og landets hovedstad.

Et hovedproblem gjennom mange tiår har vært en vedvarende negativ miljøpåvirkning og at den økologiske tilstanden er svekket. Torsken og flere andre fiskeslag er i ferd med å bli borte og viktige leveområder som tareskog og ålegrasenger har gått tilbake de senere år.

Sentrale samfunnsaktører har gått sammen om å styrke kunnskapsgrunnlaget om det marine miljøet. Gjennom de pågående prosjektene «Krafttak for kysttorsken» og «Frisk Oslofjord i Færder og Ytre Hvaler nasjonalparker har vi nå fått mer kunnskap om hva som har skjedd i fjorden:

- Tilførsel av for store mengder næringsalter og leirpartikler har gitt for store mengder alger og jordpartikler i kystvannet. Dette har gitt en tilgrusning av vannet og svekket lystilgang til naturen under vann. Viktige naturtyper for fisken som tareskog og ålegras er svekket.
- Ulike tekniske inngrep og tilførsel av miljøgifter over år har også forringet fiskens leveområder.
- Fiskepresset i fjorden har vært for stort i forhold til fjordens produksjonsevne.

Det er nå bred enighet om at disse utfordringen må løses. I desember 2019 ble det lagt fram en helhetlig plan for Oslofjorden. Planen peker på flere viktige utfordringer:

- Landbruket og kommunene må redusere sine forurensinger til vassdragene på Østlandet og Oslofjorden.
- Omfanget av tekniske inngrep og miljøgifter må reduseres.
- Det kreves en mer aktiv fiskeriforvaltning slik at beskatningen av fiskeressursene ikke overstiger produksjonsgrunnlaget.

Færder, Tønsberg og Hvaler arbeiderparti har bedt om at Arbeiderpartiet programfester tiltak for å bedre miljøtilstanden og styrking av fiskeressursene i Oslofjorden. Flere andre AP lag og fylkespartiene på begge sider av fjorden ser nå ut til å støtte vårt initiativ.

Også andre deler av kyst Norge har lignende utfordringer, med svekkelse av fiskeressurser og kostholds restriksjoner på grunn av miljøgifter. Vi kan ikke fortsette å «sage av den grenen vi sitter på». Beskyttelse av ressursgrunnlaget knyttet til våre hav og kystområder vil bli svært viktig i årene som kommer. Arbeiderpartiet som velferdsparti må ta disse utfordringene på største alvor.

Færder, Tønsberg og Hvaler Arbeiderparti foreslår følgende nytt punkt 3773 på side 87 i partiprogrammet:

- **«Restaurering av Oslofjorden og andre kystområder der livsmiljø og fiskeressurser er truet.»**

1. Oppsyn og ferdsel fritidsbåter

Færder Arbeiderparti foreslår følgende nytt punkt 3828 på side 88 i partiprogrammet:

- **Styrke kommunenes rolle og kompetanse i natur- og klimaarbeidet, med særlig vekt på bærekraftig arealforvaltning og regulering og oppsyn med fritidsaktivitet på sjøen.**

Færder Arbeiderparti er invitert til å komme med endrings- eller tilleggsforslag til nytt program for Arbeiderpartiet.

På lokallagets årsmøte 11. februar ble følgende vedtak fattet:

"Færder Arbeiderparti ber Vestfold og Telemark Arbeiderparti og Arbeiderpartiets landsmøte programfeste krav om streng praktisering av byggeforbudet og dispensasjonsadgangen i strandsonen. Kommunenes reaksjonsmuligheter ved ulovlig bygging må skjerpes. Staten må støtte kommunene med økte ressurser til fjerning av ulovlige hindre for allmennhetens ferdselsrett etter friluftsløven."

Begrunnelse for det fremsatte forslaget var som følger:

'Tross byggeforbudet i plan- og bygningsloven er byggepresset i strandsonen sterkere enn noensinne. Undersøkelser viser at en liberal dispensasjonspraksis i kommunene fører til at strandsonen bygges ned og privatiseres «bit for bit». Særlig ille er dette på begge sider av Oslofjorden og i attraktive områder langs Sørlandskysten og på Vestlandet. 70 prosent av strandsonen langs Oslofjorden er i dag utilgjengelig for allmennheten.

I økende grad erfarer vi dessuten at formuende grunneiere tar seg til rette og utfører lovstridige tiltak i 100-metersbeltet, vel vitende om at myndighetenes reaksjonsmuligheter er begrensede. Grensene for kommunenes straffegebyr er så lave at de som straffes på denne måten, ler hele veien til banken.

Politiets muligheter for å etterforske miljøkriminalitet i strandsonen er så begrenset at det knapt har noen hensikt å anmelde forholdene. Krav om rivning og tilbakeføring fører dessuten til langdryge og kostbare rettsprosesser som kommunene av gode grunner vegrer seg for å gå inn i.'

Den første delen av vedtaket vil kunne komme inn som **nytt punkt på side 86 etter linje 3764**. Det vil si en slik tekst:

- Praktiseringen av byggeforbud i 100m sonen må innskjerpes fra dagens liberale praktisering

Konkretisering av hvordan kommunene kan støttes med økte ressurser kan formuleres som **2 nye punkt på side 86 linje 3764**:

- Reaksjonsmuligheter ved ulovlig bygging i strandsonen må skjerpes og liberal praktisering av dispensasjon fra byggeforbud må innskjerpes.

- Staten må støtte kommunene med økte ressurser til fjerning av ulovlige hindre for allmenhetens ferdselsrett etter friluftsløven

Mvh

Færder Arbeiderparti

15. mars 2021

31. Homonettverket i Arbeiderpartiet

Bedre kvalitet og kapasitet i sykehus i hele landet

Side 59, linje 2547. Nytt kulepunkt. Tilleggsforslag:

Fjerne køene for å få HIV-medisinen PrEP, ved å tilføre infeksjonsmedisinske poliklinikkene tilstrekkelig ressurser og oppfølgingen overføres til fastleger.

Rusreform

Side 66, nytt kulepunkt etter linje 2902:

Avkriminalisere besittelse og bruk av narkotiske stoffer til eget bruk.

Helsepersonell – kompetanse og kapasitet

Side 68, linje 2960. Nytt kulepunkt. Tilleggsforslag:

At personer med kjønnsinkongruens må sikres et tilpasset og faglig forsvarlig helsetjenestetilbud ved at de nasjonale faglige retningslinjene gjennomføres fullt ut og sikres nødvendig finansiering, blant annet til oppbygging av regionsentre i hver helseregion.

Likestilling på alle samfunnsområder

Side 105, linje 4597. Nytt kulepunkt. Tilleggsforslag:

At trossamfunn som diskriminerer og for eks. ikke ansetter personer på grunn av homofilt samliv skal miste sin rett til statsstøtte.

Familieinnvandring: Integrering, arbeidslinje og selvforsørgelse

Side 115, ny linje etter 5014. Nytt kulepunkt. Tilleggsforslag:

At reglene for familiegjennforening må endres og praktiseres slik at diskriminerende lovgivning i flyktingens hjemland ikke blir hinder for familiegjennforening når en er gitt oppholdstillatelse i Norge. Unntak fra dokumentasjonskravet for flyktninger som kommer fra land der likekjønnet samliv ikke kan praktiseres, bør fastsettes i utlendingsforskriften.

Side 113, linje 4917 – 4919. Endringsforslag:

Følge UNHCRs råd om å ikke forskjellsbehandle konvensjonsflyktninger og personer med subsidiært beskyttelsesbehov, inkludert når det gjelder retten til familiegjennforening.

Side 59, linje 2548, nytt kulepunkt

Den enkelte hiv-pasients helsemessige behov skal vektas ved vurdering av hvilket medikament som foreskrives, og når det er begrunnet i den enkeltes helsetilstand kan det også gis dispensasjon for ethvert tilgjengelig medikament til bruk i behandlingen av hiv.

32. Møre og Romsdal Arbeiderparti

Tillegg linje 3932: I omorganisering av statlige funksjoner, skal det legges vekt på mulighetene til å desentralisere arbeidsplasser, spesielt når det er mulig å flytte tjenester nærmere brukerne. Ett eksempel er etableringen av Eksportfinansiering Norge.

Nytt kulepunkt etter linje 1599. s 38: Vurdere mulighetene for en rask realisering av høyhastighetsbaner i et flerbrukskonsept for langdistanse-, regional- og godstrafikk der forholdene ligger til rette for det. I tillegg til baner mellom Oslo og de større byene/landsdelene, Inter City på Vestlandet, og videre til Stockholm og Gøteborg, København og kontinentet, skal dette inkludere også en moderne Nord-Norgebane, videre fra Trøndelag.

Nytt kulepunkt etter linje 1662 s. 39: «Skape gode betingelser for mest mulig overføring av gods-, fly- og biltrafikk til konkurransekravt moderne baner.

Nytt kulepunkt etter linje 3651 på s. 84: «Arbeide for konkurransekraftig, moderne jernbane som sikrer samfunns- og næringsliv et klimavennlig alternativ for gods-, fly- og biltrafikk.»

33. Senja Arbeiderparti

Endringsforslag fra Senja Arbeiderparti

Vedtatt på medlemsmøte 15.03.2021

Forsvar

5443 **Forsvar: Vårt felles forsvar**

5444 Forsvaret skal ivareta Norges sikkerhet, trygghet og handlefrihet, våre
5445 interesser og verdier. Basert på NATO-alliansen skal Forsvaret avskrekke og
5446 forebygge krig og konflikt.
5448 Det sikkerhetspolitiske landskapet rundt oss er i endring og har blitt mer
5449 uforutsigbart. Samtidig veves de nordiske landene stadig tettere sammen
5450 sikkerhetspolitisk. Verden er inne i en teknologisk revolusjon med store
5451 konsekvenser for både vårt eget forsvar og trusselbildet vi står overfor. Norge
5452 utsettes allerede for daglige trusler i det digitale rom. Selvstyrte våpen, kunstig
5453 intelligens, posisjoneringsteknologi, nye materialer og biologiske og
5454 medisinske gjennombrudd vil kunne forandre kriger og konflikters vesen.
5456 For å kunne håndtere nye og mer sammensatte trusler trenger Norge et sterkt
5457 forsvar, moderne utrustet og med høykompetent personell. Vi må styrke
5458 Forsvarets evne til å håndheve norsk råderett i hele vårt territorium til lands og
5459 til havs. Vi skal bidra til lavspenning i våre nærområder ved å opptre tydelig,
5460 forutsigbart og beroligende. Arbeiderpartiet mener det fremdeles er ubrukte
5461 muligheter i et nordisk forsvarssamarbeid som et tillegg til NATO-alliansen. Vi
5462 vil bidra til flere nordiske fellesøvelser i våre nærområder.
5464 Det er spesielt viktig at Forsvaret er i stand til å løse utfordringer Norge kan stå
5465 overfor i nordområdene. Arbeiderpartiet vil styrke forsvarsevnen og den
5466 militære tilstedeværelsen i Nord-Norge. Samtidig må Forsvaret også kunne
5467 bidra i felles innsats for internasjonal fred og sikkerhet.
5469 Menneskene er Forsvarets viktigste kapasitet og ressurs. Det er viktig for
5470 Arbeiderpartiet at de forsvarsansatte har gode rammevilkår. Samtidig trenger
5471 Forsvaret flere folk. De neste årene er det nødvendig med en betydelig
5472 bemanningsøkning i de operative avdelingene for å forbedre Forsvarets
5473 reaksjonsevne og utholdenhet. Arbeiderpartiet ønsker et forsvar basert på
5474 verneplikten. Vi skal anerkjenne våre veteraners innsats for landet i
5475 internasjonal **og nasjonal** tjeneste og sørge for god helsemessig og sosial oppfølging før,
5476 under og etter tjeneste.
5478 Arbeiderpartiet sier nei til omfattende privatisering av Forsvarets
5479 støttefunksjoner. På enkeltområder kan samarbeid med private aktører være
5480 fornuftig, forutsatt at det reelt spares penger, og at samarbeidet ivaretar
5481 Forsvarets behov for intern kompetanse og beredskapsevne, spesielt i krise og
5482 krig.

5484 **Arbeiderpartiet vil:**

- 5485 • Øke Norges totale forsvarsevne ved å styrke og videreutvikle vårt eget
- 5486 nasjonale forsvar, NATO-alliansen og samarbeid med enkeltallierte.
- 5487 • Forsterke og fordype nordisk sikkerhets- og forsvarspolitisk samarbeid
- 5488 som et tillegg til NATO-alliansen.

- 5489 • Gjennomføre en ambisiøs opptrappingsplan for antall ansatte og
- 5490 vernepliktige i Forsvarets operative ledd.
- 5491 • Fortsette moderniseringen av Forsvaret med relevante og gjensidig
- 5492 forsterkende kapasiteter innen land-, sjø- og luftmakt og i det digitale
- 5493 rom.
- 5494 • Styrke forsvarsevnen i Nord-Norge med relevante bidrag fra alle
- 5495 forsvarsgrener.
- 5496 • Slutte opp om NATOs to-prosentmål og være en pådriver for langsiktig
- 5497 balanse mellom Forsvarets oppgaver, struktur og økonomiske rammer.
- 5498 • Satse spesielt på å utvikle Hæren til en moderne, mobil og slagkraftig
- 5499 landmilitær styrke, med egen helikopterstøtte. Heimevernet må tilføres
- 5500 flere ressurser til bedre utstyr og mer trening.
- 5501 • Fortsette å stille krav om effektivisering i forsvarssektoren, men
- 5502 måltallene skal være håndfaste, og Forsvaret skal selv få bruke frigjorte
- 5503 midler.
- 5504 • Videreutvikle forsvarssektorens samlede innsats mot trusler fra det
- 5505 digitale rom, og iverksette særskilte tiltak for at Forsvaret kan rekruttere
- 5506 og beholde personell med digital kompetanse.
- 5507 • Legge til rette for et tettere samarbeid mellom Forsvaret og samfunnet
- 5508 for øvrig for å styrke både forsvarsevnen og vår totale
- 5509 samfunnsberedskap.
- 5510 • Sørge for at renholdet i hele forsvarssektoren igjen organiseres i
- 5511 Forsvarets egen regi.
- 5512 • Ta bedre vare på våre veteraner før, under og etter tjeneste, med
- 5513 spesiell vekt på helsemessig og sosial oppfølging, økonomisk sikkerhet
- 5514 og pårørende.
- 5515 • Etablere en fast praksis med uavhengige evalueringer av større militære
- 5516 utenlandsoppdrag for å lære og bidra til mest mulig åpenhet.
- 5517 Styrke HV med nye 5.000 mann, herunder re-innsette Sjøheimevernet som styrking av våre kystnære områder.**

Kommentarer:

I:

Linje 5474 og 5475; Senja Arbeiderparti vil vise til at enhver soldat som har tjenestegjort i Forsvaret herunder Hær, sjø, luft og Heimevernet, er for veteraner å regne.

- Hvem vil si til en mor eller far at deres sønn eller datter, i tjeneste for Norge og trening i Norge - i Forsvaret, ikke er for veteran å regne dersom de blir skadet eller i verste fall drept i tjenesten?

- En veteran er de som har tjenestegjort for Norge, innenfor eller utenfor landets grenser. De har gitt sitt bidrag for landet, slik at Norge fortsatt er fritt og selvstendig. Våre soldater trener med skarpt for skarpe oppdrag, og ofte blir våre soldater også sendt i utenlands tjeneste for kortere eller lengre perioder.

- Nasjonal trening og tjeneste er grunnlaget for internasjonale bidrag.

- Vi hedrer de som gjør en ekstra innsats og verver seg til utenlandstjeneste, men Veteran-begrepet må være samlende for alle som tjenestegjør for nasjonen Norge.

Senja Arbeiderparti foreslår derfor et tillegg i linje 5475:

5475 internasjonal **og nasjonal** tjeneste og sørge for god helsemessig og sosial oppfølging før,

II:

Linje 5517; Senja Arbeiderparti merker seg at Heimevernet (HV) ikke nevnes i Arbeiderpartiets programforslag 2021.

Senja Arbeiderparti vil styrke sikkerheten og beredskapen i Norge, i hver kommune og langs kysten. Derfor er det viktig å styrke Heimevernet og re-innsette Sjøheimevernet. Vi vil styrke den lokale tilhørighet og kjennskap til naturgitt forutsetninger for et godt lokalforsvar av viktige installasjoner og befolkningen.

Som nasjon er det flaut å se at man må leie inn sivile fritidsbåter for å sikre og patruljere rundt allierte krigsfartøy i norske havner.

Senja Arbeiderparti foreslår derfor en ny linje 5517:

5517 Styrke HV med nye 5.000 mann, herunder re-innsette Sjøheimevernet som styrking av våre kystnære områder.

Samferdsel

Det er med betydelig engasjement at jeg har skrevet kommentar i og til partiprogrammet.

Etter å ha lest innholdet i programmet under saken om jernbane i Nord-Norge, mener jeg at samferdsel har fått betydelig lite oppmerksomhet i selve programmet, både som nasjon og spes. Nord-Norge. Hvor er det blitt av de gode sakene partiet har stått for i stortinget, frontet og lovet av våre fremste i partiledelsen? Klart vi skal bygge jernbane, må bare ha en bedre oversikt??

For få måneder siden, var saken om jernbane oppe i Stortinget - jeg mener det var i Mai i fjor (2020). Her var Frp og SV enige om å bygge Nord-Norge-banen, men vår fremste talsperson, sa både nei og ja. Arbeiderpartiet er åpenbart for å bygge jernbanen, men sa nei til å bare bygge. Sa ja til utredning og må altså gå en runde på planlegging og ikke minst få frem kostnadene, er sagt. Ei slik sak som dette, hvor det virkelige eierskapet kunne vært frontet av Arbeiderpartiet, ville ha gjort rent bord i en valgkamp samtidig som klimapolitikken og AUF fronter klima som viktig lovnad.

Jeg ber innstendig om at Arbeiderpartiets valgkomite spisser jernbaneprosjektet, frontes i mye større grad. Jeg mener at utredningen må prioriteres i Transportplanen og legges frem FØR valget i høsten 2021.

Vi er opptatt av at arbeid skapes, ringvirkningene trenges, klima ivaretas på en solidarisk måte. "Der endringene allerede er å ta og føle på, investerer vi i fremtidens transportløsninger - dette må gjøres nå om troverdighet skal ivaretas".

Barnetrygd

Fastsette i lov at barnetrygd ikke skal regnes som inntekt ved beregning av sosial stønad. Fullfinansiert fra Staten til kommunene.

Med Senja Kommune som utgangspunkt vil årlig kostnad på landsbasis bli (ca550 000kr delt på 15000 innbyggere x 5mill innbyggere) ca183,5mill.

Setning 1871: **Arbeiderpartiet vil jobbe for at barnetrygd ikke skal legges til grunn som inntekt ved utregning av sosial stønad. Økonomien til en familie som er mottar sosial stønad skal ikke være avhengig av hvilken kommune i landet du bor i, derfor vil Arbeiderpartiet finansiere dette ved å øke rammetilskuddet til kommunene.**

Begrunnelse i korte ordelag:

Det er de fattigste av oss som mottar sosial stønad. Det blir ingen reell bekjempelse av barnefattigdom ved å øke barnetrygden og med samme hånd ta bort sosial stønad. Det finnes mange gode argumenter. Å "ta innersvingen" på Krf med dette forslaget mener jeg er topp. Dette er et forslag som reelt tar de svakes parti, det er rettferdig, god politikk for AP (etter min mening) og enkelt å kommunisere ut.

Barnehage

Setningene 1932 -1939 i programmet omhandler finansieringssystem og krav til private barnehager. Utklipp:

1932 ha et finansieringssystem for private barnehager som gir

1933 kommunene større mulighet til å regulere barnehagesektoren lokalt,

1934 og som sikrer reelt mangfold av barnehager.

1942 Kommunene kan fjerne 25% av egne barnehageplasser ved utregning av støtte til private barnehager.

Pr i dag er finansieringssystemet til private barnehager "flatt" dvs at de private skal ha samme støtte pr barnehageplass som kommunen bruker i snitt på sine plasser (25%-regelen er fjernet). Det er KUN til fordel for de private barnehagene og fungerer som et ekstra incentiv for kommunene til å legge ned barnehager i distriktene.

Se dette tenkte eksempelet, som viser hvordan det pr i dag virker.

I "Utvika kommunale barnehage" er det 5 plasser. Kommunen bruker i snitt 2000,-pr plass.

I "Utneset kommunale barnehage" er det 5 plasser. Kommunen bruker i snitt 2000,-pr plass.

I "Sentrum kommunale barnehage" er det 50 plasser. Kommunen bruker i snitt 1000,-pr plass.

I "Sentrum Private barnehage" som ligger vegg i vegg med den kommunale er det 50 plasser.

Kommunen bruker i snitt 1167,-pr plass på de kommunale barnehageplassene i kommunen.

Privat barnehage med samme utgangspunkt som den kommunale får dermed 1167,-kr pr plass i sin barnehage, der den kommunale som ligger vegg i vegg bruker 1000kr pr plass.

Legger kommunen ned Utvika og Utneset, så vil kommunen ikke bare spare de ekstra kostnadene det er å holde en barnehage i distriktet, men vil i tillegg spare den "ekstra" støtten til den private barnehagen!!

Pr i dag er finansieringsordningen katastrofal distriktspolitikk.

Ved å gjeninnføre regelen der kommunen kan ta bort 25% av de mest kostbare plassene i regnestykket for støtte til private barnehager, er vi kommet et konkret stykke på vei. (I eksempelet over, ville da den private få støtte pr plass lik det kommunen bruker på sin sammenlignbare barnehage).

Sykemelding

Setning 2697: Jobbe frem en ordning som stiller krav til at lege sammen med pasient skal gjøre en overordnet kartlegging av restarbeidsevne ved utskrivelse av sykemelding. Overordnet restarbeidsevne skal fremgå i sykemelding som arbeidsgiver mottar.

Setning 2688 sier: Øke bruken av gradert sykemelding og gjøre ordningen mer fleksibel.

Det er det eneste vi sier om ordningen sykemelding så langt jeg kan finne, og den i seg selv mener jeg er ok.

Pr i dag mottar arbeidsgiver en sykemelding der det står: Hvem sykemeldingen omhandler, tidsrom og graden av sykemelding, diagnosen kommer ikke frem (selvfølgelig). Arbeidsgiver er den som står ansvarlig for oppfølging, tilrettelegging osv.

Kartlegging av restarbeidsevne er avhengig av mange faktorer, deriblant diagnosen (og denne kan i tilfeller være svært sårbart å snakke om).

Ved at lege bruker sitt medisinske perspektiv i samråd med den sykemeldte, vil det være mye enklere å gjøre en overordnet kartlegging. Dette vil hjelpe arbeidsgiver mye i forhold til tilrettelegging. Det vil også gi effekten av at den sykemeldte blir "utfordret" i forhold til sin diagnose, og vil få et helt annet perspektiv i forhold til sin sykemelding (er min påstand).

Det ligger i dag et stort ansvar, også økonomisk, på arbeidsgiver. I forhold til det jeg hører nå er at ansvaret skal økes, også det økonomiske.

Jobben rundt god oppfølging og tilrettelegging kan være stor. Dette går mest ut over de små og mellomstore bedriftene, som ikke har et HR-apparat å sette inn / støtte seg på.

Det viktigste er å få den sykemeldte tilbake i jobb!

Jeg mener det offentlige med relativt enkle grep / krav kan gjøre at mange kommer tidligere tilbake i jobb.

4 Midlertidige ansettelse

Setning 1408: (Ordet Fjerne byttes til) Begrense adgangen til midlertidige ansettelse i arbeidsmiljølovens §14-91409 F.

I prinsippet er jeg enig i at midlertidige ansettelse i mange sammenhenger er en uting, men å gjøre midlertidige ansettelse ulovlig er for meg å gå for langt.

Konsekvenser på den positive siden er selvfølgelig bra. Men det gir også noen fatale negative konsekvenser.

En del bransjer har i perioder/sesonger behov for ekstra arbeidskraft. Dette gir muligheter for mange.

Den som droppet ut av skolen får sjansen. De som flytter til en ny plass og det bare er den ene som har funnet seg jobb, "nabogutten / jenta" som ikke fikk de beste karakterene (og dermed ikke fast jobb på grunnlag av søknad) får muligheten til å vise seg frem praktisk osv.

Bare på min arbeidsplass (altså lokaliteten der jeg jobber) er det nå 4 stykker som startet med midlertidig ansettelse uten utdanning, og sitter i dag med fast jobb og fagbrev.

Å fjerne muligheten for arbeidsgiver til å kunne bruke midlertidige stillinger er feil medisin. Men å begrense muligheten er noe annet.

34. Stjørdal Arbeiderparti

Innspill Program -versjon 2.0

Tema Helse og omsorg: God helse og livskvalitet for alle

Vi har en generell kommentar til disse punktene under: Beslutningsforumet er en særnorsk ordning som skiller mellom rik og fattig. Det bør stå i programmet at vi vil endre eller fjerne ordningen.

Bemidlede kan kjøpe seg behandling/medikamenter hos private sykehus og det skaper etterspørsel av private helsetjenester, det skaper samtidig etterspørsel etter privat helseforsikring. Skal vi utjevne sosiale helseforskjeller så må vi gi helsehjelp til alle. Vi kan ikke si en ting og så gjøre noe annet!

2448 • En folkehelsepolitikk som bidrar til å utjevne sosiale helseforskjeller. (...)

2518 • Sørge for at "beste praksis" blir implementert i pasientbehandling over

2519 hele landet, for å fjerne urettferdige forskjeller i kvaliteten på
2520 behandling, utredning og oppfølging.
2521 • Satse på nødvendig teknologi for at nye teknikker og medikamenter skal
2522 tas i bruk. (...)
2631 • Redusere behovet og bruken av private helseforsikringer.
2632 • Gjennomgå utviklingen av private helseaktører og privat
2633 helseforsikring i Norge og foreslå ytterligere tiltak for å forhindre en
2634 todelt helsetjeneste.

35. Levanger Arbeiderparti

Gode kamerater i programkomiteen,

Vi viser til invitasjon til å sende endrings- og tilleggsforslag til versjon 2.0 av partiprogram. Vi er usikker på om vi som lokallag kategoriseres som «partiavdeling», men vi velger å sende dette uansett, i håp om at programkomiteen synes det er gode forslag. Vi tror en ambisiøs politikk på området vi foreslår kan bidra til en bedre hverdag for barnefamilier, og bidra til at Arbeiderpartiet vinner valget i høst! Vi tror det trengs et fengende begrep, og at «Arbeiderpartiets familiepakke» kan fungere godt. Her kan det gjerne pakkes inn flere tiltak enn de vi foreslår, men vi tror de vi foreslår vil være gode tiltak.

En viktig bakgrunn for at det er behov for en familiepakke er at fruktbarhetstallene har gått drastisk ned de siste ti årene. Dette er dramatiske tall for Norge: I 2020 ble det født 1,48 barn per kvinne, noe som er det laveste tallet som noen gang er målt. Det trengs kraftfulle tiltak for å løse dette, og Levanger Ap foreslår at Ap løfter familiepolitikken til valget i en stor familiereform som blir valgets store satsesak.

Noe av dagens formuleringer i familiedelen av programutkastet er ikke ambisiøse nok, og er ikke egnet til å appellere til den store fruktbarhetskrisen vi står oppe i. Vi bør eksempelvis ikke ha en formulering om å fjerne kontantstøtten, uten å knytte fjerningen til et konkret politisk prosjekt, for eksempel lavere pris på barnehage eller lengre permisjonstid.

Vi har ikke sett beregninger, og har gjort egne, helt grove kalkyler som tilsier at gratis SFO vil koste rundt 6 mrd kroner med dagens innhold. I tillegg foreslår vi å sette av to mrd til bedre innhold i SFO-tilbudet. Oppå dette kommer fem mrd som vi foreslår brukes på redusert pris i barnehagen. Målet er halvering av dagens pris, med sikt på gratis barnehage. Totalt foreslår vi å sette av 15-20 mrd kroner i familiepakka. Det er dyrt, men det er tre hensyn som er viktige: Vi må unngå å havne med Kina i deres ettbarnspolitik, Ap må vise vei for å gjøre hverdagen bedre for barnefamiliene, og vi må ha tiltak for å vinne valget i 2021!

<Forslag>

Navn: «Aps familiepakke».

Linje 4662 til 4665 erstattes med:

Fruktbarhetstallene har gått drastisk ned de siste ti årene. I 2020 ble det født 1,48 barn per kvinne, noe som er det laveste tallet som noen gang er målt. Det trengs kraftfulle politiske tiltak for å løse dette, og Ap tar derfor til orde for en stor familiereform.

Linje 4672 til linje 4677 erstattes med:

Vi trenger offentlige ordninger som gjør det attraktivt å få barn, og bidrar til å løse tidsklemma for familier. Foreldrepermisjonen skal utvides, og den økonomiske kompensasjonen til studenter som får barn skal økes kraftig. Foreldrepermisjonen skal sikre at både mor og far har selvstendig krav på sin del av permisjonen sammen med barnet. Vi vil gjøre det bedre for familier med barn som har særskilte behov, og vi vil erstatte kontantstøtten med lengre permisjonsordning. Vi vil også styrke fødselsomsorgen.

Foreslåtte tiltak, nye tiltak, fra linje 4679:

- Gratis og innholdsmessig forsterket SFO for å
- Gratis eller sterkt redusert pris på barnehage
- Sterk forhøyelse av engangsstøtte til studenter og andre som ikke har rettigheter til fødselspermisjon med lønn
- Styrke fertilitetsarbeidet, og sørge for mer forskningsbasert kunnskap om hvordan fruktbarheten kan økes

Linje 4689 bør strykes, og erstattes med: Omdanne kontantstøtten til forlenget permisjon utover dagens ordning

Linje 4691 bør strykes, formuleringen bør ikke programfestes.

36. Faglig Arbeiderlag, Trondheim

Forslag 1:

Linje mellom 3544:

Ny setningen til slutt:

... Den enkeltes pensjon skal ikke basere seg på at den enkelte selv må spare til pensjon.

Begrunnelse:

De negative sidene ved pensjonsreformen er et raskt voksende marked for privat pensjonssparing. Dette er gjort mulig fordi flere MÅ gjøre det for å unngå en altfor lav pensjon når de går av. Folketrygden må være bærebjelken som folk kan på og sammen med en tjenestepensjon vil gi deg et pensjonsnivå på 2/3 av sluttlønn.

Forslag 2:

Linje 3550-3554:

Endre opprinnelig teks til følgende:

Arbeiderpartiet vil videreutvikle pensjonssystemet og gjøre det enda mer rettferdig i tråd med prinsippene fra pensjonsreformen og de sosialdemokratiske verdiene den bygger på.

Begrunnelse:

Arbeiderpartiet går til valg for å sette vanlige folk først, med å love arbeid til alle og å gjøre velferdsstaten sterkere. Folketrygden er bærebjelken i velferdsstaten og vi må sørge for at pensjon fra folketrygden er bærende. Da blir det feil å ukritisk «slå ring om pensjonsreformen», særlig når vi har en offentlig evaluering av pensjonsreformen som vi ikke vet svaret på. Arbeiderpartiet må være villige til å endre noe om det viser seg å ha slått feil ut for de som trenger det mest. Vi som parti vil appellere mye mer til «vanlig folk» om vi viser oss endringsvillige og ser utfordringer selv i et system vi har vært med på å lage, istedenfor å fremstå med masse prestisje i reformer vi har vært med på å utforme.

Forslag 3:

Tillegg etter punktum linje 3554: Arbeiderpartiet ser at pensjonsreformen kan slå skjevt ut for pensjonen til de med tyngre jobber, kortere utdanning og dårligere helse. Vi vil derfor utrede konsekvensene levealdersjusteringen har for pensjon sett i forhold til yrke, utdanning og

helse, og vurdere andre ordninger som sikrer en anstendig pensjon for alle som må gi seg tidlig i arbeidslivet.

Begrunnelse:

Se begrunnelse til forslag 2. I tillegg viser vi til SSB sin rapport..

Forslag 4:

Linje 3564: Endre videreføre til videreutvikle

Begrunnelse:

Det er bedre å si at vi vil videreutvikle pensjonsreformen. Da viser vi villighet til å fortsette arbeidet for en god pensjon til alle. Se for øvrig begrunnelse på forslagene over.

Forslag 5:

Linje 3559 – 3560:

Opprinnelig tekst:

For Arbeiderpartiet er det avgjørende at vi har gode ordninger for uførepensjon og arbeidsavklaringspenger.

Endres til:

For Arbeiderpartiet er det avgjørende at vi har gode og anstendige ordninger som sikrer økonomisk trygghet for de på uføretrygd og arbeidsavklaringspenger.

Begrunnelse:

Det er viktig å snakke om uføretrygden.

Forslag 6:

Linje 3574:

Opprinnelig tekst:

.. at de skjermes for deler av...

Endres til:

.. at de skjermes mot levealdersjusteringen...

Begrunnelse:

Uføre kan ikke jobbe lengre for å motvirke levealdersjusteringen, derfor må de skjermes helt, ikke delvis. Skal vi være et troverdig parti her, må vi slå dette fast. Det er også i tråd med LO kongressens vedtak.

Forslag 7:

Linje 1598:

Endre kulepunktet slik:

Sikre offentlig eierskap og kontroll i jernbanesektoren, **og kollektivtrafikken**, og stoppe konkurranseutsetting og oppsplitting.

Begrunnelse:

Kollektivtrafikken er en bransje som i særlig grad har vært og er preget av oppsplitting og konkurranseutsetting. Derfor er det nødvendig også å nevne kollektivtrafikken i dette kulepunktet.

Forslag 8:

Ny linje 1395:

arbeide for at alle arbeidstakere sikres mulighet for etter- og videreutdanning, også de med kort eller ingen formell utdanning etter grunnskolen.

Begrunnelse

Dessverre ser vi alt for ofte at ansatte med minst formell kompetanse ikke blir prioritert når man skal heve kompetansen på arbeidsplassen. Det er viktig at alle yrkesgrupper på arbeidsplassen sikres like muligheter til å tilegne seg ny kunnskap og kompetanse.

Forslag 9:

Ny linje 1396:

arbeide for at yrkesfagene i offentlig sektor får økt annerkjennelse.

Begrunnelse

Når man snakker om yrkesfag snakker man ofte om de tradisjonelle håndverksfagene og sjeldent om fagene i offentlig sektor som kom med Reform 94. Eksempel barne- og ungdomsarbeideren og fagbrev innenfor kontor- og administrasjonsfaget. Disse yrkene blir ofte ikke nevnt og er under stadig press for å bli erstattet av profesjoner fra UH-sektoren.

Forslag 10:

Fjerne linje 1956:

Vurdere å utvide antall timer på skolen for de yngste elevene slik det blir mer tid til både fag og lek.

Begrunnelse:

Faglig Arbeiderlag ser ingen grunn ta man skal vurdere å utvide antall timer på skolen. Antall timer i grunnskolen har siden 70-tallet økt med 1700 timer. I 2013 advarte FN i en generell kommentar til artikkel 31 om barns rett til lek, at det er et problem at barns lek i stadig økende grad organiseres og styres av voksne. FN uttrykte sterk bekymring for lite fokus på den spontane leken hos barn. SFO må bevares slik den er tenkt: *SFO skal legge til rette for lek, kultur- og fritidsaktiviteter, være en trygg oppholdsplass for barna utover skoletiden, gi barna omsorg og tilsyn.*

Forslag 11:

Nytt ord foran lek, linje 1963:

at barna får et variert SFO-tilbud, som blant annet inkluderer leksehjelp og fri spontan lek.

Begrunnelse:

Jf. begrunnelse gitt tidligere om FNs generelle kommentar til artikkel 31.

Forslag 12:

Ny linje 1974:

jobbe for å øke andelen fagarbeidere i skole og SFO, herunder barne- og ungdomsarbeidere.

Begrunnelse

Barne- og ungdomsarbeideren har et fagbrev som er rettet mot barn far 0-18 år. En utdanning som er godt tilrettelagt for en fagarbeider som skal jobbe på skole- og SFO. Denne fagarbeideren har blant annet kompetanse om mobbing, omsorgssvikt, lek, sosialkompetanse osv.

Forslag 13:

Nytt ord foran lek:, linje 1884:

med kvalifiserte voksne som gir trygghet og stimulerer til fri spontan lek, læring

Begrunnelse

Jf. begrunnelse gitt tidligere om FNs generelle kommentar til artikkel 31.

Forslag 14:

Ny linje 2102

øke andelen yrkesfaglærere med den treårige bachelorutdanningen i ungdomsskolen

Begrunnelse

Skal skolen blir mer praktisk rettet må det ansettes flere yrkesfaglærere med den treårige bachelorutdanningen. Disse har et fagbrev i bunn og har i sin bachelorutdanning blant annet kompetanse til å undervise på ungdomsskolenivå.

Forslag 15:

Ny linje 2102

Arbeide for at praktisk og erfaringsbasert lærdom, herunder mesterlæretradisjonen får plass sammen med den skolebaserte opplæringstradisjon i hele utdanningsløpet.

Begrunnelse:

Dagens skolebaserte undervisning har sitt utspring i en annen læringstradisjon enn mesterlæretradisjonen. Den skolebaserte undervisningen er mer abstrakt og formalisert enn opplæring som bygger på en mesterlæretradisjon, som er mer praksisorientert og erfaringsbasert. Selv om denne formen for opplæring har fokus på praksis- og erfaring består også denne av teori, men teori knyttet til den praktiske tilnærmingen. Skal utdanningsløpet bli mer praktisk rettet må også læringstradisjonen til den praktiske tilnærmingen få større plass i utdanningssystemet.

Forslag 16:

Stryke linje 1956

Begrunnelse:

Faglig arbeiderlag mener det er feil vei å gå å utvide antall timer på skolen for å få dette til.

Forslag 17:

Styrke retten til heltid ved å styrke fortrinnsretten til økt stilling i lovverket ved at arbeidsgiver må bevise at det er behov for deltidsstilling.

Begrunnelse:

Setningen ser bedre og klarere ut ved å sette kravet om retten til heltid først.

37. Alta Arbeiderparti

Alta arbeiderparti støtter behovet for en ny rusreform, men mener det er behov for flere forbedringer i forhold til den regjeringen har lagt frem.

Forebygging

- Forslaget omfatter i for lav grad hvor den forebyggende innsatsen mot barn og unge skal økes, og hvilke virkemidler som kan benyttes for å hindre at barn og unge introduseres for narkotiske stoffer. I tillegg er forslaget også utydelig i forhold til hvordan de som allerede har begynt å eksperimentere skal hjelpes.

Kommunene

- Forslaget legger et stort ansvar på kommunene som skal stille med kompetente og ressurskrevende rusenhet for å møte brukerne. Her må det følge med midler til oppgaven som delegeres bort fra de statlige/fylkeskommunale etatene. I tillegg er det uklart hvordan enhetene som oppfølgingsapparat skal organiseres.

Linje nr. 2876-2887 strykes

2876 (...) Arbeiderpartiet ønsker en omlegging

2877 av de helse- og strafferettslige sidene av dagens ruspolitikk, der personer med

2878 rusavhengighet skal møtes med hjelp fremfor straff. Arbeiderpartiet vil flytte

2879 ansvaret for samfunnets reaksjoner for bruk og besittelse av narkotika fra

2880 justissektoren til helsetjenesten.

2881

2882 Narkotika skal fortsatt være forbudt, og politiet skal fortsatt avdekke og

2883 beslaglegge illegale rusmidler som før. Alternative reaksjoner til straff for bruk

2884 av narkotika kan for eksempel være forpliktende helse- og sosialfaglige

2885 oppfølgingssamtaler. Endringer i de strafferettslige reaksjonene for egen bruk

2886 av narkotika må følges av en styrket satsing på rusbehandling, som skal gjøre

2887 det lettere å hjelpe mennesker ut av rus.

Linje nr. 2890: «,ikke straff» strykes

Det er behov for en helhetlig og styrket innsats mot narkotika. Norge har i dag lavere bruk av narkotika enn gjennomsnittet i Europa. Det er det viktig å verne om. Finnmark AP mener at forbudet mot narkotika skal ligge fast, bruken skal avdekkes og bli møtt med reaksjoner og helseoppfølging. For at forbudets allmennpreventive effekt skal opprettholdes, må unge og voksne oppleve at det medfører en konsekvens å bryte forbudet. I høringsinnspillene til

rusreformutvalgets forslag om en reaksjonsfri modell for avkriminalisering, pekte tunge høringsinstanser som FHI, Senter for rus- og avhengighetsforskning, Legeforeningen og Politiet, på at økt bruk er en sannsynlig konsekvens.

Det er viktig at samfunnet fortsatt sender et tydelig signal på at ulovlig rusmiddelbruk er uakseptabelt, og at politiet er sikret mulighet til å avdekke rusmiddelbruk, distribusjon og etterforske selgere. En avkriminalisering av bruk og besittelse av narkotika vil gjøre arbeidet med å avdekke rusmiddelbruk vanskeligere. Det kan føre til at unge mennesker kommer lengre inn i rusbruk og kriminalitet før man fanges opp, og at vi som samfunn kommer senere inn med tilbud om hjelp. Det er en utvikling Finnmark AP ikke ønsker.

Arbeiderpartiet bør ikke støtte regjeringens forslag til rusreform, som er dårlig utredet og har mange uheldige og utilsiktede konsekvenser. I stedet bør vi igangsette arbeidet med en helhetlig rusreform, der det satses mer på forebygging, og på å hjelpe folk ut av et rusproblem. Det må sikres mer midler til behandling av rusavhengighet. I tillegg må kjeden fra avrusing til behandling og ettervern gjøres mer sammenhengende. Man bør øke satsingen på behandling av ungdom med rusproblemer, med konstruktive tiltak som tar sikte på å øke inkludering og sosial deltagelse.

Arbeiderpartiet må sikre en sosialdemokratisk ruspolitikk og igangsette arbeidet med en helhetlig rusreform. Reformen må sikre en sterk styrking av forebyggende tiltak, flerebehandlingsmuligheter og mer penger til kommunene for arbeidet som skal gjøres lokalt mot narkotika og for brukerne.

38. Innlandet Arbeiderparti

Ny tilleggsetning linje 256

For Arbeiderpartiet er ingen oppgave viktigere enn å få hele folket i arbeid.

Forlengelse av første setning 327

Det siste tiåret har sysselsettingen i Norge falt, og *altfor mange står utenfor arbeidslivet.*

Tillegg 336

Omstillingen av norsk økonomi for å forsterke industrien og velferdsstaten og nå klima- og miljømålene vil være omfattende.

Nytt tillegg/kulepunkt 345:

Øke andelen av befolkningen i arbeidsfør alder som er sysselsatt, med 3 % innen 2026

Begrunnelse:

Problemene med at en stadig større andel av befolkningen i arbeidsfør alder står utenfor arbeid står godt beskrevet i programforslaget. Det er av Arbeiderpartiets viktigste oppgaver å rette opp i denne utviklingen slik at flere blir inkludert i arbeidslivet. Vi har ambisiøse og konkrete mål hva gjelder for eksempel på utviklingen i eksport og klimautslipp. For å vise at Arbeiderpartiet mener alvor med å sørge for at flere blir inkludert i arbeidslivet, er det viktig at vi setter et mål for dette. En økning på 3% vil gjøre at vi kommer tilbake den andelen som hadde arbeid under den rødgrønne perioden. Det er realistisk, og det er nødvendig dersom velferdsstaten skal kunne opprettholdes over tid.

Tillegg linje 464

I dag utdannes det mange personer innen lange universitetsutdanninger i de aller største byene, mens det er mangel på fagfolk innenfor en rekke yrkesfag og profesjoner i hele landet. Dersom flere

unge skal få arbeid, og industrien skal forsterkes, må yrkesfag, praktiske ferdigheter og utdanninger som arbeids- og næringslivet trenger, prioriteres systematisk i den nasjonale utdanningspolitikken.

Endringsforslag 545 og 3660

Tilføy Bioøkonomi blant satsingene som nevnes

Øke støtten til satstinger som karbonfangst, havvind, hydrogen, grønn skipsfart og bioøkonomi blant annet gjennom å gjennomføre en skattereform slik at det blir mer attraktivt å investere i klimavennlige næringer.

Nytt tillegg/kulepunkt 549

- det innføres en utsatt skattefordel på inntil 22% for ny bioindustri etter modell fra kontantrefusjonsordningen i petroleumssektoren.

Nytt tillegg/kulepunkt 785

- rimelig og ren strøm til folk og fastlandsindustrien skal være hovedprioriteten i kraftpolitikken.

Endringsforslag 1545

- Vi vil stanse konkurranseutsettingen og *gjeninnføre statlig drift av jernbanen med en mer helhetlig og oversiktlig organisering.*

Nytt tillegg/kulepunkt 1600

- tilby billettpriser på et nivå som gjør at det blir naturlig for folk å velge tog.

Nytt tillegg/kulepunkt 2311

- Grunnutdanning må i større grad tilbys fleksibelt og desentralisert.

Nytt tillegg/kulepunkt 2319

De lokale studiesentrene som er infrastrukturen for lokal høyere utdanning, må sikres tilstrekkelig statlig grunnfinansiering.

Nytt tillegg/kulepunkt 1356

Arbeide for at all ungdom innen fylte 19 år skal få sommerjobb med minimum 3 ukers varighet via sin kommune. Dette skal organiseres i samarbeid med lokalt næringsliv, arbeidslivets organisasjoner samt fylkeskommunen.

Nytt tillegg/kulepunkt 1757

- Legge en nasjonal plan for å nå målet om full bredbåndsdekning de nærmeste årene. Bredbånd med høy hastighet må bli et statlig ansvar.

Nytt tillegg/kulepunkt 1920

- Gjøre barnehagen gratis fra det tredje barnet. Inntektstap og merkostnader for denne reformen må kompenseres fra staten.

Nytt tillegg/kulepunkt 2189

- arbeidslivets behov, yrkesfag og industrien prioriteres når antallet studie- og skoleplasser innen ulike utdanninger bestemmes nasjonalt.

Nytt tillegg/kulepunkt 2220

- øke tilbudet av etter- og videreutdanninger innen fornybare blant annet ved å innføre statlig støtte også til grønne linjer på fagskolene.

Nytt tillegg/kulepunkt 2492

- sikre en grunnfinansiering av fjellstyrene med et statlig tilskudd over statsbudsjettet for å legge til rette for jakt, fiske og friluftsliv for alle.

Erstatte kulepunktene på linje 2602 og 2607 med

- Avvikle foretaksmodellen slik den er organisert i dag.
- Utrede og utvikle en ny styringsmodell for sykehusene/spesialisthelsetjenesten som:
 - Setter pasienten sterkere i hovedfokus og forenkler byråkratiet
 - Er mer politisk og demokratisk styrt
 - Er rammefinansiert

Nytt tillegg/kulepunkt 2809

- Styrke kommunenes mulighet til å prioritere kvinners arbeidshelse høyere. Det må jobbes systematisk mot belastningsskader i kvinnedominerte yrker som i helse- og omsorg, renhold og barnehager.

Nytt tillegg/kulepunkt 2855

- Gi alle barn kostnadsfri tannregulering, også kosmetisk.

Nytt tillegg/kulepunkt 3305

- Øke den statlige finansieringen av krisesentre til 80%.

Endringsforslag 3018

- Arbeide for mekanismer som gjør at utbygger som *bygger ned* skog, jord eller annen natur, skal kompensere for det ved å restaurere natur andre steder gjennom et såkalt naturbidrag

Begrunnelse: Slik punktet er skrevet nå, er det feil opp mot det som med all sansynnlighet er ment å være nedbygging. Derfor må punktet endres slik at det er nedbygging som står og ikke bruk. *Bruk av skog og jord, er skogbruk og jordbruk, altså landbruk. Det er akkurat dette vi ønsker mer av, mens vi ønsker mindre av nedbygging.*

Nytt tillegg/kulepunkt 3852

- Det må tillates bruk av løs på drevet halsende hund i forbindelse med skadeuttak av rovvilt. Hunder som er godkjent til dette formålet, må også kunne trenes på sporing på det aktuelle viltet.

Endringsforslag 3854

Sikre at terskelen er lav for uttak av rovvilt i beiteprioriterte områder og høyere for uttak i rovviltprioriterte områder

Nytt tillegg/kulepunkt 3941

Vil sikre forbedring av mobildekningen og stimulere til utbygging av flere master der dekningen er svak.

Nytt tillegg/kulepunkt 3951

- Det må settes inn ekstra innsats overfor kommuner og regioner som preges av lav sysselsettingsandel.

Nytt tillegg/kulepunkt 3952

- tilby moderate eller lave festeavgifter der Statskog har eiendommer slik at man legger til rette for arbeidsplasser og lokalt næringsliv

Endringforslag 4491

- staten må ta et større ansvar for driften av nasjonal- og OL-anleggene.

Tillegg linje 5473

forbedre Forsvarets reaksjonsevne og utholdenhet. *Det trengs derfor også oppbygging av Brigade Sør.*

39. Ibestad Arbeiderparti

Vi foreslår derfor følgende: (linje 1588-1590)

*Utarbeide en forpliktende plan for å redusere vedlikeholdsetterslepet på fylkes- og riksveier og sette fylkeskommunene i stand til å følge opp denne. **Planen skal sikre at det registrerte vedlikeholdsetterslepet på fylkesvegnettet skal være innhentet i løpet av 2 valgperioder, med tydelig oppstart i 2022.***

40. Bygdøy-Frogner Arbeiderpartilag og Ensjø Kampen Vålerenga Arbeiderpartilag.

Et bedre togtilbud mellom de store byene, og fra Norge til utlandet

Tilleggsforslag linje 1639

Vi vil også forbedre passasjertilbudet og forkorte reisetiden på regionsbanene mellom de store byene, slik at flere velger tog fremfor fly.

Tilleggsforslag linje 1666

Nye kulepunkter

- Forbedre passasjertilbudet på regionsbanene mellom de store byene med vogner tilpasset pendlere, full nettdekning, hyppigere avganger og kortere reisetid.
- Bygge ut togtilbudet med utslippsfrie høyhastighetstog koblet på jernbanenettet i Europa.

Begrunnelse

Det er ikke nok å ta tilbake kontrollen over norsk jernbane. Arbeiderpartiet må også ha en plan for hvordan vi ønsker å forbedre togtilbudet. Norge har i dag flere av de tyngst trafikkerte innenriks flyrutene i Europa. Samtligere er på strekninger hvor det også eksisterer tugruter. Eksempelvis reiser det grovt regnet dobbelt så mange mennesker med fly som med tog mellom Oslo – Bergen og Oslo – Trondheim. Her er det stort potensial for å redusere klimaavtrykket. Lang reisetid, få avganger,

manglete nettdækning og dårlig tilpassede tilbud til de reisende er faktorer som gjør at tog taper i konkurransen. Derfor er det nødvendig å bedre tilbudet og redusere reisetiden. Vognen tilpasset pendlere, utbygging av full internettdekning og utbygging av allerede vedtatte jernbanestrekninger som Ringeriksbanen er virkemidler som vil flytte reisende over til tog.

Også på utenriksruter er det mye utslipp fra passasjertrafikk. Ved å knytte det norske jernbanenettet tettere på det europeiske jernbanenettet og etablere ruter til knutepunkt på kontinentet kan man ytterligere redusere utslippene fra utenriks flyruter.

Utbedring av jernbanen vil også ha positiv effekt for godstrafikken og kan redusere bruken av trailere på norske veier. Utvikling av det norske jernbanenettet må ses i sammenheng med økt potensial for godstrafikk fra norske havner om Nordøstpassasjen tiltar i viktighet som rute for skipstrafikk.

Nord-Norgebanen

Endringsforslag linje 4107-4110

Det må også på plass et grundig beslutningsgrunnlag for Nord-Norgebanen i Nasjonal transportplan, som avklarer trasé- og teknologivalg, klimaeffekt, kostnader og fremdrift, slik at vi bringer prosjektet med å realisere Nord-Norgebanen fremover.

Begrunnelse

Arbeiderpartiet er tydelige uttad på at partiet ønsker å bygge ut banen til Nord-Norge. Innholdet i programmet bør være like forpliktende. Togets særstilling som utslippsfritt transportalternativ i nord er avgjørende for all nærings- og befolkningsutvikling i landsdelen fremover.

Til: Programkomiteen

Fra: BYGDØY-FROGNER ARBEIDERPARTILAG

Dato: 15.3.21

ENDRINGSFORSLAG TIL ANDRE UTKASTET TIL PROGRAM

Generelt er det brukt for mange ganger uforpliktene ord. Det er et partiprogram som skal ut til våre velgere ikke.....ikke en vurdering.

vurdere» (32 forekomster)

«utrede» (29 forekomster)

«gjennomgå» / «gå gjennom» (31 og 2 forekomster, til sammen 33 forekomster)

«arbeide for» (29 forekomster)

Et par steder skal vi til og med «gjennomgå og vurdere» et eller annet. Til sammenligning er «avskaffe» og «forlange» ikke nevnt i programmet i det hele tatt, mens «forby» og «kreve» er nevnt en håndfull ganger, men i de aller fleste steder ikke som en del av en imperativ setning.

Til sammen 113 ganger....

Kulepunkt

507 Forsterke setningen med et ord så setningen står mer fremoverlendt iht vårt samfunnsyn.

- Beholde **og forsterke** et sterkt statlig eierskap for å sikre at fellesskapet eier

510 Forsterke setningen slik at det blir gitt et klart signal til markedet

- Åpne for at staten etablerer eller kjøper seg inn i selskaper **for å forbli varige eiere** der det er av stor strategisk interesse for Norge.

710 Siden forslaget kom har det skjedd mye og partiet er på vei vekk fra standpunktet. Forslag til ny tekst.

- Elektrifisering av nye og eksisterende felt fra vindmøller til havs, der det er mulig i samarbeid med fiskerinæringa. Når oljealderen er over, skal produksjonen av energi fra hav vindmøller være en ny del av vår eksport av miljøvennlig energi.

1278-79 Her står fortsatt formuleringen om å « fryse lønn til statsminister m fl , hvilket vi synes er feil, da det ikke er der økningen har vært størst. Men er kanskje ment som et symbol???

1617 Endres til

- Der hvor ferge er eneste forbindelse som en forlengelse av riks eller fylkes-vei, skal overfarten være gratis i løpet av denne stortingsperiode i samarbeide med fylkeskommunene,.....

Kommentar.

Etter at vi sendte inn dette Kulepunktet (førsteutgave kulepkt 1283) så frontet AP et forslag om 50% reduksjon av fergeprisene, etter forslag fra Møre og Romsdal AP. I vårt arbeid, innen vi endte opp med ovenstående formulering, så hadde vi også oppe «halvpris", men endte opp med gratis, siden vi viste at FRP og SP ville underby oss. Går vi inn på FRPs banehalvdal og foreslår reduksjon i en pris eller avgift vil FRP på autokontroll underby oss og SP vil kvesse distriktsprofilen. Det var nettopp det som skjedde for noen uker siden. Ok...vi får et forlik ifm revidert i mai, men SP og FRP sier de skal ned til null. Så hvorfor ikke være forslagets mor og ta æren. For å argumentere ytterligere for at vi beholder vårt forlag er hva dere skriver i kulepunkt 1300.Der står det.... Siden staten skal dekke 70% av utbyggingskostnadene i store kollektiv prosjekter i og omkring de største byene,.....så er vel ca 3 milliarder til gratis fergeoverfart, kun «kaffepenger» i denne sammenhengen, og fergedistriktene får nettopp sin del av kollektivsatsingen. Siden endringene i fergeavgiftene vedtas i Stortinget før valget bør vårt kulepunkt på dette området være klart og fremoverlent.

Et bedre togtilbud mellom de store byene, og fra Norge til utlandet

Felles forslag fra oss og Ensjø Kampen Vålerenga Ap lag (EKVAP)

1639 Tilleggsforslag

- Vi vil også forbedre passasjertilbudet og forkorte reisetiden på regionsbanene mellom de store byene, slik at flere velger tog fremfor fly.

1666 Tilleggsforslag I

Nye kulepunkter

- Forbedre passasjertilbudet på regionsbanene mellom de store byene med vogner tilpasset pendlere, full nettdekning, hyppigere avganger og kortere reisetid.
- Bygge ut togtilbudet med utslippsfrie høyhastighetstog koblet på jernbanenettet i Europa.

Begrunnelse

Det er ikke nok å ta tilbake kontrollen over norsk jernbane. Arbeiderpartiet må også ha en plan for hvordan vi ønsker å forbedre togtilbudet. Norge har i dag flere av de tyngst trafikkerte innenriks flyrutene i Europa. Samtlige er på strekninger hvor det også eksisterer togruter. Eksempelvis reiser det grovt regnet dobbelt så mange mennesker med fly som med tog mellom Oslo – Bergen og Oslo – Trondheim. Her er det stort potensial for å redusere klimaavtrykket. Lang reisetid, få avganger, manglete nettdekning og dårlig tilpassede tilbud til de reisende er faktorer som gjør at tog taper i konkurransen. Derfor er det nødvendig å bedre tilbudet og redusere reisetiden. Vogner tilpasset pendlere, utbygging av full internettdekning og utbygging av allerede vedtatte jernbanestrekninger som Ringeriksbanen er virkemidler som vil flytte reisende over til tog.

Også på utenriksruter er det mye utslipp fra passasjertrafikk. Ved å knytte det norske jernbanenettet tettere på det europeiske jernbanenettet og etablere ruter til knutepunkt på kontinentet kan man ytterligere redusere utslippene fra utenriks flyruter.

Utbedring av jernbanen vil også ha positiv effekt for godstrafikken og kan redusere bruken av trailere på norske veier. Utvikling av det norske jernbanenettet må ses i sammenheng med økt potensial for godstrafikk fra norske havner om Nordøstpassasjen tiltar i viktighet som rute for skipstrafikk.

1924 Bør endres til; (jf rekrutteringskampanje for å få flere menn til lærerutdanningen)

Utdanne og rekruttere flere menn til å jobbe

2544 Mindre marked, mer tillit, medvirkning og samhandling 2544 – 2651

Dette avsnittet er en meget viktig del av vårt program og må fremstå klart og tydelig, slik at dobbeltkommunikasjon og utydelighet ikke fremkommer.

2546 Forsterker setningen med et ord

-, ved at markedstenkningen og målstyringen reduseres **betydelig**, ved.....

2548

- Høres og delta i **en tillitsskapende** dialog....

2551 Avsnittets viktigste setning, som i innhold betyr en avvikling av NPM modellen

- Sykehusene og vår felles helsetjeneste skal eies av staten og STYRES POLITISK.

2553 Her må det leses korrektur, hva slags norsk er dette! Blir forståelig ved å flytte et «med» fra, slikt skjer....

2565 Forsterker setningen med **et ord**

-helseforsikring **derfor** blir overflødig.

2573

- ...**det** beste for pasienten.

2597 Menes det her at sykehusene skal benytte bedriftsøkonomiske

Regnskapsprinsipper! Er dette en del av NPM modellen?

2607 Dette kulepunktet strykes med den foreslåtte teksten. Denne er direkte motstridene med teksten i kulepunkt 2551, og er programmets minst demokratiske setning. Foreslår følgende tekst i stedet.

- Skrote NPM modellen innenfor sykedrift. Umiddelbart høste erfaringer fra det skotske helsevesen, som innførte New Public Management, men som etter dårlig erfaring skrotet ordningen.

2612 Endre et ord for å virke klargjørende.

- Gjennomgå **antallet** lederstillinger i helsesektoren..... (**stryker ordene ...veksten i**)

Nord-Norgebanen

Felles forslag fra oss og Ensjø Kampen Vålerenga Ap lag (EKVAP)

4107 – 4110 Endringsforslag

- Det må også på plass et grundig beslutningsgrunnlag for Nord-Norgebanen i Nasjonal transportplan, som avklarer trasé- og teknologivalg, klimaeffekt, kostnader og fremdrift, slik at vi bringer prosjektet med å realisere Nord-Norgebanen fremover.
- Begrunnelse
- Arbeiderpartiet er tydelige uttad på at partiet ønsker å bygge ut banen til Nord-Norge. Innholdet i programmet bør være like forpliktende. Togets særstilling som utslippsfritt transportalternativ i nord er avgjørende for all nærings- og befolkningsutvikling i landsdelen fremover.

(Denne teksten nedenfor ble vedtatt på Oslo Arbeiderpartis årsmøte sendt over til Stortingsgruppa fom 4193 – 4235)

4193 tom 4195 Hvorfor benytte så mange ord på noe som kan forkortes. Endres til;

- Utøvelse av religion er en privatsak. Dersom offentlig støtte mottas gjelder spesielle krav iht norsk lov.
- **4204** Endres etter ordet representasjon.
- **Dette gjelder også tro og livssyn.**

4208

- Kulepunktet strykes. Kfr. Nytt kulepunkt 4234 som vil dekke kulepunktet bedre.

4225

- Ordene **Utrede om** og **kan** strykes. Setningen blir, **Utenlandsk finansiering av trossamfunn forbyes.**

4234 Erstatte innholdet kulepunkt 4208

- Finansiering av tro og livssynsamfunn dekkes av en frivillig kirke/trosskatt over selvangivelsen etter modell fra Danmark, Sverige og Tyskland.

4235

- Bevaring av kirkebygninger som en del av vår kulturhistorie er en offentlig oppgave.

Kommentar

I et sekulært samfunn som det norske så er det med enn viss undring at det benyttes så mange ord om religion og trossamfunn. At land som Iran og Saudi-Arabia mener mye om religion, så bør ikke vi legge oss på deres nivå i dette spørsmålet.

4343 Gaveforsterkningsordningen ordningen har fungert god, den bør ikke avvikles.

5250 eller 5313 Foreslås innsatt der det passer best

- Innføre klimatoll for å beskytte norsk klimaregulerte-næringer fra land utenfor EØS området.

Kommentar.

Espen Barth Eide støttet dette utdypende under vårt digitale årsmøte 1.3.21.

Del 5 Verden

5164 Vi støtter dissesen

Utenriks

5363 Forslår ny tekst i dette avsnittet her, så følger opprinnelig tekst etter. **(Mye av hva som står her ble vedtatt på Oslo Arbeiderpartis årsmøte 12/13.21, men brødteksten fra årsmøtet er ennå mer utdypende og vi støtter den)**

Dette kan vi gjøre ved å minne noen av våre europeiske NATO-allierte om innledningen i Atlanterhavspakten, hvor de deltakende landene bekrefter på ny sin tro på formålene og grunnsetningene for FN-pakten, og sitt ønske om å leve i fred med alle folk og alle regjeringer. Sammen er vi besluttet på å trygge våre folks frihet, felles kulturarv og sivilisasjon, som er bygd på grunnsetningene om folkestyre, individets frihet og rettens herredømme, og fremme stabilitet og velferd i det nord-atlantiske område. Det er en grunnpilar i vår europeiske politikk at våre samarbeidspartnere forplikter seg til, som fastslått i FN-pakten, å bilegge enhver mellomfolkelig tvist som man måtte bli innblandet i ved fredelige midler, på en slik måte at mellomfolkelig fred og sikkerhet og rettferd ikke blir satt i fare, og i sine mellom folkelige forhold å avholde seg fra trussel om eller bruk av makt på noen måte som ikke er i samsvar med formålene for de Forente Nasjoner. For å få dette til har medlemmene i NATO underskrevet at de vil bidra til den videre utvikling av fredelige og vennskapelige mellomfolkelige forhold ved å styrke sine frie institusjoner, ved å skape en bedre forståelse av de grunnsetninger som disse institusjoner bygger på, og ved å fremme vilkårene for stabilitet og velferd. De vil søke å fjerne konfliktstoff i sin mellomfolkelige økonomiske politikk og vil oppmuntre til økonomisk samarbeid seg imellom. Dette er hva vi vil minne vår nærmeste allierte om er grunnmuren i hvorfor vi står sammen.

5404

- Benytte underskrevne traktaters ordlyd både verbalt og skriftlig i alle fora for å forhindre negativ nasjonalisme.

5405

- Påse, både verbalt og skriftlig, i alle fora hvor vi opptre, at land ikke behandler minoriteter annerledes enn sin majoritetsbefolkning.

Kommentar.

Med dette kulepunktet er det ikke kun urigerene i Kina vi tenker på, men generelt, som kurdere i Tyrkia, jesider og kriste i Irak, palestinerne i Israel, romere i Ungarn og Tsjekkia, rohingaer i Myanmar, urfolket i Brazil, stammer i forskjellige afrikanske land, fremmedarbeidere i arabiske land etc. Derfor er presiseringen viktig.

5406

- **Handelsavtaler inngås kun med nasjoner som respekterer menneskerettighetene og de demokratiske prinsipper.**

Kommentar

I en verden hvor stadig færre lever i demokratier som de skandinaviske så er det viktig å være moralske fyrstårn. Hver tredje verdensborger lever i et land med autoritært styre. Kun 8.4% av verdens befolkning lever i et samfunn som fortjener betegnelsen helt demokratisk. Verden blir mindre og mindre demokratisk. Det er kun 23 land (dvs 14% av land) som er helt demokratiske land i verden. Når vi vet at dette er mindre enn antallet NATO og EU land så bør alarmen gå. Av de 11 landene på topp, finner vi kun 7 europeiske land i tillegg til New Zealand, Australia, Canada og Taiwan. USA har falt ned i avdelingen for mangelfulle demokratier siden 2016.

**På vegne av styret,
Ole Jacob Kjendlie
lagleder.**

41. Ålesund Arbeiderparti

Arbeiderpartiet må løfte frem en konkurransedyktig og klimavennlig jernbanesatsing, som kan bygge landet på en måte som kan styrke både by og land, hand i hand. Dette må komme klart og tydelig til uttrykk i partiprogrammet.

FORSLAG

- Nytt kulepunkt etter linje 1599. s 38: «Vurdere mulighetene for en rask realisering av høyhastighetsbaner i et flerbrukskonsept for langdistanse-, regional- og godstrafikk der forholdene ligger til rette for det. I tillegg til baner mellom Oslo og de større byene/landsdelene, InterCity på Vestlandet, og videre til Stockholm og Gøteborg, København og kontinentet, skal dette inkludere også en moderne Nord-Norgebane, videre fra Trøndelag.»
- Nytt kulepunkt etter linje 1662 s. 39: «Skape gode betingelser for mest mulig overføring av gods-, fly- og biltrafikk til konkurransekraftige moderne baner.»
- Nytt kulepunkt etter linje 3651 på s. 84: «Arbeide for konkurransekraftig, moderne jernbane som sikrer samfunns- og næringsliv et klimavennlig alternativ for gods-, fly- og biltrafikk.»

42. Nordre Follo Arbeiderparti

Viser til flertall for Nordre Follo Arbeiderparti sitt gjennomslag om helhetlig skoledag med gratis SFO og leksefri på Akershus Arbeiderparti sitt årsmøte. På bakgrunn av dette fremmer Nordre Follo Arbeiderparti følgende tilleggs- og endringsforslag til partiprogrammet.

Tillegg/supplerende tekst linje 1880:

En god skolegang preger resten av livet. Vi vil ha kunnskapsskole der alle barn tas på alvor – og kan lykkes. Vi skal ha en styrket lag rundt elevene, der alle barn møter kvalifiserte og kompetent voksenpersoner. Arbeiderpartiet vil ha en grunnskole med god lærertetthet, der hvert barn blir sett og får en tilpasset oppfølging. Elevene skal ha tilgang til moderne og digitale arbeidsverktøy og hensiktsmessige læringsmetoder, som er tilpasset hvert enkelt barn.

Linje 1945 – 1949 erstattes med:

Vi vil jobbe for et klarere skille mellom skole og fritid, for å sikre barn en meningsfull oppvekst med god tid til lek og moro! De fleste elevene på småtrinnet benytter seg av skolefritidsordningen (SFO) etter endt skoledag, men det er fortsatt for mange barn som står utenfor. Det er en utfordring at både kvaliteten og prisnivået på SFO varierer rundt om i landet. Arbeiderpartiet ønsker å øke kvaliteten og fjerne egenbetalingen på SFO. De ulike yrkesgruppene i skolen må samarbeide for å sikre at flere barn fullfører utdanningsløpet.

Linje 1952 – 1957 erstattes med:

Arbeiderpartiet vil innføre en helhetlig skoledag med gratis SFO og leksefri som gir elever og lærere mer tid til både fag, lek, aktiviteter og kultur.

43. Hustadvika Arbeiderparti

Linje 1889: Ny setning etter ...utjevner forskjeller. «**Arbeiderpartiet vil derfor å få på plass en heldagsskole som er gratis.**»

Linje 1945 – 1949 erstattes med:

Vi vil jobbe for et klarere skille mellom skole og fritid, for å sikre barn en meningsfull oppvekst med god tid til lek og moro. De fleste elevene på småtrinnet benytter seg av skolefritidsordningen (SFO) etter endt skoledag, men det er fortsatt for mange barn som står utenfor. Det er en utfordring at både kvaliteten og prisnivået på SFO varierer rundt om i landet. Arbeiderpartiet ønsker derfor å få på plass en helhetlig skoledag som er gratis. Arbeiderpartiet ønsker å øke kvaliteten og fjerne egenbetalingen på SFO. De ulike yrkesgruppene i skolen må samarbeide for å sikre at flere barn fullfører utdanningsløpet.

Linje 1952 – 1957 erstattes med:

Arbeiderpartiet vil innføre en helhetlig skoledag med gratis SFO og leksefri som gir elever og lærere mer tid til både fag, lek, aktiviteter og kultur.

44. Kinn Arbeiderparti

Endringsforslag fra Kinn Arbeidarparti:

Tema: politikk for overgang til nullutslipps fritidsbåter:

Tillegg i linje 1635:

Fremtidens transportsektor må være klimavennlig på land, bane og sjø.

Ny avsnitt fra linje 1642:

Fritidsbåter i Norge står for store CO2 utslipp, og må tas med i klimapolitikken. Norge har mulighet til å ta en ledende posisjon med en ny industri basert på grønn teknologi og utslippsfrie fremdriftssystemer for fritidsbåter. Vi vil satse på utslippsfrie fritidsbåter og utbygging av elektrisk ladestasjoner langs hele norskekysten.

Nye kulepunkter fra linje 1686

- Utrede ordning for gradvis innfasing av avgifter på diesel til båter (veibruksavgift).
- Innføre insentiver for overgang til nullutslipps fremdriftssystemer for fritidsbåter, med momsfristak på nullutslipps fremdriftssystem og batteripakker til nye eller eksisterende fritidsbåter.
- Utvide Enova Støtte til utbygging av ladeinfrastruktur i bryggeanlegg, marinaer og gjestehamner.
- Legge til rette for støtteordninger for oppretting av hurtiglade-punkter langs farledene på norskekysten.

Grunngjeving:

Norge har verdas høgste tetthet av fritidsbåtar, med ein årleg utslepp på ca 1,2 mill. tonn CO2. Til samanlikning er det tilsvarande tal for utslepp av CO2 frå Oslo eller frå alle Norske innenriksflygingar. Desse høge utsleppstala syner at utslepp frå fritidsbåtar må tas med i klimapolitikken.

Det er i dag paradoksalt nok, avgiftsfritak for diesel til fritidsbåter i Norge. Ei innfasing av avgiftar på diesel vil gje staten nye inntekter som kan nyttas til det grønne skiftet på sjøen.

Det eksisterar ingen støtteordningar for private til å gå over til elektrisk framdriftssystem i båtar. For å eliminere utslepp frå fritidsbåtar, må det innførast ordningar slik det vart gjort for elbiler.

Bedrifter får i dag Enovastøtte på el-systemet og batteriene, og for utbygging av naudsynt ladeinfrastruktur. Utilstrekkeleg elektrisk infrastruktur for lading i marinaer, bryggeanlegg, gjestehamner m.v vil vere ein flaskehals for overgang til utsleppsfrie fritidsbåtar. Enovastøtte ordningane må omfatte infrastruktur for elektriske fritidsbåtar.

Det vert i mange land i Europa nå innført restriksjonar og forbod mot fritidsbåtar som går på fossilt drivstoff. Samstundes er Norge langt framme på utvikling av ny utslippsfri teknologi til båtar, både til større båtar, ferjer og hurtigåande fritidsbåtar. Norge har ein sjans til å ta ein viktig posisjon i eit grønt teknologiskifte til havs og bygge ny grønn industri i Norge.

Miljø og klima:

Linje 419, nytt punkt:

- Følge opp Norges Banks anbefaling om å trekke ut SPU fra selskaper som utvinner gass og olje.

Linje 706, nytt punkt:

- Trappe ned leterefusjonsordningen og friinntekten fra 1.1.2023.

Linje 782, nytt avsnitt:

Den reneste energien er den vi ikke bruker. Gjennom gode tiltak for energieffektivisering og smartere energibruk vil vi bidra til å senke regningene for folk, og redusere behovet for utbygging av ny kraft. Arbeiderpartiet vil at det raskt fremmes en plan for forsterket virkemiddelbruk slik at vi når målet om 10 TWh spart energi i eksisterende bygningsmasse innen 2030, herunder vurdere nye måter å organisere tilskuddsordningene rettet mot husholdningene på. Offentlige byggeprosjekter skal senest fra 2025 ha plusshusstandard eller høyere klima/ miljøstandard, og vi vil legge til rette for økt egenproduksjon av ren og fornybar strøm fra husholdninger og næringsbygg.

Linje 825, nytt punkt:

- Sette et mål om 4 GW havvind innen 2030

Linje 831, nytt punkt:

- Satse på digitalisering og utvikling av nye teknologier som kan bidra til å redusere både strømforbruk og effektbruk

Linje 831, nytt punkt:

- Øke den statlige støtten til energisparetiltak i husholdningene, så den minst tilsvarer avgiften som betales inn fra husholdningene til ENOVA.

Linje 831, nytt punkt:

- Bygge ut strømmettet for å fjerne flaskehalsen som skaper kunstig høye priser

Linje 1648, nytt punkt:

- Bidra med statlig finansiering til ny Majorstua stasjon, som første ledd i en ny t-banetunnel i Oslo.

Linje 1668, nytt punkt:

- Stille seg positive til mulighetene for høyhastighetstog fra Oslo til Stockholm og Gøteborg.

Arbeid:

Nytt kulepunkt, inn linje 1432

- Styrke lovverket slik at franchisemodellen blir sterkere regulert, blant annet for å kunne ha reelle partsforhold på bedrifter som er organisert som franchise.

Forslag til kulepunkt som erstatter kulepunktet linje 1436 til 1438:

- Som en del av trepartssamarbeidet gjennomgå og styrke kravene til forsvarlig arbeidsmiljø ved bruk av hjemmekontor og oppdatere regelverket for det digitale arbeidslivet, og der hjemmekontor bare skal kunne benyttes som supplement til en hovedarbeidsplass.

Nye kulepunkter etter linje 1441:

- Styrke retten til heltid og styrke fortrinnsretten til økt stilling i arbeidsmiljøloven ved å heve terskelen for hva som utgjør «vesentlige ulemper» og innføre en prioritetsregel mellom fortrinnsberettiget i loven.
- Utenlandske arbeidstakere må få økte rettigheter til opplæring i norsk språk og arbeidslivskultur
- Sammen med partane i arbeidslivet styrke kompetansen for å forebygge og bekjempe rasisme og diskriminering i arbeidslivet.

Helse:

Erstatte 2786-2790 med følgende formulering:

Arbeiderpartiet vil prioritere kvinnehelse og sikre retten til et likeverdig tilbud av helsetjenester. Det er kjønnsforskjeller både i symptomer, ved diagnostisering og behandling, og menn er i stor grad normen. Det er derfor nødvendig med oppdatert og kjønns spesifikk kunnskap om kvinnehelse og sykdommer som rammer kvinner i ulike aldre. Vi vil ha en bred gjennomgang av kvinnehelse og igangsette grunnforskning av kvinnehelse i Norge. Vi vil også skape større åpenhet om kvinnehelse og sykdommer som er tabubelagt.

2771 endring:

Styrke bemanning på fødeavdelingene med mål om én-til-én oppfølging fra jordmor, også ved igangsettelse, og gi rett til smertelindring

2773 Nytt kulepunkt:

Sikre at fødende kan ha med seg partner eller annen person under fødsel, også i pandemier

2805 endring

Gjennomføre en utredning og legge fram en nasjonal strategi kvinners helse i et kjønnsperspektiv, som innebærer styrking av forskning på kvinnehelse, økt kunnskap om kvinnehelse i helseutdanning og tiltak for å sikre kvinner bedre utredning, behandling og oppfølging i helsetjenesten.

2809 Nytt kulepunkt:

Styrke forskning på kvinnehelse

2810 Nytt kulepunkt:

Opprette en nettportal om kvinnehelse

Nytt kulepunkt helse:

Gi økt støtte til pårørende

Justis:

3255 Nytt kulepunkt

Opprette et nasjonalt tilbud om exit-programmer for mennesker som vil ut av prostitusjon

3282-3283: Bred innsats for å bekjempe vold i nære relasjoner, vold mot kvinner og seksuelle overgrep (den samme endringen gjøres i strekpunktene under)

Likestilling:

Tilleggsforslag: 4528

Arbeiderpartiet er et feministisk parti, som skal føre en offensiv og målrettet.....

4532 NY linje før setningen som starter med Diskriminering:

I et likestilt samfunn skal kvinner og menn ta samme ansvar for ulønnet hjemme- og omsorgsarbeid, og ha muligheter til å gi og få omsorg på like vilkår.

4622 Nytt kulepunkt:

- Kutte statsstøtte til folkehøyskoler som driver på et verdigrunnlag som ikke er i tråd med diskrimineringslovverket

Rus:

En ansvarlig og solidarisk ruspolitikk, side 66, **nytt kulepunkt etter linje 2902:**

- Avkriminalisere besittelse og bruk av narkotiske stoffer til eget bruk.

Bolig:

Tillegg på linje 3984 (dette er i kap om storby):

- øke boutgiftstaket i den statlige bostøtten
- øke den statlige bostøtten

Tillegg linje 4243:

Vi er bekymret over den stadig økende gjeldsgraden til norske husholdninger. De unge som kommer inn på boligmarkedet må binde opp langt mer av fremtidige inntekter i boutgifter enn det vår voksgenerasjon har vært nødt til. Gjeldsgraden i Norge må reduseres.

Tre nye kulepunkt fra linje 4294:

- Avskaffe BSU-ordningen og innføre en mer målretta og sosial ordning med støtte til kjøp av første bolig.
- Vurdere å fjerne rentefradraget for sekundærboliger og øke formuesverdien til 100% for sekundærboliger.
- Arbeiderpartiet vil sette ned et ekspertutvalg som skal finne løsninger for å forhindre.
- at boliger er objekter for spekulasjon. Utvalget skal videre vurdere nye regulerende tiltak overfor den voksende profesjonelle utleiesektoren.

Antirasisme:

Forslag til tillegg etter linjenummer 4658:

- Jobbe mot etnisk profilering og jobbe for at politiet utfører kontroller av utlendinger og nordmenn med ikke-norsk etnisk opprinnelse på en god måte. Vi vil prøve ut en kvitteringsordning, som kan gi oss mer kunnskap om praktisering, bruk og forebygging.
- Skjerpe loven for diskriminering i utelivet for eksempel ved å enklere frata utesteder skjenkebevillingen på bakgrunn av diskriminering ved å blant annet øke antall kontroller for å avdekke utelivsdiskriminering.
- Jobbe for mer mangfold og representativitet i alle institusjoner og organisasjoner. Tersklene må fjernes, flerkulturell kompetanse må sikres og enhver institusjon med makt bør ha en egen plan for hvordan dette skal gjøres.
- Opprette flere hatkriminalgrupper i politiet og øke bemanningen mot hatkriminalitet kraftig. At kommuner skal få ressurser til å tilby kurs om rasisme og strukturell rasisme for ansatte i kommunen.
- Sørge for at tilliten til politi og rettsvesen er høy i befolkningen, ved å jobbe aktivt med rekruttering og kompetanse.
- Innføre en lov som ansvarliggjør formidlere av netthets.

Utenriks:

Erstatte kulepunkt med 5387 med:

- Aktivt fremme alle kvinners rett til å bestemme over egen kropp, og øke støtten til organisasjoner og sivilsamfunnsaktører som jobber med kvinners seksuelle og reproduktive helse og rettigheter (SRHR)

5388 Nytt kulepunkt:

- Norge skal ta initiativ til og støtte internasjonale tiltak som reduserer kjønnsbasert vold

Tilleggsforslag utenriks etter linje 5441:

- At Norge igjen må bli en sterk stemme for respekt av internasjonale lover og mot bygging av nye bosetninger i de okkuperte områdene.
- At Norge skal kritisere israelske myndigheter for godkjenningen av de 2342 nye bosettingsboligene på vestbredden.
- At Norge skal kreve full stans i utbyggingen av nye bosetninger, og kreve at de eksisterende bosetningene flyttes fra Vestbredden.
- At Norge skal bruke relevante internasjonale fora for å ansvarliggjøre israelske myndigheter for brudd på Genevèkonvensjonen, som for eksempel ICC.
- Øke innsatsen i globalt likestillingsarbeid og jobbe mot alle former for diskriminering.
- At feminisme skal være en tydelig pilar i norsk utenriks- og utviklingspolitikk.
- Støtte opp om arbeidet for at internasjonal handelspolitikk integreres tettere med klimapolitiske mål.
- Arbeide for internasjonale avtaler på digital skattlegging av store, globale teknologiselskaper i tråd med OECDs arbeid.
- At Norge skal være en aktiv pådriver for internasjonale skatteavtaler som blant annet skal bidra til å motvirke flernasjonale selskapers bruk av skatteparadis.
- Videreutvikle og styrke det omfattende klimasamarbeidet med EU og koble oss nært opp til Europas klimaomstillingsprogram, «EU-sgrønne giv».
- At Norge engasjerer seg i Myanmar i arbeidet for å få den viktige demokratiseringsprosessen i landet tilbake på sporet. Dette må kombineres med fortsatt oppmerksomhet omkring rohingya-folket og til et nødvendig rettsoppgjør etter de uhyrlige overgrepene de har blitt utsatt for.

46. Innlandet AUF

Innspill Ap-program:

Sirkulærøkonomi

Skriv om L3700-3706 til:

«Arbeiderpartiet vil stoppe veksten av avfall, **reducere Norges materielle fotavtrykk, og realisere det store potensialet for nye arbeidsplasser innen reparasjon, gjenvinning og sirkulære forretningsmodeller.** Det som i dag blir avfall, kan bli råmateriale på nytt. Men sirkulærøkonomi handler om mye mer enn avfall. Det handler om å ta vare på ressurser i hele samfunnet og skape nye arbeidsplasser over hele landet basert på det. **Gjennom bærekraftig forvaltning sikrer vi verdier for fremtidige generasjoner.** Arbeiderpartiet vil satse på industri og jobber i Norge knyttet til resirkulering av materialer og legge bedre til rette for at norsk eksportindustri kan fremstille resirkulerbare produkter.»

Nytt kulepunkt på L3708:

- **Innføre mål om å redusere Norges materielle fotavtrykk innen 2030**

Oljefondet

Skriv om brødtekst L396-400 til:

«Statens pensjonsfond utland (SPU) er det norske folks sparekonto. Forvaltningen av fondet skal ha bred legitimitet og være i tråd med interessene og verdiene til det norske folk og de etiske retningslinjene for fondet. Forvaltningen skal bygge på økonomisk ansvarlighet, åpenhet og langsiktighet, **og skal sikre menneskerettigheter og bærekraftig utvikling.**»

Nytt kulepunkt på L406:

- **Redusere fondets langsiktige klimarisiko ved å investere i selskaper som kan være lønnsomme i en verden som har lyktes i klimapolitikken.**

47. Bergenhus Arbeiderparti

2. utkast til APs program 2021 - 25 - endringsforslag

Distriktpolitikk: Optimisme i hele landet

Strekpunkt 3922 – 3925 forlenges med:

Hele landet må i større grad også tas i bruk når det gjelder lokalisering av eksisterende statlige arbeidsplasser, som departement, direktorat, tilsyn, råd, nemnder, ombud, foretak og etater.

Begrunnelse

De sentraliserende kreftene i økonomien og politikken er drivende, og derfor må det føres en aktiv omfordelingspolitikk av fellesskapets ressurser som vil gi mer vekst og utvikling i hele landet. Et eksempel som underbygger dette:

- Ved utgangen av 2019 var det **47 077** statlige arbeidsplasser i Oslo fylke med et folketall på **681 067** innen et areal på **454 kvm²**.
- På samme tidspunkt var tallene for Vestland fylke **16 648** statlige arbeidsplasser med et folketall på **633 269** innen et areal på **34 083 kvm²**.

Henry Berg, 06.03.2021
Bergenhus Arbeiderparti

48. Rogaland Arbeiderparti

Skole og utdanning

En bedre lærerutdanning

Linjenummer:

Tillegg linje 2063-65

Ønsket endring:

Styrke kvaliteten i lærerutdanningene og **øke studierelevansen** og studieintensiteten ved å heve pedagogikkandelen, øke antall praksisdager og gi studentene mer erfaring i praktisk lærerarbeid.

Begrunnelse:

Lærerutdanningene må endre seg i takt med utviklingen både i barnehagene, skolen og høyere utdanning. Studentene melder stadig om de samme utfordringene - utdanningen er for lite relevant for det som møter dem etter endt utdanningsløp og de får for lite veiledet og vurdert praksis. Rapporten fra ekspertgruppen for spesialpedagogikk gitt til Kunnskapsdepartementet i 2014 er ikke til å misforstå: Fag, fagdidaktikk og spesialpedagogiske emner bør i langt større grad integreres, slik at sammenhengen mellom de ulike temaene blir tydeligere. (https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kd/vedlegg/rapporter/spesped_rapport_web.pdf) Veiledet og vurdert praksis må økes betraktelig, og vi må øke rekrutteringen av dyktige lærere som tar praksislærerutdanning slik at alle studenter opplever en så høy standard på praksisen som mulig.

En mer praktisk skole

Linjenummer:

Tilleggspunkt linje 2102

Ønsket endring:

Arbeiderpartiet vil videreføre lovkravet om leirskole i ny opplæringslov.

Begrunnelse:

I forslaget til ny opplæringslov fra lovutvalget er leirskole ikke tatt med, og øremerket tilskudd ble nylig lagt inn i rammetilskuddet til kommunene. Arbeiderpartiet må videreføre leirskole som lovpålagt for grunnskolen i ny opplæringslov og også vurdere gjeninnføring av tilskuddet. (Kunnskapsdepartementet vil trolig legge fram forslag til ny lov før sommeren.) Leirskole gir en fantastisk mulighet til å styrke klassefelleskapet og bidra til et trygt skolemiljø. Leirskole er en viktig arena for elever til å utforske og lære gjennom aktiv læring i nye miljø. Elevene blir utfordret både fysisk og psykisk, noe alle mennesker har godt av så lenge det skjer i kontrollerte former. Læreplanens overordnede del med tverrfaglige tema og kompetansemål i flere fag er høyaktuelle. Barn og unge må få oppleve gleden av å være på tur sammen med klassekamerater. Langt fra alle barn og unge opplever dette i hverdagen.

Økt innsats mot mobbing

Linjenummer:

Stryke linje 2119-2121

Ønsket endring

Stryke: Utvikle statlig kompetansesenter som skal veilede og sikre lik behandling i saker om mobbing, uavhengig av hvilken kommune man bor i.

Begrunnelse:

Læringsmiljøsentret ved Universitetet i Stavanger er statlig kompetansesenter på dette området. Senteret driver forskning og samler og sprer kunnskap om gode og trygge læringsmiljø både i barnehager og skoler. I tillegg til forskning er senterets oppdrag å bidra til å realisere statens satsinger i utdanningspolitikken. Senteret er ikke en del av forvaltningen. Statsforvalteren, tidligere Fylkesmannen, er såkalt håndhevingsinstans og behandler klager fra hele grunnopplæringen – det er ikke tjenlig med en nasjonal klageinstans på dette området. Dette var konklusjonen da Stortinget vedtok nye regler i opplæringsloven i 2017, se Prop 57 L (2016-2017), kap 6). Statsforvalteren kjenner kommunene og skolene i sitt fylke, både gjennom tilsyn og gjennom generell kontakt med kommunene og fylkeskommunen, og nå også gjennom den såkalte oppfølgingsordningen.

Komiterepresentantene fra Arbeiderpartiet og SV foreslo nasjonal klageinstans knyttet til Barneombudet ved stortingsbehandlingen. Vi mener det ikke er tjenlig med noen «omkamp» om dette nå. For det første bør hensynet til Barneombudets uavhengige rolle vektlegges, denne rollen utfordres dersom Barneombudet skulle være både ombud og en del av forvaltningen samtidig. For det andre er rimelig nærhet til skolene og kommunene viktig for å finne treffsikre tiltak i slike saker, noe erfaringene med håndhevingsrollen i tiden etter 2017 har bekreftet. Statsforvalteren i Rogaland behandlet i 2020 145 saker om trygt skolemiljø. I mange av sakene er det nødvendig med besøk på skolen og samtaler både med involverte elever og med skoleledelsen. Det vil ikke være mulig med en nasjonal klageinstans.

Helse og omsorg

Mindre marked, mer tillit

Linjenummer:

Tillegg i punkt linje 2591-2592

Ønsket endring:

Tillegg etter «i fødetilbudet og i psykiatri og rus»: og i første omgang redusere andelen innsatsstyrt finansiering fra 50 % til 25 % på øvrige områder og deretter utrede alternativer til innsatsstyrt finansiering på disse områdene.

Begrunnelse:

Innsatsstyrt finansiering (ISF) i spesialisthelsetjenesten legger til rette for privatisering ved at de private overtar relativt enkle oppgaver som er godt finansiert. ISF har også en tendens til å medføre skeivprioritering innenfor de offentlige sykehusene ved at de enhetene som kan vise til gode ISF-inntekter lettere får ressurser til sin virksomhet. Videre brukes det mye ressurser på mange nivåer til uproduktiv kodekontroll.

Bedre kvalitet og kapasitet i sykehusene

Linjenummer:

Tillegg i punkt linje 2516-2517

Ønsket endring:

Tillegg etter «uansett hvor de bor»: og arbeide for at avtalespesialister skal inngå i mer forpliktende samarbeid med sykehuspoliklinikker om ventelister.

Linjenummer:

Tilleggspunkter etter linje 2538

Ønsket endring:

- Intensivere arbeidet for å redusere overdiagnostikk og overbehandling ved å styrke kampanjen "Gjør kloke valg".
- Kartlegge befolkningens bruk av helsetjenester for alle deler av helsetjenesten og sette i verk tiltak for å korrigere uønsket geografisk variasjon for å sikre riktig prioritering og lik tilgang til helsetjenester.

Begrunnelse:

Erfaring fra mange land tilsier at økt tilbud om helsetjenester medfører mer overforbruk. Overforbruk betyr ikke bare feil bruk av ressurser, men kan i mange tilfeller være helseskadelig. Helseatlas/SKDE(Senter for klinisk dokumentasjon og evaluering) kartlegger befolkningens bruk av helsetjenester og dette viser på mange fagområder stor geografisk variasjon.

Linjenummer:

Tillegg linje 2808

Ønsket endring

Tillegg etter "i helsetjenesten": i hele landet.

Kultur

Linjenummer:

Tillegg og endring linje 4320-4324

Ønsket endring:

Norsk språk er under press på mange samfunnsområder, og Arbeiderpartiet vil styrke språkpolitikken for å sikre at norsk fremdeles skal være et fullverdig og samfunnsbærende språk i landet vårt. Nynorsk og bokmål skal være likestilte målformer. Som det minst brukte skriftspråket skal nynorsk fremmes og sikres gode vilkår, blant annet gjennom å sikre god nynorskkompetanse i lærerutdanningene, forbedre sidemålsundervisningen, sørge for flere digitale læremidler på nynorsk og utrede retten til å gå i egen nynorskklasse gjennom hele grunnskolen.

Begrunnelse:

Linje 4320-4324 «henger i løse luften» i siste programutkast. Temaet må forankres som kultur- og språkpolitisk mål og tiltak.

Rovdyr

Linjenummer:

Tillegg linje 3844

Ønsket endring:

Tillegg etter «våre internasjonale forpliktelser»: og styre rovdyrforvaltningen etter en kunnskapsbasert linje hvor forvaltningens fagkunnskap og råd blir vektlagt.

Justis

Linjenummer:

Endring linje 3309-3310

Ønsket endring:

Endring etter «slik at ordlyden gjenspeiler at»: seksuell omgang uten samtykke er forbudt og definert som voldtekt.

Jordbruk

Linjenummer:

Endring linje 1051

Ønsket endring:

«bruk med inntil 30 kyr» erstattes med: mindre og mellomstore fjøs.

Linjenummer:

Tilleggspunkter linje 1073

Ønsket endring:

- At staten tar omkostninger ved registrering av fornminner og arkeologiske utgravninger.
- Innføre kompetansekrav i flere produksjoner og styrke voksenopplæringen i landbruket.
- Øke IBU-midlene (Investerings -og bedriftsutviklingsmidlene i landbruket) og styrking av SMIL-midler (Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket).
- Styrke sesongarbeidere og utenlandske arbeidstakers rettigheter i landbruket og sikre bedre informasjon om norsk arbeidsliv.

Digitalisering

Linjenummer:

Tilleggspunkt linje 1803

Ønsket endring:

- Vurdere nasjonalt eierskap og nasjonal kontroll med sky-tjenester der vi lagrer data fra offentlig sektor.

Begrunnelse:

NSM (Nasjonal Sikkerhetsmyndighet) er bekymret for den samlede nasjonale avhengigheten av utenlandske skytjenesteleverandører og hva dette kan medføre ved potensielle kriser og konflikter. For noen områder bør bruk av sky-tjenester derfor vurderes opp mot behovet for nasjonal kontroll og nasjonal beredskap, skriv NSM i rapport av 25.09.20: Helhetlig digitalt risikobilde 2020. Tyskland har allerede startet et slikt arbeid. Samfunnstryggheten må ivaretas, og sikker lagring av offentlig informasjon og sensitive opplysninger er viktig, enten det gjelder styresmaktene, forsvaret, forskning eller helseinformasjon. Dette innebærer at det må gjøres konkrete vurderinger nasjonalt både når det gjelder behov, omfang, kostnader og lokalisering knyttet til nasjonal datalagring.

Næring

Linjenummer:

Tillegg linje 443

Ønsket endring:

Vi vil sikre forutsigbarhet og sørge for gode konkurransevilkår for små og mellomstore industribedrifter før særnorske avgifter innføres eller økes.

Begrunnelse:

En ansvarlig næringspolitikk må sørge for at konkurransevilkårene og rammebetingelsene må være tilnærmet like som nasjonene man konkurrerer med. Særnorske avgifter som innføres før næringslivet har alternative løsninger kan få store konsekvenser.

Dissenser i utkast til partiprogram

Iskantsonen – [flertallet i programkomiteens forslag vedtatt](#)

Flertallet i redaksjonskomiteen, Odd Stangeland, Tove Elise Madland, Arvid Erga, Frode Berge og Tom Kalsås, støtter følgende forslag fra flertallet i programkomiteen:

- Holde fast på en nordlig grense for petroleumsvirksomhet fra og med 15 prosent isfrekvens og nordover i iskantsonen. Områdene sør for 15 prosent isfrekvens frem til åpent hav anses som et verdifullt område. All aktivitet, inklusive petroleumaktivitet, må ta særlige hensyn til naturmangfoldet i tråd med oppdatert og best tilgjengelig kunnskap. Førre-var-prinsippet skal legges til grunn.

Mindretallet i redaksjonskomiteen, Cecilia Lindbåge Karlsen og Lyndsay Nilsen, støtter følgende forslag fra mindretallet i programkomiteen:

DISSENS: Ina Rangønes Libak, Cecilie Myrseth, Lozan Balisany, Tonje Brenna og Rina Mariann Hansen vil erstatte kulepunktet over med to nye kulepunkter:

- SVO iskantsonen fastsettes i tråd med natur- og miljøfaglige råd ved 0,5 prosent isfrekvens. Det tillates ikke ny petroleumsvirksomhet innenfor denne sonen utover lisenser som allerede er tildelt.
- For annen næringsvirksomhet enn petroleum stilles det strenge krav til helse, miljø og sikkerhet i tråd med områdets særlige sikkerhets- og miljømessige utfordringer.

Abort - [mindretallet i programkomiteens forslag vedtatt](#)

Flertallet i redaksjonskomiteen, Odd Stangeland, Tove Elise Madland, Arvid Erga, Frode Berge og Tom Kalsås, støtter følgende forslag fra flertallet i programkomiteen:

- Utrede et alternativ til dagens nemndsystem for kvinner som ønsker abort mellom uke 12 og 18.

Mindretallet i redaksjonskomiteen, Cecilia Lindbåge Karlsen og Lyndsay Nilsen, støtter følgende forslag fra mindretallet i programkomiteen:

DISSENS: Ina Rangønes Libak, Ingvild Kjerkol, Anne Rygh Pedersen og Rina Mariann Hansen vil erstatte kulepunktet over med:

- Arbeiderpartiet vil utvikle nemndsystemet i abortloven og gi kvinner selv retten til å avbryte svangerskapet inntil lovens ramme på 18 uker, og sørge for et offentlig tilbud om samtale for kvinner som ønsker dette.

En atomvåpenfri verden - [flertallet i programkomiteens forslag vedtatt](#)

En samlet redaksjonskomité støtter følgende forslag fra flertallet i programkomiteen:

Arbeiderpartiets mål er en atomvåpenfri verden. Dette målet nås først når land som har atomvåpen, forplikter seg til gjensidig nedrustning. Arbeiderpartiet vil at Norge skal engasjere seg sterkere i FN, NATO og bilateralt for atomnedrustning. Den internasjonale forbudstraktaten er et godt initiativ og bidrar til å øke stigma rundt atomvåpen. I dagens sikkerhetspolitiske situasjon er det ikke mulig for NATO-land som Norge å undertegne uten å redusere vår mulighet for innflytelse og beskyttelse. Det bør være et mål for Norge og andre NATO-land å underskrive atomvåpenforbudet. Norge bør invitere likesinnede land i og utenfor NATO til å samarbeide om nedrustning.

Mindretallet i programkomiteen har foreslått følgende alternative forslag:

DISSENS: Ina Rangønes Libak og Lozan Balisany vil erstatte avsnittet over med:

En atomvåpenfri verden

Atomvåpen er et masseødeleggelsesvåpen som med sin fortsatte eksistens setter hele menneskeheten i fare. Å fortsette å satse på kjernefysisk avskrekking er en akutt og uakseptabel trussel mot liv på jorda. Fremgang på nedrustningsfeltet avhenger av at vi bygger en sterk norm mot atom våpen. Å ta avstand fra atomvåpen og kjernefysisk avskrekking er en forutsetning for fremdrift i samtaler om nedrustning og avspenning.

Ved å fortsette å stå utenfor FNs atomvåpenforbud vil Norge bare bidra til å legitimere atomvåpen som strategisk konsept. Arbeiderpartiet mener derfor at Norge bør bidra til å legge press på atomvåpenmaktene gjennom å slutte seg til FNs atomvåpenforbud.

Arbeiderpartiet vil:

- At Norge skal signere FN-traktaten som forbyr atomvåpen, og i påvente av dette ønske den velkommen og delta som observatør på statspartsmøtene til atomforbudstraktaten.
- At Norge tar initiativ til samtaler om gjensidig og balansert nedrustning.

Endringer uten linjenummer

1. Tromsøya Arbeiderlag

Et forslag til behandling i programkomiteen og på landsmøtet

INNFØR SKATTEFRADRAK FOR LEIETAKERE PÅ BOLIGMARKEDET, ETTER SAMME MODELL SOM SKATTEFRADRAGET PÅ BOLIG

Forskjellene øker i Norge, nå forsterket av pandemien. Den største forskjellsdriveren har lenge vært de urettferdige rammebetingelsen mellom de som eier en egen bolig og de som er prisgitt et uregulert leiemarked.

Alle som eier egne boliger nyter for tida godt av lavrente og skattefradrag og stor verdistigning på sine boliger. I tillegg får de huseierne som leier ut hybler og / eller leiligheter store deler av sine boutgifter dekket gjennom utleie på det uregulerte leiemarkedet.

I de store byene her i landet, inkludert Tromsø, er husleiene på leiemarkedet nå på et så høyt nivå at uformuende leietakere med normale inntekter ikke har mulighet til å spare seg opp egenkapital til å kunne kjøpe seg noe eget.

Denne farlige sosiale, økonomiske og politiske utviklinga kan ikke fortsette. Programkomiteen / sentralstyret i AP legger fram for landsmøtet to grunnleggende tiltak for å utjevne forskjellene i boligmarkedet.

- Leietakere får skattefradrag for husleia, etter samme modell som rentefradraget for boliglån. Pt er skattefradraget på 22%.
- Det innføres offentlig husleieregulering i de større byene i Norge. De kommunale husleienemndene gjeninnføres.

Forslagsstiller: Bjørn Willumsen, styremedlem Tromsøya Arbeiderlag.

(Dette forslaget ble sendt inn til årsmøtet i Tromsøya Arbeiderlag, men det rekkes ikke behandling der før fristen til sentralstyret går ut. Leder og nestleder i Tromsøya Arbeiderlag har oppfordret meg til å sende dette forslaget inn til sentralstyret i dag før fristen går ut. AP trenger i dette stortingsvalget KONKRETE SAKER som kan vinne tilbake alle arbeidervelgere. Som Martin Kolberg oppsummerte valgfiaskoen i 2017: Det er ikke arbeiderne som har forlatt partiet. Det er partiet som har forlatt arbeiderne. Som Håkon Lie sa det: AP må ALDRI gå inn i en valgkamp uten ei konkret reform som forbedrer livene til vanlige folk.

Vi manglet konkrete saker i forrige stortingsvalg, med unntak av skatteøkning på 15 milliarder. Det kunne vært en populær sak, hvis den hadde vært koplet opp mot finansiering av offentlig tannhelse for alle. De sosiale forskjellene øker nå mer enn det som til daglig kommer til uttrykk i politikken. Gjennom konkrete tiltak som bl.a forslaget over her, kan AP gi folk som sliter håp om politisk kraft for konkrete endringer som monner, etter 35 års

markedsstyrt boligpolitikk. Den har vært vellykket for det store flertallet. Nå MÅ urettferdighetene gripes fatt i!)

2. Møre og Romsdal Arbeiderparti

Etter fullmakt fra styret, sendes også disse generelle innspillene til programkomitéen:

«AP mener at sammenslåingen av GIEK og eksportkreditt må få en mer utadrettet prosess, hvor kunnskap til næringsaktørene er påkrevd, samt raskere saksbehandling og at kravene ikke må imøtekomme kun de aller største prosjektene med DNB eller andre nasjonale banker. De fleste aktørene som trenger dette virkemiddelapparatet er i distriktene og vil kunne ha nytte av å få støtte fra med lokale/regionale banker.

AP mener det er viktig at det blir opprettet regionskontorer slik vi har i IN, da det er viktig med lokalkunnskap og næringskunnskap, så vel som generell finanskompetanse.»

«AP mener det er på høy tid at det bli etablert en velfungerende ordning, som innrettes for å få vraket offshorefartøy og nærskipfart som er bygd før 2010, altså før GIEK ble opprettet, samt at det stimuleres til en resirkulerbar ordning som kan gi ny og viktig aktivitet knyttet til sirkulering av fartøy på de norske verftene som til enhver tid har EU-godkjenning. Ordningen må stimulere til at hele verdikjeden i den maritime klyngen ivaretas i Norge, og at man bygger opp ny kompetanse og faste stillinger»

Mvh,
Per Vidar

3. Oslo Arbeiderparti

Øvrige forslag

Egen uttalelse: En mindre midlertidig, mer rettferdig asylpolitikk

De siste månedene har mange engasjert seg i saken til Mustafa Hasan. Han skal, etter å ha bodd i Norge nesten hele livet, sendes ut av landet, fordi UNE mener at innvandringsregulerende hensyn veier tyngre enn hans tilknytning til Norge. Dette er usolidarisk, urettferdig asylpolitikk, og den rammer flere enn bare Mustafa. I 2019 var det 124 barn som hadde bodd i Norge i mer enn tre år, som likevel har fikk utreiseplikt. 31 av dem har bodd her i mer enn fem år.

En annen gruppe barn som ofte får midlertidig opphold, er de enslige mindreårige asylsøkerne. De får typisk bli i Norge til de er 18 år, før de ofte henvises til internflukt, som betyr at de sendes til en annen del av hjemlandet enn den de egentlig kommer fra. Denne praksisen er Norge blitt sterkt kritisert av FN for, og den er også et resultat av politikk: i 2016 endret man loven, og det gjorde at mange flere enslige mindreårige asylsøkere får midlertidig opphold.

Å ha midlertidig opphold er en stor psykisk belastning i seg selv, og den er spesielt stor for barn. Dette illustreres ved at det hvert år forsvinner flere titalls barn fra norske asylmottak, uten at man finner ut av hvor de blir av. Situasjonen for de mindreårige med midlertidig opphold er rett og slett helt uholdbar, og den må endres nå. Enslige mindreårige asylsøkere må for det første være vernet mot internflukt, og de må for de andre få et større hjelpeapparat. Arbeiderpartiet vil gi barna mer tilgang på psykisk helsehjelp, og gi barnevernet ansvar for å følge dem opp.

Arbeiderpartiet vil ha en asylpolitikk der det barnets beste vektlegges tyngst, og hvor man begrenser bruken av midlertidig opphold. Ingen skal unødvendig få livet satt på vent, spesielt ikke barn. Og hvert fall ikke med "innvandringsregulerende hensyn" som viktigste argument. En slik inhuman politikk kan Arbeiderpartiet aldri akseptere.

Arbeiderpartiet vil:

- ha en granskning av UNEs praksis i alle saker med lengeværende asylbarn
- at hensynet til barnet og dets tilknytning til Norge må veies tyngre enn innvandringsregulerende hensyn
- at Norge skal rette seg etter kritikken fra FN, og gi enslige mindreårige asylsøkere den samme graden av omsorg som barnevernsbarn har
- at det må legges betydelige ressurser i å finne igjen alle de mindreårige asylsøkerne som forsvinner fra mottak
- at enslige mindreårige asylsøkere ikke skal henvises til internflukt dersom de har beskyttelsesbehov

Arbeiderpartiet vil heller ikke gi personer med subsidiært beskyttelsesbehov midlertidig opphold, men heller likestille dem med konvensjonsflyktninger. De to gruppene har ifølge UNHCR like stort behov for beskyttelse, hvilket de også med stor sannsynlighet vil trenge like lenge. Å gi en sårbar gruppe mennesker en unødvendig midlertidighet, når de typisk vil måtte bli her veldig lenge likevel, er inhuman asylpolitikk, som Arbeiderpartiet ikke ønsker. Vi vil ikke ha noe A- og B-lag i asylpolitikken, og vi sier derfor nei til midlertidig opphold for enda en gruppe.

En annen form for midlertidighet i asylsystemet, rammer dem som av ulike grunner ikke kan identifisere seg med pass eller andre dokumenter. Denne gruppa gis typisk midlertidig opphold i ett år av gangen, hvilket for det første er en enorm psykisk belastning, og for det andre gjør et normalt liv veldig vanskelig. Å ikke kunne legitimere seg gjør det blant annet vanskelig å få tilgang på offentlige tjenester, og man får heller ikke Bank-ID. Ifølge organisasjoner som jobber tett på disse menneskene, rammes de 300 barna i denne situasjonen ekstra hardt.

Intensjonen bak denne politikken er å gi et insentiv til å avklare egen identitet ved å skaffe seg pass eller lignende legitimasjon fra hjemlandet. Det er imidlertid lettere sagt enn gjort, og i mange tilfeller er det tilnærma umulig. Pass fra enkelte land er for eksempel ikke gyldige i Norge, fordi landet har en svak sentralmakt, mens det i andre land er vanskelig å få dokumentene uten å møte opp fysisk. Dette systemet er derfor grunnleggende urettferdig, og det bør derfor være nok å kunne sannsynliggjøre egen identitet, når man uansett har fått opphold på humanitært grunnlag.

Arbeiderpartiet vil:

- følge UNHCRs råd om å ikke forskjellsbehandle konvensjonsflyktninger og personer med subsidiært beskyttelsesbehov, inkludert når det gjelder retten til familieegjenforening
- at det å sannsynliggjøre egen identitet skal holde til å få permanent opphold når personene har forsøkt det de kan for å skaffe gyldige dokumenter

Et grunnvilkår for å få permanent opphold på grunnlag av familiegjenforening med ektefelle og barn, er at man forblir gift og bor sammen i minst tre år etter at man kommer til Norge. I loven finnes det riktignok et unntak for dette, dersom man blir utsatt for drapsforsøk eller grov mishandling, men terskelen her er veldig høy. JURK har for eksempel rapportert om tilfeller hvor kvinner blir voldtatt av ektemannen, men at dette blir regnet som et "engangstilfelle", og ikke mishandling. Det er en situasjon Arbeiderpartiet ikke kan stå inne for, og vi vil derfor gjøre det lettere å skille seg som familiegjenforent.

Arbeiderpartiet vil:

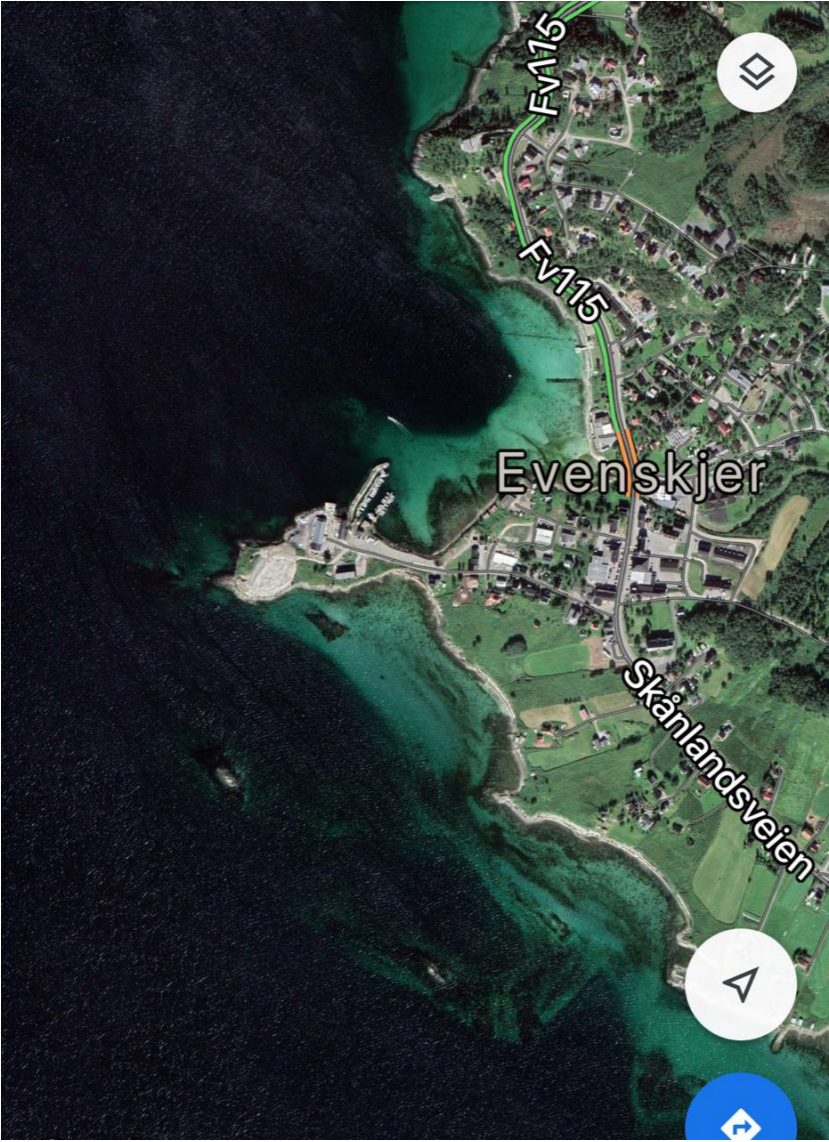
- at terskelen for å få unntak fra kravet om å bo sammen i tre år med personen du er blitt familiegjenforent med skal bli lavere i saker der det er vold eller mishandling.

4. Tjeldsund Arbeiderparti

Saksinlegg -Tjeldsund Arbeiderparti

Farled Tjeldsund

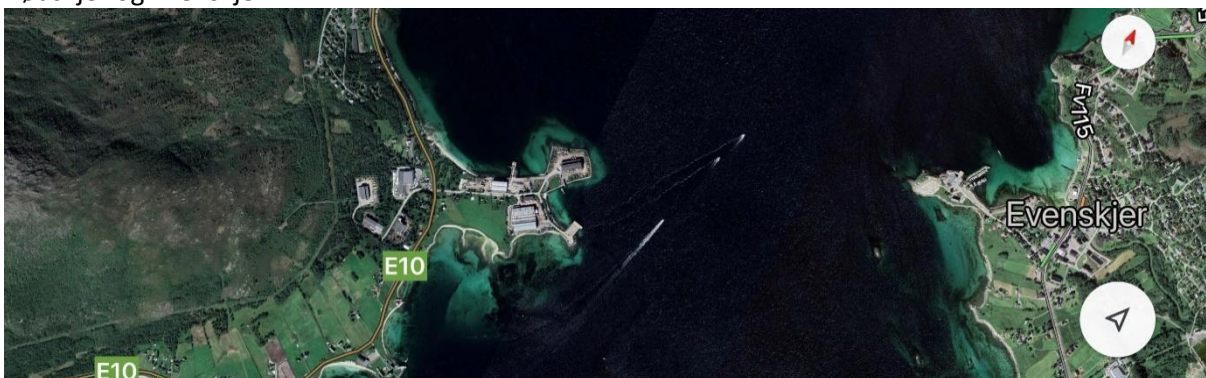
Evenskjer

Rødskjer med planlagt utbygging

Rødskjer og Evenskjer

Mudring av farled Tjeldsund ble av den borgerlige regjeringen tatt ut av NTP i 2018.

Fra Tjeldsundbrua til Kongsvik planlegges det en korridor på bredde 200 mtr, og dybde minus 10,5 pluss

Kystverket har gjennomført kartlegging av sjøbunn og denne er ferdigstilt.

Massene fra denne mudringen skulle brukes til bygging av infrastruktur, og i hovedsak på Rødskjer og Evenskjer.

Vi snakker her om store volum-ca4-500.000 m³.

Det har vært møter mellom kommunene og kystverket om dette, og avtaler er gjort.

Kommunene må snarest ta kontakt med kystverket for å tilkjennegi at behovet og interessen fremdeles er like stor.

Det må også sjekkes ut om de nødvendige reguleringer og geotekniske undersøkelser er gjennomført. Fra sikre kilder i kystverket får jeg nå opplyst at farleden er tatt inn i NTP på nytt igjen, og har sammen med Raftsundet øverste prioritet hos dem.

Forslag til NTP kommer **fredag 20/3-** og da må vi starte det politiske arbeidet med å få finansieringen av denne inn. Normalt så vedtas dette i et av de siste møtene **før sommerferien.**

Politisk:

Nasjonalt.

Saken er av stor lokal, regional og nasjonal interesse.

Det er et uttrykt mål å få mere gods over fra vei, til båt og bane.

Regionalt:

Vi registrerer en stor økning i skipstrafikken, og størrelsen på båtene.

I tider med stadig mere ekstremvær, ønsker flere å gå innaskjærs fra Tromsø til Bodø.

Lokalt:

Rødskjær-utbyggingen vil bli en av de store logistikk havnene i Sør-Troms, og næringsarealet her vil bli utviklet betydelig,

Den nye hålogalandsveien vil også passere rett ved området.

På andre siden av Sundet ligger Evenskjer som er kommunesenteret i Tjeldsund.

Kommunesenteret er i stor vekst, og trenger mere industri og næringsareal mot sjøen.

Saken forslås tatt inn i programmet, og må frontes av fylkespartiet.

Dette er også en sak der Hålogaland regionråd bør gi innspill.

Arbeiderpartiet må ta eierskap til saken snarest, og også i valgkampen.

MVH

Evald Joakimsen

Leder

Tjeldsund Arbeiderparti.

5. Vestfold og Telemark Arbeiderparti:

1. En mer tilgjengelig skolehelsetjeneste

Et godt lavterskeltilbud for unges psykiske helse er svært viktig for elevers læring og livskvalitet.

Mange unge opplever lang helsekø for å kunne få hjelp. Derfor er vi avhengig av å ha et bedre lavterskeltilbud på skolen med flere helsesøstere og i tillegg innføre en digital helsesøstertjeneste. Et

tilbud hvor helsesøster kun er tilgjengelig to dager i uken er altfor dårlig. Vi trenger bedre forebygging og et raskere og bedre tilbud når det faktisk trengs, for ingen skal måtte møte en lukket dør.

Vestfold og Telemark Arbeiderparti vil:

- Sørge for at helsesøstrene har fast stilling
- Ansette flere helsesøstre på større skoler
- Helsesøster skal kunne henvise direkte til BUPA.

- Øremerke pengene til skolehelsetjenesten
- Innføre digital helsesøstertjeneste

2. Arbeidsrettede tiltak

Arbeidsrettede tiltak er et knapphetsgode i dag, og det må gjøres en prioritering av hvem som skal få denne muligheten til å komme nærmere deltakelse i arbeidslivet. Unge under 30 år er en prioritert gruppe, men behovene innenfor denne aldersgruppen varierer naturlig nok veldig.

Statlige føringer på hvilke tiltak som skal tilbys, og hvem som skal få delta, kan medføre at kommunene ikke får møtt behovene til egne innbyggere godt nok.

Det er kommunen selv som kjenner sine innbyggere og behovene deres best, og kommunene bør derfor få større handlingsrom til å utvikle egne kommunale tiltak for unge, som kan føre til at flere kommer inn i arbeidslivet.

3. Psykisk helsevern

Det forventes en psykisk helse-epidemi etter korona. Vi som lokale myndigheter og helsevesen må forberede oss på konsekvenser av tapt livsgrunnlag, frykt og isolasjon.

Koronapandemien tærer på oss psykisk. Noen er mer utsatt enn andre, men det er all grunn til bekymring. Mange føler på ensomhet, har søvnvansker og kjenner på angst og depresjon. Koronapandemien har gjort mange mennesker i alle aldre mer sårbare psykisk. De som var mest sårbare fra før, er spesielt utsatt nå.

Det er gjort omfattende studier som gir god grunn til bekymring. Brukerorganisasjoner og fagpersoner slår fast at koronapandemien har bidratt til å forverre den psykiske helsen til mange med eksisterende psykiske vansker og rusproblemer.

Psykisk helsevern må styrkes. Psykiske lidelser er også en viktig årsak til ung uførhet og frafall til utdanning og arbeidsliv. Et økende antall barn vokser opp i familier med vedvarende lav inntekt. Alt dette må sees i et «folkehelseperspektiv» og i en sammenheng, men nå må psykisk helsevern ute i kommunene styrkes.

4. Nasjonal Transportplan 2022 – 2033 Intercity

Midler til planlegging, prosjektering og realisering av InterCity–dobbeltspor Stokke-Skien, inkludert ny strekning og ny stasjon i Larvik kommune må legges inn i Nasjonal Transportplan 2022 - 2033 med tilstrekkelig med midler til gjennomføring, slik at det ikke oppstår usikkerhet rundt den statlige forpliktelsen for å gjennomføre prosjektet.

Dagens jernbanestasjon i Larvik er plassert midt på i byens mest trafikkerte strekning, med betydelig flaskehalsproblematikk og trafikkutfordringer. Larvik kommune mener at dagens infrastruktur i og rundt stasjonsområdet ikke vil kunne håndtere den passasjerveksten man nå ser.

Planmidler er nødvendig for videre beslutningsgrunnlag, avklaringer og utviklingsmuligheter

- Uten planleggingsmidler lammes Larviksamfunnet av et statlig tiltak
- Planleggingsmidler vil gi nødvendige avklaringer for både kommune og stat
-

Som en følge av statens jernbaneambisjoner har Larvik kommune nedlagt betydelige ressurser i å legge til rette for at disse kan realiseres gjennom Larvik. Det har vært en god prosess og et

gjensidig samarbeid med staten og relevante fagmiljøer som har resultert i en kommunedelplan for Inter City som nå er vedtatt og akseptert av alle parter. Samtidig har dette arbeidet kostet Larviksamfunnet dyrt. Ved siden av de ressursene som kommunen og innbyggerne har lagt ned i arbeidet, har båndlegging av arealer og usikkerhet rundt trasevalg medført til at sentrumsutviklingen har stått på stedet hvil i ti år. Konsekvensen av dette for Larvik har vært stor og har gitt utslag i svak befolknings- og næringsvekst. Staten må nå ta ansvar for at prosessen kan gå videre uten unødige forsinkelser. Dette er avgjørende for å ikke lamme Larviks videre utvikling. Uten planmidler vil store områder gjennom byen ligge båndlagt, investorer vil ikke investere i Larvik og dette vil lamme Larviks videre utvikling i årene framover.

Det pågår nå en debatt om det er mulig å «optimalisere» den videre utbyggingen av Inter City, og enkelte indikerer at det til og med vil være tilstrekkelig med enkeltspor gjennom Larvik. Dette er ikke utredet i tilstrekkelig grad, og uttalelsen er gitt på et manglende faglig grunnlag. Tvert i mot virker grunnlaget for debatten å være preget av kostnadsoverskridelser og feilkalkuleringer i forbindelse med andre IC prosjekter som gjennomføres andre steder i landet, og ikke ut fra de reelle forholdene knyttet til en utbygging i Larvik. For å få bedre innblikk i hva disse er kreves det videre planarbeid.

Uten nærmere planlegging kan man ikke med sikkerhet si hvordan det endelige kostnadsbildet og samfunnsregnskapet av en utbygging vil se ut.

Full dobbeltsporutbygging til Skien og sammenkobling til Sørlandsbanen er svært viktig for Vestfold og Telemark Arbeiderparti.

5. Økt kunnskap om nasjonale minoriteter på kommunalt nivå:

Norge har fem nasjonale minoriteter og 1 urfolk.

Kvener, Romanifolk/Taterne, Jøder, Skogfinner og Rom(Sigøyner) er de fem nasjonale minoriteter der fler har bodd i Norge i mer enn 500 år.

Samer er Norges urfolk. I 1999 ratifiserte Norge Europarådets Rammekonvensjon for beskyttelse av Nasjonale minoriteter som skal garantere at;

«Artikkel 4,2: Partene forlikter seg til der det er nødvendig treffe egnede tiltak for å fremme full og effektiv likestilling mellom personer som tilhører en nasjonale minoritet, og de som tilhører majoriteten, på alle områder av det økonomiske, sosiale, politiske og kulturelle liv. I denne forbindelse skal de ta behørlige hensyn til de særegne forhold som gjelder for de nasjonale minoritetene.»

I dag finnes det få kommuneplaner i landets kommuner, som tar hensyn til denne artikkelen. Det finnes heller ikke nok kunnskap om nasjonale minoriteter i offentlig sektor og blant kommunenes politikere.

I Antirasistisk senter sin skyggerapport (2018) til Norges Cerd Rapportering til FNs rasediskrimineringskonvensjon, understreker de at hatytringer og stigmatisering forekommer i mye høyere grad mot disse gruppene i samfunnet enn mot majoriteten. Mange av disse holdningen skyldes statens egen erkjente assimileringpolitikk.

Hvis du spør en politiker hvor mange nasjonale minoriteter Norge har, eller hvor mange av minoritetene som er språklige minoriteter, og om de kjenner til nasjonale minoriteters rettighetskonvensjon, er det få som kan svare på de spørsmålene.

For å sette meneskerettigheter ut i praksis, må en kjenne til rettighetene og ikke minst de

menneskene som er i målgruppen for rettighetene.

Derfor er det på høy tid at Arbeiderpartiet setter denne saken på dagsorden, slik at ikke våre ratifiserte menneskerettigheter, kun blir i store ord og ikke i handling.

6. Demokratiet i krise:

De siste årene har nasjonalistiske og autoritære krefter vokst over store deler av verden. I Europa er muslimfiendtlige og høyreekstreme krefter på fremmarsj. I Polen jobber regjeringen aktivt for å begrense makten til domstolene. USA har trukket seg fra flere viktige internasjonale avtaler, som for eksempel Parisavtalen og atomavtalen med Iran. Brasil har valgt en høyrepopulistisk president som er negativ til homofile, og som tidligere har uttalt at han er for diktatur. På forskjellige måter jobber disse kreftene i motsatt retning av det multilaterale samarbeidet som menneskerettighetene er tuftet på.

Når respekten for reglene som stater har blitt enige om forsvinner, går det på bekostning av rettighetene til befolkningen – spesielt de ekstra sårbare gruppene som er avhengige av at deres menneskerettigheter blir beskyttet.

Koronakrisa har vært en øyeåpner for alle som jobber for en verden hvor det er respekt for våre felles spilleregler. Verden trenger mer internasjonalt samarbeid og solidaritet, ikke mindre.

Skien Arbeiderparti sine fem krav til Norges regjering i arbeidet med menneskerettigheter:

- Ufravikelig beskytte alle menneskers grunnleggende rettigheter.
- Styrke og overholde folkeretten.
- Særlig beskytte og styrke rettighetene til marginaliserte grupper.
- Alt av utviklings- og bistandspolitikk skal ses i sammenheng med menneskerettighetene.
- Vår handelsvirksomhet skal ikke bidra til brudd på menneskerettigheter eller ha negative ringvirkninger på miljø og klima.

7. Arbeiderpartiets krav til Norge i FNs sikkerhetsråd

I en tid med autoritære krefter på fremmarsj, må vi hegne om demokratiske institusjoner. FN er den største demokratiske institusjonen i vår tid. Det er svært positivt at Norge har fått plass i FNs sikkerhetsråd. Nå må plassen brukes til å skape forandring.

Norsk utenrikspolitikk må preges av grunnpilarene fredsdiplomati, menneskerettigheter og humanitære initiativ, og dette gjelder også Norges rolle i FNs sikkerhetsråd. Norge må ta til motmæle når supermakter står i veien for at menneskerettigheter overholdes verden over. Norge må være tydelig på at folkeretten gjelder alle, og vi må opptre som et selvstendig medlem av sikkerhetsrådet.

Arbeiderpartiets fem mål for Norges medlemskap i sikkerhetsrådet:

- Bidra til å løse langvarige konflikter, med særlig fokus på konflikter med store sivile konsekvenser.

- Gjenreise legitimiteten til FN som en institusjon preget av demokrati, åpenhet og samarbeid.
- Sette kvinners rettigheter på dagsorden og føre en aktiv feministisk utenrikspolitikk.
- Kjempe for grunnleggende rettigheter som demokrati og ytringsfrihet.

Dette må ikke leses som en uttømmende liste over hva som skal være Arbeiderpartiets mål i FN's sikkerhetsråd.

8. En studentpolitikk for alle:

Det er arbeiderbevegelsens fortjeneste at utdanning er et fellesgode som alle kan bruke muligheten av. En stadig større andel av den norske befolkningen tar høyere utdanning, og det er ingenting som tilsier at den utviklingen kommer til å endre seg.

I et arbeidsliv hvor utdanningskravene til arbeidstakere blir strengere, og stadig flere ser ut til å måtte ta etterutdanning, så må arbeiderpartiets svar være å sikre en reell lik tilgang til å kunne ta høyere utdanning. Økonomien til studentene må bli bedre, bolig og helsevilkår for norske studenter må bli styrket og studiehverdagen tilrettelagt sånn at flere kan ta etterutdanning.

Skien Arbeiderparti vil:

- Fjernet kravet om minimum 50 prosent studiebelastning for å få studiestøtte.
- Utvide muligheten til å ta fag eller utdanning for dagpengemottakere.
- Gi tilbud om etter- og videreutdanning for langtidssykemeldte.
- Redusere avkortningen av studiestøtte for de over 45 år.
- At studenter som er kronisk syke, har en funksjonsnedsettelse eller blir alvorlig syke under studietiden skal ha tilgang på ordninger som bidrar til like forutsetninger for gjennomført studie.
- At alle utdanningsinstitusjoner skal være universelt utformet slik at alle studenter har mulighet til å starte og fullføre en utdanning.
- At pensum og studiemateriell tilrettelegges for personer med nedsatt funksjonsevne og gjøres tilgjengelig samtidig som øvrig pensum og studiemateriell.
- Alle landets studentsamskipnader skal ha helsetjenester og helsetilskudd som reguleres etter studentantall med et nasjonalt sammenligningsgrunnlag.
- Studiestøtte skal økes til 1,8 grunnbeløpet i folketrygden.
- Alle studenter skal få studiestøtte 12 måneder i året.
- Det skal være et mål om økt stipendandel av studiestøtten til 50%.
- Studenter skal ha 50% studentrabatt ut fra ordinær pris på kollektivtransport i fylkene, uavhengig av alder.
- Det skal være en studentrabatt på alle kulturtilbud.
- At obligatoriske studieturer skal gjennomføres uten egenandel.
- At studenter som får praksisplass mer enn en time reisevei fra studiested skal få kostnad for reisen dekket.
- Det skal arbeides for flere lavterskeltilbud for studenter som trenger noen å snakke med.
- At staten skal øke bevilgninger som forebygger studenters psykiske uhelse.
- At det skal bygges flere kollektive student- og eldreboliger for å redusere ensomhet blant begge gruppene.

9. Vern av våtmark

Jorda vår består av omtrent 3% våtmark. Utrolig nok klarer disse 3 prosentene å lagre karbon i haugevis. Disse 3 små prosentene, lagrer faktisk like mye karbon som det finnes i hele vår atmosfære tilsammen. Med andre ord ville vi hatt dobbel så høy prosentandel karbon i luften uten våtmarkene.

Karbon er en av de mest vanlige, og mest skadelige klimagassene. Å ødelegge disse områdene vil koste klimaet mye. Å frede de vil være å ta et godt skritt mot å redde klimaet. Vi vet at dette er viktig, og nå må vi vise det.

Vestfold og Telemark Arbeiderparti vil:

- Jobbe for at så mye som mulig våtmark blir vernet nasjonalt

6. Alstahaug Arbeiderparti

Borteboende elever på videregående skole

Videregående skoletilbud i Norge er delt i regioner, der det samlede utdanningstilbudet i hver region gir en bred tilbudsvifte. Tilbudet på hver enkelt videregående skole er mange steder blitt snevret inn med den konsekvens at det gir et noe trangere tilbud. Det gjør at mange elever tvinges flytte på hybel, dette for å kunne få tilgang til ønsket fagvalg i videregående opplæringstilbud.

Slik vi forstår det finnes det i hovedsak 3 ulike stipendordninger.

Disse er:

- Borteboerstipend: Beløpet er i dag 4603 kroner. Kravet er 4 mil reiseavstand, eller at man bor 3 timer i reiseavstand fra foresatte.
- Utstyrsstipend
- Inntektsavhengig stipend: Dette er et stipend som vil variere ut fra foresattes inntekt.

Problembeskrivelse:

Elever som i videregående opplæring må flytte på hybel, og som ikke har foresatte som stiller opp med økonomisk støtte, klarer ikke å «leve» av stipendordningene slik de i dag praktiseres. Dermed vil denne elevgruppen i praksis langt på vei være avskåret fra å søke utdanningstilbud som innebærer hybeltilværelse. Dette er ikke rettfærdig.

Samfunnet må i stedet gi alle ungdommer like muligheter til utdanning i et system som er inkluderende og støttende. For den enkelte ungdom så kan det i et lengre perspektiv ha meget stor betydning hvilke utdanningsløp som man faktisk kan velge mellom. Det handler bla om gjennomføring, motivasjon og produktivitet i et framtidig yrke.

Ved Sandnessjøen videregående skole har vi eksempler på at elever av økonomiske årsaker har måtte avbryte sin utdanning ved skolen og flytte hjem. Videre har vi i dag har elever som bor på hybel, og som må jobbe i helger og på ettermiddager, for

å finansiere sin videregående opplæring. Stipendordningene dekker rett og slett ikke til livets opphold som hybelboer. Eks på levkostnader er boutgifter/mat/reise.

Faktum er at foresatte har ansvar for sine barn. Men i praksis vil det være meget krevende for en ungdom å pålegge foresatte som ikke ønsker det, å dekke eventuelle merkostnader for en hybeltilværelse med begrunnelse i at man ønsker å ta et annet skoletilbud enn det som nærskolen tilbyr. Heldigvis er det slik at mange foresatte stiller opp, men slik har ikke alle ungdommer det.

I tillegg oppfatter vi det slik at en ungdom under 18 år ikke vil få innvilget lån.

Borteboerstipend og reisetid/reiseavstand:

I forhold til borteboerstipend og at man må bo 3 timer i reiseavstand fra foresatte, så må dette også sees på. Det tar ikke hensyn til for eksempel reise over «hav» gjør at reiseavstand kan være kortere 40 km og samtidig tett under 3 timer. Dette er også urettferdig. På Helgeland bor og lever vi i et øysamfunn, hvor elever må pendle til skolen. Pendlingen kan innebære reise med ferge/hurtigbåt og buss. Reisetiden vil dermed være en merbelastning som kan kompenseres med hybeltilværelse, men da må ungdommene ha mulighet for stipend. Et konkret eksempel er at Sandnessjøen videregående skole har en elev som bor 2 timer og 50 minutter unna skole i reisetid med offentlig transport. Eleven bor nærmere enn 40 km. Hun får dermed ikke stipend. En annen elev som bor i Mosjøen som er ca. 50 km unna videregående skole i Sandnessjøen, og som bruker 1 time med buss, vil få borteboerstipend. Slik kan det ikke være. Reglene må endres.

Inntektsavhengig stipend

I forhold til inntektsavhengig stipend: Det er bra at slikt stipend finnes. Samtidig synes kravene til å motta denne type stipend være så vidt strenge, at mange aktuelle hybelboere faller utenom denne ordningen.

Forslag til vedtak:

Alstahaug Ap foreslår at stipendordningen for elever ved videregående opplæringstilbud evalueres, for å se på hva som faktisk fungerer og hva som er klokt å endre.

Stipendordningene for elever som går på videregående skole, og som må flytte på hybel for å få sitt valgte studieprogram, må være stort nok til at ungdommene må kunne leve av en offentlig stipendordning. Her bør det så settes inn et konkret beløp som er stort nok til at det hybelboertilværelsen kan være et reelt alternativ.

Alstahaug Ap har ikke nok kompetanse til å konkret foreslå et maksbeløp. Dette overlater vi til folk med mer kompetanse. Men, det er viktig at stipendet er stort nok til at det hjelper elevene igjennom ønsket videregående utdanning.

7. Årdal Arbeiderparti

Resolusjon til programnemda i Arbeiderpartiet:

Årdal Arbeiderparti er glad for at distriktpolitikken har fått større plass i utkastet til partiprogram 2021 -2025, både som ein integrert del i programmet og som eit eige distriktpolitisk løft. Vi meiner likevel at distriktpolitikken, som eige prioritert område, druknar og blir utydeleg i generelle formuleringar. Under overskrifta 'Hånd i hånd' heiter det:

Det er summen av hva vi skaper i hele landet som er grunnlaget for Norges velstand og velferd. Et land med arbeid og bosetting over hele landet er fundamentet for et sterkt fellesskap og for vår felles identitet. Framtidstro lokalt gjør Norge bedre nasjonalt. Derfor er Arbeiderpartiet byenes og distriktenes parti. I generasjoner har vi vist at Norge lykkes best når vi står sammen – by og land, hand i hand.

På bakgrunn av utviklinga mellom by-/bynære område, dei siste 40 – til 50 åra, kjenner ikkje folk seg att i formuleringane over. Historisk var slagordet 'By og land, hand i hand' eit strategisk og kraftig postulat i arbeidet med å byggja oppatt Norge etter krigen. I dag, derimot, er det nærliggjande å hevda at slagordet har resultert i ein kraftig ubalanse, der by er bygd opp og land bygd ned.

Demografiske fakta syner at i 1980 budde om lag 50% av befolkningen i byar og 50% i distrikt. Fram mot 2020, altså ein periode på om lag 40 år, endra dette forholdet seg til 70% i byar og 30% i distrikt, altså ei folkevandring, særleg av ungdom, tilsvarande 1.5 mill innbyggjarar.

Statistisk Sentralbyrå sine befolkningsframskrivingar stadfester at denne utviklinga vil akselerere i åra framover og at den ujamne geografiske fordelinga vil auke. Eksempelvis veks Oslo / Vikenområdet med over 18%, medan 140 kommunar får dramatisk nedgang i folketalet. Ein konsekvens av dette er sterkare aldring i utkanten. Unge vaksne flytter til byane for å ta utdanning og skaffe seg arbeid. Dei får barna sine der og blir buande. Slik sett står slike kommunar som Årdal i fare for å misse to generasjonar, først noverande yngre generasjon, deretter barna deira.

Når framlegget til program formulerer

I generasjoner har vi vist at Norge lykkes best når vi står sammen – by og land, hand i hand.

er dette, i beste fall, ei alvorleg feilframstilling av den faktiske utviklinga. Årdal Arbeiderparti er samd i at ein konfronterande politikk mellom by og distrikt ikkje tener landet vårt. Vi meiner likevel at partiet må tora å utfordra den dramatiske skeivutviklinga vi er vitne til. Like lite som byane treng ein eksplosiv befolkningsvekst, treng bygde-Noreg avfolking. Nye politiske virkemiddel i distriktspolitikken må gjenoppretta balansen mellom by og land.

Årdal kommune er ein god og velfungerande kommune å bu i. Vi har tilgang på fornybar energi i vannkraft, eit høgteknologisk kompetansemiljø og kvalifisert arbeidskraft innan aluminiumsindustrien, som er på full fart frå ein forureinande produksjon til å bli ei 'grøn' verksemd innan prosessindustrien. Parallelt er Norsun ein av verdas fremste aktørar innan solcelleteknologi. Omkransa av dette har vi tilgang på attraktiv natur både sommar og vinter, og med ei veksande reiselivsnæring.

Trass i dette bakteppet er vi i ferd med å tapa store deler av den oppveksande generasjonen til byar/bynære område. Alle næringar Noreg skal leva av, som

- mineral- og prosessindustri
- fornybar energi og energiproduksjon
- fiskeri og havbruk

- maritim teknologi
- reiseliv
- m.m.

er avhengige av at det bur smarte, innovative folk i utkantane og at storsamfunnet legg til rette for eit dynamisk samspel mellom by og land.

Årdal Arbeidarparti meiner at utfordringane på dette området framover er så massive at det trengst ei ekstraordinær satsing på distriktpolitiske tiltak. No framstår tiltaka som fragmenterte og lite heilskaplege. Vi meiner at Arbeiderpartiet, i kraft av verdigrunlaget, samarbeid med fagrørsla og den politiske krafta partiet står for på sitt beste, er det einaste partiet i Noreg som kan ta leiinga i dette arbeidet på ein kraftfull måte. Dette krev at vi, som eit samla lag, er viljuge til å stansa den kraftige straumen av verdiar og arbeidskraft frå distrikta.

Skal vi lukkast med å snu utviklinga, må vi finna årsakene til kvifor ubalansen har fått utvikla seg dei siste 40 til 50 åra. Det betyr at 'drivarane' bakom utviklinga må identifiserast og at politikken må utviklast på eit velfundert faktagrunnlag med eit framtidsperspektiv på Arbeiderpartiet sitt verdigrunlag.

Årdal Arbeidarparti meiner det er naudsynt at Arbeiderpartiet på nytt skal setja dagsorden i distriktpolitikken og vere arkitekten bakom 'å ta heile landet i bruk'. Vi vil tilrå at Arbeiderpartiet tek initiativ til oppretting av ein breitt samansett kommisjon, som får i oppdrag å kartleggje årsakene til utviklinga, samt utarbeide eit beslutningsgrunnlag for ei nysatsing innan distriktpolitikken.

Årsmøtet i Årdal Arbeidarparti

Endringforslag fra Vestland Arbeiderparti

Linjenummer 4741 Begrunnelse for forslaget:
Kommunane og fylkeskommunane dritter dei viktigaste velferdstenestene ut mot innbyggjarane, som mellom anna barnehage, skule, eldreomsorg og helsetjenester. Kommunene har også ansvaret for tilbod til dei som har behov for ekstra innsats fra samfunnet: barnevern, sosialhjelp, kommunale boligar, samt andre tiltak. For å sikre alle innbyggjarar gode velferdtenester og ein trygg, føreseieleg kvardag, krevst det gode og langsiktige rammevilkår. Ikkje berre i form av akseptabel vekst i frie inntekter, men og i form av makt og økonomi for lokale tilpassingar. Med nye grenser for offentlig pengebruk, er det ekstra viktig med lokal handlefridom. Kvalitetsnormer er i utgangspunktet eit gode. Me ønskjer å heve kvaliteten i alle offentlege tenester, men skal kommunane og fylkeskommunane levere den kvaliteten som m.a. bemanningsnormer og anna rammeverk legg opp til, må dei vera fullfinansierte. Underfinansierte statlege pålegg gjer det vanskeleg å planleggje og undergrev høve til langsiktig bærekraft i kommuneøkonomien. Regjering og direktorat plasserer stadig nye oppgåver og forventingar til kommunar og fylkeskommunar, utan at det er reell samhandling og avklaring av tenesteproduksjonen sine vilkår. Framføre å vera eit støtteapparat, verkar no direktorata meir som faglege klynger som omset forventningar sendt frå Regjeringa, som skal svarast ut i stadig knappare rammer. Bruk og organisering av støttefunksjonane treng ei lokal tilpassing og mindre sentralstyring. Forventningar må avstemmast og kommunane treng auka økonomiske ressursar som følgjer av innbyggjarane sine auka retter. Kommunane og fylkeskommunane er sentrale for å lukkast med det grønne skiftet. Om dei skal kunne medverka kraftfullt må kompensasjonsordningane styrkast, anten det dreier seg om utsleppsfrie ferjer eller fornybar energi. I tillegg kjem folkehelsa inn mot kommunanes ansvar for kloakk og vassverk. Etterslepet her er diverre vorte av ein slik storleik at kommunane ikkje maktar å overhalda sine forplikingar overfor innbyggjarane sine. Utan ein stor dugnad mellom stat og kommune kan ikke desse livssviktige forplikingane effektuerast utan store kutt i andre, naudsynte tenester.

Forslaget:

- Sikre gode og likeverdige tenestetilbod over heile landet.
- Gjere kommunane i bedre stand til å prioritere viktige velferdsområder som barnehage, skule-og oppvekst, helsetenester og eldreomsorg.
- Arbeida for større samsvar mellom forventingar til tenesteproduksjon i kommunal forvaltning og dei økonomiske rammene.
- Sikra at pålagte tiltak inn mot det grønne skiftet vert fullfinansiert.
- Sikra at samanslåtte kommunar og fylkeskommunar lukkast ved å syte for at det føl pengar med når oppgåvene vert større.
- Sikra velferdsordningar i ein krisesituasjon ved ein rettferdig kompensasjonsordning.

1630

Arbeiderpartiet vil fortsette å forenkle og effektivisere offentligforvaltning, men mener at avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen og enkelte privatiseringer som ble innført av sittende regjering ikke treffer slik som ønsket. Det å gjøre årlige budsjett kutt uten å vite hva som blir effekten av det, er ingen god politikk.

Når det gjelder oppstyking av jernbanen og privatisering av den er ikke det veien å gå. Det norsk jernbane trenger er økt vedlikehold og doble spor. For å oppnå dette er en samlet styring av jernbanesektoren viktig. Den sittende regjering sin oppsplitting og økt konkurranseutsetting av drift og vedlikehold har slått feil. Tilbudene korresponderer ikke og passasjerene må forhold seg til mange selskap og ulike billetteringssystem. Jernbanespor, persontrafikk, godstrafikk, bussdrift og jernbaneeiendom må sees i en sammenheng. Målet må være å ha gode og miljøvennlige samferdselsløsninger. Tog må korrespondere med hverandre og med buss, det må være tilstrekkelig med innfartsparkering og god sykkelparkering og det må være godt tilrettelagt for godstransport. Passasjerenes behov for et godt og samordnet transporttilbud må være i fokus Vi ser at de landene med mest effektiv jernbane drift, slik som Frankrike, Tyskland og Sveits, har alle en samlet styring av jernbanesektoren.

4489 Vestland Arbeiderparti er svært urolig for breddeidretten i Norge. Kornapandemien har ført til mindre aktivitet og vi frykter et stort frafall for både barn og unge, og frivillige som holder breddeidretten i gang.

Breddeidrett for barn, ungdom og «unge voksne» har flere viktige dimensjoner.

Breddeidretten fremmer folkehelse, sosialisering og integrering i en og samme pakke.

Undersøkelser viser at breddeidrett utendørs gir minimalt med smittespredning og vi mener at ulempene ved å forby breddeidrett utendørs, er større enn gevinsten. Som et minimum må en kunne åpne opp for utendørs trening i regioner der smittes trykket er lav.

For å motvirke et potensielt frafall i breddeidretten etter koronakrisen, mener Vestland Arbeiderparti at det må legges til rette økonomisk for spesielt barn i lavinntektsfamilier, og for idrettslag.

Utvikling av gode idrettsanlegg for egenorganisert og organisert idrett er avgjørende for å legge til rette for et godt aktivitetstilbud. Det statlige tilskuddet fra spillemidlene er det viktigste bidraget til å realisere anlegg, men ventetiden på omkring 3 år fører til at idrettslagene og kommunene betale dyre renter og avdrag på investeringer. Dette er penger som kunne gått direkte til barn og unge.

• Arbeiderpartiet ønsker å reversere anbudsreformen på jernbanen. Norge er ikke klar for en privatisering av jernbanen og vi ser at den har gitt publikum et dårligere og dyrere tilbud.

Nye kulepunkt• En må så lang det lar seg gjøre, holde utendørs breddeidretten for barn, unge, og unge voksne åpen. Som et minimum må en kunne åpne opp for utendørs trening i regioner der smittes trykket er lav. • Det må legges til rette økonomisk for barn i lavinntektsfamilier slik at de kan fortsette med breddeidrett også etter pandemien er over. • Ventetiden på tildeling og utbetaling av spillemidler må fjernes.

4696 I dei langt fleste kommunane vert barnetrygda rekna som inntekt for dei som får økonomisk sosialhjelp, i mange AP-leia kommuner rekner en barnetrygda utanom inntektsgrunnlaget for utrekning av sosialhjelp, og i fleire kommunestyre har AP gjort framlegg om å rekna barnetrygda utenom. Barnetrygda er ei universell ordning som skal komme alle barnefamilier til gode og det oppleves som urettferdig at dei einaste familiane som får avkortning i inntekten er dei som har minst i inntekt frå før. Vestland Arbeiderparti meiner derfor det må til ei nasjonal forskrift der denne urettferdige ordninga vert fjerna, og at det blir likt i alle kommuner i landet.

4379

Dagens grunnskule har for dårleg og for lite bruk av nynorsk. Arbeidarpartiet må sikre at elevane vert meir eksponert for nynorsk, og at lærarane sit på god nok kompetanse i nynorsk, slik at elevane våre får gode opplevingar i norskfaget og sit att med god nynorskkunnskap. Mange nynorskbrukarar i høgare utdanning vert òg diskriminert og får ikkje rettane sine oppfylt.

2700

- Vestland Arbeidarparti meiner at barnetrygda ikkje skal reknast som inntekt for dei som tek i mot økonomisk sosialstønad. Dette må vere innført som nasjonal forskrift.

- Vestland Arbeidarparti vil sikre gode levekår for nynorsken og legge til rette for meir bruk av nynorsk i grunnskulen, og ikkje berre i norskfaget. Vi vil sikre rettane til nynorskbrukarar i høgare utdanning, og innføre eit kompetanseløft for nynorsk i lærarutdanninga. Vi vil også sikre at alle offentlege organ nyttar nynorsk, i område der nynorsk er offisielt språk.

Linje 2700 i programframlegget vert endra til: • Auka kompetansen til dei som arbeider innan psykisk helse og rusbehandling.

2855

Begrunnelse:

Per i dag er det 15 medisinske tilstander som gjev rett dekning av folketrygda for undersøking og behandling av tannskader. Disse 15 sjukdomstilstandane har høg alvorlighetsgrad og omfattar derfor eit minimum av menneske som slit med dårleg tannhelse.

Den allmenne tannhelsa er generelt bra. I Norge har vi gratis tannpleie/-behandling hos offentleg tannklinikk for barn til året dei fyller 18, og delvis dekning for unge til året dei fyller 20 år. Frå 21 år og resten av den vaksne alder må vi som hovudregel betale all tannbehandling sjølv. Unntaksvis, og når ein har opptent frikort, kan ein få delvis dekning for behandling, om ein har ein av dei 15 tilstandane som er opplista i forskrift.

Tannleger har fri prisfastsetjing. Det betyr at prisar for behandling er markedyrt, med ulike prisar ut i frå tilbodet der ein bur. Med fri prissetting vil delen ein får dekt vere vesentleg lågare enn det ein faktisk betaler, og når ein har oppnådd frikort.

Konsekvensane er at mange må prioritere vekk tannbehandling på grunn av lav inntekt kombinert med høge daglege utgifter. Når ein må prioritere vekk tannstell over tid fører det til dårleg tannhelse, som igjen kan føre til både somatiske og psykiske sjukdomar, og fordyrande behandling.

5019 Begrunnelse:

Papirløse er personer som har fått avslag på søknad om opphold i Norge, men som staten ikke kan tvangsreturnere, eller mennesker som befinner seg utenfor asylprosessen. Felles for de to gruppene er at de har svært begrenset med rettigheter i det norske samfunnet. Dette gjør at de papirløse at har stor sårbarhet for å bli utnyttet av kriminelle. Derfor må det, både av hensyn til den enkelte og samfunnet som helhet, sikres offentlig finansiert helsehjelp til papirløse. Videre må de papirløse gis anledning til å arbeide lovlig og betale skatt. Det finnes en rekke ulike årsaker til at personer oppholder seg i Norge uten godkjente papirer. Noen av disse årsakene ligger utenfor den enkeltes kontroll, og kan dreie seg om manglende returavtaler eller manglende reisedokumenter. Antallet mennesker uten lovlig opphold i Norge er ikke kjent. Anslagene varierer mellom drøye to og 18 tusen (SSB/NOAS). Det er et åpenbart mål at antallet papirløse bør være minst mulig, og det bør derfor gis et engangsamneste til de som har vært lengst.

Tillegg kulepunkt :Få fleire medisinske tilstander inn på lista over sjukdommar som gjev rett til refusjon av tannbehandling frå folketrygda.

Kulepunkter 5019 • Papirløse må få helsehjelp på samme nivå som asylsøkere. Dette innebærer blant annet rett til fastlege. • Papirløse må gis midlertidig arbeidstillatelse og plikt til å betale skatt på lik linje med andre innbyggere. • Papirløse, uavhengig av deres alder, som har oppholdt seg i Norge sammenhengende mer enn 7 år bør gis et engangsamneste.

1438 Begrunnelse:
ARBEIDSMILJØLOVEN MÅ STYRKE ARBEIDSTAKERES RETTIGHETER VED
HJEMMEKONTOR

Under koronapandemien har mange bedrifter og ansatte fått erfaring med å ha hjemmekontor, og det kan bli mer vanlig i fremtiden for jobber som ikke krever fysisk tilstedeværelse. Hjemmekontor skaper fleksibilitet, men medfører også en fare for utvisking av forskjellen mellom arbeid og fritid.

Dagens regler er fra 2002 og bør oppdateres. Hjemmekontor skal i utgangspunktet være frivillig og ha en god begrunnelse. Vi har ikke regler for når det ikke er frivillig slik som under pandemien. Arbeidsmiljøloven, arbeidsavtalen og eventuelle tariffavtaler gjelder i utgangspunktet også ved hjemmekontor. Uansett bo- og familieforhold gjelder kravet om forsvarlig arbeidsmiljø. Hvilke ansvar har arbeidsgiver for tekniske løsninger, kontorutstyr, mobiltelefon, bredbånd og annet nødvendig utstyr? Hva med yrkesskade og skatteregler?

3930 Begrunnelse:

Arbeidsliv

Sogndal AP meiner at det bør leggest sterkt til rette for at bedrifter, offentlege institusjonar og arbeidsplassar vert plassert utanfor dei store byane. Sogndal AP ynsker eit levande Distrikts-Noreg. For å få til eit levande Distrikts-Noreg treng me arbeidsplassar i heile landet. Ein bør jobba for å flytta arbeidsplassar bort frå den sterkt sentraliserte Osloregionen. Når nye offentlege stillingar blir oppretta bør dei liggast ut i distrikta, samt at vakante stillingar i størst mulig grad blir flytta frå byane og ut i distrikta . I Vestland fylke bør Sogn vera eit av regionsentera som blir høgt prioritert. Sogn har vist seg å vera ein stad det er lett å rekruttera høgt kvalifiserte personar, både til det private og offentlege. Skal distrikta bli sterkare, trengst det arbeidsplassar. Folk vil bu der det er arbeidsplassar. Det er interessante arbeidsplassar som trekkjer folk til ein plass, ikkje om det er by eller bygd. I den seinare tid har me sett at folk ynskjer å koma seg bort frå byane, då må me leggja til rette for det, via ein aktiv og målretta distriktpolitikk.

Kulepunkt etter 1438:Hjemmekontor gir økt fleksibilitet og vil bli mer brukt også etter pandemien. Arbeidsmiljøloven bestemmelser om hjemmekontor må derfor oppdateres for å

Strekpunkt tillegg linje 3930: Sogndal AP meiner at det bør leggest sterkt til rette for at bedrifter, offentlege institusjonar og arbeidsplassar vert plassert utanfor dei store byane.

- 1471 Begrunnelse:
Dagens A-krim har ikkje Statens vegvesen som deltakar. Statens vegvesen kontrollerer tusenvis av køyretøy årleg, og har god oversikt over kva som er stoda innanfor transport på veg når det gjeld lovbrøt. Med tverretatleg kontrollteam, vil det bli meir effektiv kontroll, og dei som driv ulovleg og øydelegg for seriøse aktørar ville bli plukka ut. Dette ville styrke både dei seriøse aktørane i marknaden, og sjåførane. I tillegg er det grunn til å tru at også trafikktryggleiken vil bli betra.
- 4524 Begrunnelse:
Barn- og unge er hardt råka av at koronapandemien har ført til ned stenging av sosiale aktivitetar og møteplassar. Vi fryktar at dette vil føre til at mange barn- og unge ikkje vil delta på aktivitetar dei tidlegare var ein del av. Arbeiderpartiet skal legg til rette for at lag og organisasjonar får nok midlar og ressursar til å kunne styrke sitt arbeid ut mot barn- og unge for å sikre at dei vert motivert til å delta i den organiserte aktiviteten att.
- 794 Begrunnelse:
I dei seinare år har det vore ei omfattande utbygging av straumnett i vårt område. Dette har ført til ein kraftig auke i nettleiga. Utbygging av straumnett er viktig for å nå klimamåla i samband med det grønne skiftet. Dette er ei nasjonal oppgåve der byrdene må fordelast på alle.
- 1058
- 1059
- Kulepunkt linje 1471: Vegtransport er eitt av områda som må følgast betre opp. Det må opprettast kontrollteam lokalt i heile Norge der Politi (UP), NAV, Arbeidstilsynet, Tollvesenet, Skatteetaten og Statens vegvesen deltek. Statens vegvesen må takast inn som deltakar i dagens A-krim.
- Tillegg kulepunkt 4524: Betre frivillige lag og organisasjonar sine økonomiske rammer for å styrke sitt arbeid inn mot barn- og unge i samband med koronapandemien
- Kulepunkt: Det vert etablert nasjonale utjamningsordningar som sikrar lik nettleige for industrien og for vanlege forbrukarar i heile landet
- Nytt kulepunkt: Mindre bruk av fritak for bu og driveplikt, samt prioritera busettingar på nedlagte gardsbruk.
- Nytt kulepunkt: Ved bruk av dyrka mark til samfunnsnyttig formål, må ein minimum erstatte brukt areal.

Det er ingen tvil om at arbeiderbevegelsen står sterkt i Norge, men det er paradoksalt at vi er et av landene hvor streikeretten svakest i Vest-Europa. Streikeretten er grunnleggende menneskerett, nedskreven i både FNs og de europeiske menneskerettighetene. En av de største truslene fagorganiserte opplever mot streikevåpenet er statens villighet til å benytte seg av tvungen lønnsnemd. Tvungen lønnsnemd er et viktig verktøy i et trepartssamarbeid, streikeretten går ikke over folkets rett til liv og helse. Dessverre er det et verktøy som har blitt misbrukt av samtlige regjeringer de siste 20 årene. Norge er f.eks. blitt sterkt kritisert av den europeiske sosialpakten for sin hyppige bruk av tvungen lønnsnemd. Sist eksemplifisert gjennom sykehusstreiken i 2019 hvor Fagforbundet og Delta inngikk et samarbeid om å ta ut streikelister som ikke ville gå utover sykehusenes kapasitet til å håndtere viktige pasienter. Arbeidernes rettighet til å legge ned sitt eget arbeid i protest mot arbeidsgivernes vilkår må styrkes.

Dette er spesielt vår oppgave da det kommer tydelig fram fra oppgjør i offentlig sektor at resultatet i forhandlinger under tvungen lønnsnemd går i arbeidsgivernes favør.

To nye kulepunkt: Streikeretten i Norge må styrkes gjennom at staten gjennomgår og minsker bruken av tvungen lønnsnemd. Under tvungen lønnsnemd skal riksmekleren instrueres i å ivareta arbeidstakernes krav i større grad.

4964 og 4981:

Grunngjeving:

Arbeiderpartiet skal stå for ein rettferdig og konsekvent flyktningepolitikk. Vi har eit solidarisk ansvar overfor menneske på flukt og belastninga andre europeiske land opplever på grunn av eit dysfunksjonelt samarbeid om flyktningar i EU. Brannen i Moria-leiren synleggjorde kor sårbare også flyktningane som har komt seg til Europa er. Norge må ta eit større ansvar for både kvoteflyktningar og asylsøkarar, gjennom eit forpliktande samarbeid med andre europeiske land. I august sende regjeringa forslag til beredskapsheimel ved auka asylankomstar på høyring. Personar som har krav på beskyttelse etter andre menneskerettskonvensjonar enn Flyktningkonvensjonen skal i følge forslaget få ein eigen status, subsidiær beskyttelse, med to års utsett rett til familiegjenforening. Utlendingsdirektoratet (UDI) skreiv i sitt høyringssvar at dette i den enkelte sak kan bryte menneskerettane. Den svenske Migrationsöverdomstolen konkluderte at det var eit brudd på Den europeiske menneskerettskonvensjonen å nekte ein syrisk gutt med subsidiær beskyttelse å bli gjenforent med foreldra sine. Den europeiske menneskerettsdomstolen har til handsaming ei sak om den danske bestemmelsen om at personar med subsidiær beskyttelse må vente i tre år før familiemedlemmer kan søke om gjenforening. FNs høykommisær for flyktningar (UNHCR) understrekar at barn sin rett til familieliv ifølge barnekonvensjonen er særlig beskytta, og at å utsette retten til familiegjenforening vil vere i strid med regional og internasjonal lov.

2805 Grunngjeving:

Det er ei kjennsgjering at svært mykje av helseforskinga foregår på menn, også der kvinner vert ramma av same sjukdomar, men kanskje med noko annleis sjukdomsbilete. Det er også ei kjennsgjering at mange at dei typiske «kvinnesjukdomane» framleis kan vere tabubelagde, det vere seg endometriose eller fødselsskader. Fødetilbodet landet rundt er i spel, både når det gjeld nærleik og kvalitet. Kvinner sine rettar i høve svangerskap og fødsel har blitt innskrenka med Solberg-regjeringa. Store avstandar til gynekolog fører også til at abort er vanskelegare å få gjennomført i rurale strøk der prosedyren som går over fleire trinn medfører ekstra belastning. Likestillingspartiet Arbeidarpartiet må auke løyvingane til kvinnehelse og forskning på typiske kvinnesjukdomar. Slik at alle kan ha likeverdige muligheter til gode liv.

Nye kulepunkt frå linje 4981: ● Ha som utgangspunkt at Norge skal vere ein del av ein eventuell avtale i EU om einbyrde fordelingsmekanisme som inneber at asylinnvandringa fordelast betre mellom land i Europa og sikrar rettstryggleik for asylsøkarane ● Norge bør hente langt fleire flyktningar fra leirane i Hellas, uavhengig av når andre europeiske land hentar ● FNs høykommisær for flyktningar sine anbefalingar skal være minimum for norsk flyktning- og asylpolitikk. ● Prioritere barnefamiljar og personar med funksjonsnedsettingar gjennom kvoteflyktningordninga
Nytt kulepunkt frå linje 4964: ●Sørge for at alle flyktningar som oppheld seg i Norge har rett til nødvendig helsehjelp og arbeidstillatelse

Nye kulepunkt● Det skal vere tilgjengelege heilskapelege tenester for kvinnehelse i heile landet - herunder tenester innan gynekologi, fødsel og barsel. ● Kvinner må bli sikra god oppfølging ved krevende funn på ultralyd og informasjon om ulike støtteordningar dersom det er ønskeleg ● Løyvingane til forskning på kvinnehelse må aukast betrakteleg i åra som kjem. ● Vurdere å innlemma behandlingen for fleire typiske kvinnesjukdomar i ordninga for blå resept, eksempelvis osteoporose.

1083 Grunngeving:

Hundar er dyr som i stor grad er avhengige av eigarane sine for å kunne ha det bra. Om lag 80 % av norske hundar er i dag ID-merka, og ID-merking er eit krav for registrering i NKK. ID-merking av alle hundar er likevel eit viktig tiltak. Dei fleste landa i Europa har eit slikt krav. Ikkje minst handlar dette om å legge til rette for, trygge grensepasseringar, legal handel og å kunne avklare eigarforhold. Sikker individ-identifikasjon er også viktig til dømes i avl, utstillingar og konkurransar, og knytt til forsikring, helseoppfølging og forskning.

For kattar er situasjonen ein annan. Kvart år tar mellom andre Dyrebeskyttelsen inn opp mot 10 000 kattar som enten er forlatne eller komne til verda i naturen. Ved å ID-merke dyra, vil det vere enklare å spora opp eigar dersom dyret blir borte frå heimen. ID-merking kan òg forhindre at eigarar dumpar dyr dei ikkje ynskjer lengre, og det kan føre til positive endringar i katehaldet, t.d. med meir sterilisering. Krav om ID-merking av kattar kan likevel ha uønskte konsekvensar. Få kattar er ID-merkte i dag samanlikna med hundar, og kostnaden for ID-merking vil i mange tilfelle vil vere mykje høgare enn det det kostar å skaffe sjølve katten. Kattar er meir uavhengige av eigarane sine enn hundar, og eit lovkrav vil kunne vere vanskeleg å følgje opp. Eit slikt krav må difor vurderast nærare.

3138 Grunngeving:

Tannhelse er viktig for ein god livskvalitet, og for god allmenn helse. Dei seinare åra har til dømes samanhengen mellom tannhelse og hjarte-karsjukdomar blitt meir og meir tydeleg dokumentert. Det har òg blitt meir og meir tydeleg at god tannhelse og bruk av tannhelsetenester heng saman med sosial status og inntekt. For mange er det for dyrt å bruka tannlegen, sjølv om det skulle vere stor trong for det. Denne utviklinga startar i ungdommen og blir forsterka mellom dei eldre.

Universelle ordningar er kjennemerket på den norske velferdsstaten, og prinsipielt bør tannbehandling sjåast på som ein del av den ordinære helsetenesta. Tida er inne for å likestillast tennene med andre deler av kroppen. Ei tannhelsereform bør bygge på eit universelt tak for årlege kostnadar med tannhelsetenester, på same måten som for medisin og andre helsetenester. Som første trinn bør eit eigenandelstak på kr. 2000,- per år gjerast gjeldande for minstepensjonistar og alle under 30 år i løpet av kommande stortingsperiode.

Nye kulepunkt● Arbeidarpartiet skal jobbe for obligatorisk ID-merking av hundar. ●
Arbeiderpartiet skal jobbe for utgreiing av ei ordning for obligatorisk ID-merking av kattar

● Sette i gang ei tannhelsereform som likestillar tannhelsetenester med andre ordinære helsetenester, med mål om at heile befolkninga på sikt skal vere omfatta av et universelt tannhelsetilbod. ● Sikre at alle under 30 år og minstepensjonistar får frikort for tannhelse innan 2025

3919 Grunngeving:

I takt med effektiviseringen av offentlig sektor har distriktene tapt arbeidsplasser i mye større grad enn de store byene. Vestland Arbeiderparti mener Oslo har en altfor stor andel av de statlige arbeidsplassene. Vestland Arbeiderparti ønsker å flytte statlige arbeidsplasser ut fra Oslo og omegn, og ut i resten av landet. Vestland Arbeiderparti ser ingen grunn til at departementer eller andre offentlige etaten trenger å ha så sterk tilknytting til Oslo området som det har i dag.

Arbeiderpartiet ønsker bosetning i hele landet og vil la folk bo der de måtte ønske. Dette skal skje ved å legge føringer på de offentlige etatene for å legge til rette og flytte vakante stillinger fra byene ut i distriktene. Ved opprettelse av nye etater eller utvidelse av eksisterende skal disse ligge utenfor Oslo og omegn. Ved å styrke det offentliges digitale satsing på digitale arbeidsflater, så vil det bli lettere å kunne desentralisere oppgaver.

Skal distriktene bli sterkere, trengst det arbeidsplassar. Folk vil bo der det er arbeidsplasser. Det er interessante arbeidsplasser som trekker folk til ein plass, ikke om det er by eller bygd. I den senere tid har vi sett at folk ønsker å koma seg bort fra byene, då må me legge til rette for det, via en aktiv og målrettet distriktpolitikk.

En nærliggende mulighet for å flytte ut statlige arbeidsplasser fra bo- og arbeidsregionen Oslo, er den foreslåtte sammenslåingen av institusjonene Eksportkreditt Norge og Garantiinstituttet for eksportkreditt (GIEK). Den nye institusjonen er foreslått at skal samlokaliseres i Groruddalen i Oslo. Vi mener at dette er feil valg. Samlokaliseringen av Eksportkreditt og GIEK bør legges til Vestlandet og til Bergen. Bergensregionen har et sterkt offshore miljø, er ledende på fornybar energi, sjømat, prosessindustri, havvind, og har flere start up-miljø innen det maritime og helse. En lokalisering i Bergen vil gi tett dialog med næringslivsaktørene, og den nye institusjonen vil dra nytte av Bergens gode finans- og forskingsmiljø. Den nye institusjonen vil også bidra til å styrke den allerede mest komplette maritime klyngen i verden.

- Vestland Arbeiderparti vil flytte ut en betydelig andel statlige arbeidsplasser fra bo- og arbeidsregionen Oslo til resten av landet, og som hovedregel skal alle nye statlige arbeidsplasser etableres utenfor Oslo.
- Vestland Arbeiderparti mener at det er viktig at Fiskeridirektoratet har sitt hovedsete i Bergen.
- Vestland Arbeiderparti støtter samlokaliseringen av Eksportkreditt Norge og Garantiinstituttet for eksportkreditt, og mener at den nye institusjonen skal plasseres i Bergen.

1471 Sosial dumping er den største trusselen mot den norske modellen. En stor del av den norske modellen ivaretas av et velfungerende trepartssamarbeid som tufter på samarbeid mellom organisasjoner som representerer arbeidsgivere og arbeidstakere (partene) og staten. Wizz-air saken rokker ved alt den norske modellen og trepartssamarbeidet står for, og bryter mot arbeidsmiljøloven ved at ansatte nektes deltakelse i fagforeninger. Dersom Wizz Airs baser i Norge kan defineres som såkalte hjemmebaser, er det norsk arbeidsmiljølov som gjelder. Da spiller det ingen rolle hvilken nasjonalitet piloter og kabinansatte eller selskapet har (seksjonssjef Erik Hammer i Luftfartstilsynet til FriFagbevegelse 28.10.2020). Dette viser at vi trenger nasjonale retningslinjer som ivaretar norske bedrifter og arbeidstakere når internasjonale aktører etablerer seg i norsk arbeidsliv. Det bør stilles krav om at flyselskapene sørger for at grunnleggende fagforeningsrettigheter og retten til kollektive forhandlinger, etter ILO-konvensjonen, ivaretas i egen virksomhet og hos eventuelle underleverandører. Arbeiderpartiet oppfordrer alle til å bruke flyselskap med ordnede arbeids og lønnsforhold. I tillegg vil Arbeiderpartiet gjennomføre styrkinger i lover og retningslinjer, slik at den norske modellen ivaretas.

2734 Hjerneslag kostar samfunnet milliardar av kroner kvart år. Dette er ein av tilstandane der tid er avgjerande for utfallet for den som blir ramma. I dag varierer responstida mykje både i byane og i distrikta. Ambulansar landet rundt står i fare for å forsvinne heilt eller delvis mellom anna fordi helseforetaka skal spare pengar. Ein svekka akuttberedskap og reduksjon i tal ambulansar er korkje god samfunnsøkonomi eller særleg framtidsretta. Å kjenne seg trygg er noko av det viktigaste for alle menneske. Å vite at ein får hjelp når ein treng det og at hjelpa når fram i tide er ein del av det å kjenne seg trygg.

- Bruke offentlige anbud til å stille krav om ryddige arbeidsvilkår og bruk av faglærte.
- Sikre rettferdig konkurranse, gode fagutdanningar og seriøsitet gjennom kloke offentlige innkjøp.
- Styrke den "myke siden" av arbeidslivskrimbekjempelse, som handler om å ivareta de mest utsatte arbeidstakerne.
- Gjennomføre en ny plan for et seriøst og organisert arbeidsliv.
- Styrke det organiserte arbeidslivet.
- Fornye og forsterke arbeidsmiljøloven.
- Ha forbud mot innleie for useriøse aktører.

- Arbeiderpartiet krev lik maks responstid i heile landet. Alle har krav på likeverdige tenester uansett kor ein bur i landet. Responstid for ambulansetenesta må forskriftsfestast.

4827 Vestland Arbeidarparti ser med uro på at for mange elevar med eit anna morsmål enn norsk, fell frå i vidaregåande skule. Mykje av grunnen til dette er at dei manglar eit godt nok fundament i eige morsmål for å klare å forstå norsk på eit meir avansert nivå og for å tileigne seg innhaldet i øvrige fag. Norskundervisninga i t.d yrkesfag vert ei hemske for elevar med eit anna morsmål og hindrar dei i å komma vidare ut i arbeidslivet.

Slik regelverket er i dag, vert morsmålsundervisning og tilpassa undervisning for minoritetsspråklege i grunnskulen, stort sett berre nytta dersom eleven syner å ikkje meistre norsk godt nok. Altså heng retten til opplæring i morsmålet saman med dei generelle norskferdigheitene. Det viser seg diverre at sjølv om ein minoritetsspråkleg elev kan synast å beherske norsk ved flytande uttale og kan formulera seg grammatisk riktig, er dette i realiteten berre begrensa norskkunnskap. Ofte ser ein ikkje utfallet av ei slik begrensing i norskkunnskapen før lenger ut i skuleløpet, og dette gjer at mange minoritetsspråklege elevar får vanskar med å tileigne seg forståing av både norskundervisning og innhaldet i øvrige fag.

I 2004 vart retten til opplæring i morsmål og tospråkleg fagopplæring svekka, mot Arbeiderpartiet si vilje. Det som den gong var Utdannings- og forskningsdepartementet føreslo at morsmålsopplæring ikkje lenger skulle vere obligatorisk.

Argumentasjonen for å svekka denne retten var m.a. at dåtidas fastsetjingar var vaskelege å praktisere for dei enkelte kommunane, og då særskilt i dei mindre kommunane. Det vart også hevda at tid og krefter til morsmålsopplæring var eit hinder for ei styrka norskundervisning. Arbeiderpartiet på si side var kritiske til mangelen på fagleg grunngeving for å svekke denne retten for språklege minoritetar.

Ei vesentleg årsak for at det er viktig og riktig og gje elevar opplæring i eige morsmål, er at det også legg grunnlaget for at dei lærer betre norsk, også på eit avansert, fagleg nivå. Opplæring i og trening på å bruke eige morsmål, medverkar til språkmedvit og legg grunnlaget for at elevar skal kunne nytte språket som reiskap til å tileigna seg dei begrepa som skal til for at å kunna ta til seg informasjon, å kunna reflektera og for at læring skal vera mogleg.

588 Vestland Arbeiderparti ønsker et levende distrikts Norge, og for å legge til rette for dette kreves det tydelige satsinger på distriktene. I dag er det mange steder i distrikts Norge med dårlig bredbånd og fiber utbygging. I dagens teknologiske samfunn og med den teknologiske utvikling vi ser i dag, er det et reelt distriktpolitisk virkemiddel at det legges penger på utbygging av fiber, bredbånd og 5G til hele landet. Både fiber og 5G er nødvendig for å ha en god fremtidsrettet og sikker digital infrastruktur i Norge. Dette vil også være stimulerende til økt næringsliv i distriktene. Slik det er i dag med dårlig dekning mange steder i landet, så virker dette som en hemske på utviklingen og næringslivet i distriktene.

To nye kulepunkt: - Gjeninnføra obligatorisk opplæring i morsmål og tospråkleg fagopplæring i grunnskulen. Retten til morsmålsopplæring skal ikkje aleine henge saman med allminnelige norskferdigheiter.

- Tilretteleggja for å gjere dette praktisk mogleg for alle kommunar og syte for at det finst nødvendig kompetanse og ressursar.

Endre kulepunkt: - For å gjøre hele Norge klar for den digitale hverdagen og for å få utvikling i hele landet, vil Vestland Arbeiderparti ha en storsatsing på fiber og 5G i kommende stortingsperiode.

3280 I forbindelse med forslaget til partiprogram foreslår Arbeiderpartiet å opprette nærtjenestesenre hvor innbyggerne kan få ordnet med offentlige oppgaver som blant annet pass, førerkort, rettshjelpveiledning mm må også rådgivning og søknad om gjeldsordning legges til.

3584 Etter en forskriftsendring i 2020 er covid-19 med alvorlige komplikasjoner blant sykdommene som likestilles med yrkesskade. Det er alltid en rekke vilkår for at sykdom skal gi yrkesskadedekning etter Folketrygdlova. I tillegg må slik smitte ha skjedd «under arbeid på lege- eller tannlegekontor, sosialkontor, i medisinske institusjoner, sosiale institusjoner og utekontakter, barneheim, aldersheim o.l. eller ved annen yrkesutøvelse der virksomheten skjer i miljøer med særskilt sykdoms- eller smittefare» . Det er dermed usikkerhet om dette vil omfatte alle som er utsatt for smitte på arbeid, for eksempel renholdere, bussjåfører og lærere.

Nytt kulepunkt: Rådgivning og søknad om gjeldsordning legges til lokale nærtjenestesenre.

Nytt kulepunkt: VAP mener det må sikres at alle som blir definerte som samfunnskritisk personell og som blir utsatt for smittefare i arbeidssituasjon, skal kunne være trygge på at de dekkes av yrkesskadeordninga under pandemien.

3310 I løpet av dei siste åra, har seksuelle overgrep og krenkingar vorte eit nøgaktuelt og meir synleg samfunnsproblem. Me har gjennom både tradisjonelle og sosiale media, fått kjennskap til mange vonde hendingar i m.a. i heimen, i barnehagen, på skulen, på arbeidsplassen, på festen eller uteplassen. For mange av forteljarane har det gått mange år frå eit overgrep fann stad til historia kunne forteljast. I alt for mange tilfeller er det slik at det er for seint å søkje rettferd gjennom rettsapparatet når ein omsider maktar å setje ord på ein har opplevd. Foreldingsfristen er gått ut. I ein rettsstat som Noreg, er det heilt naudsynt at saker med ein så alvorleg natur som i overgrepssaker, får ein god, rettsleg prosess. Spørsmålet om skuld og straff må behandlast i retten framfor i allmenta gjennom saker i media. Dette er viktig for rettstryggleiken til både dei som er utsett for overgrep og dei som vert ankla. Seksuelle overgrep etterlet dei som er utsette med varige traumer og har stor innverknad på både fysisk og psykisk helse. Ikkje berre er overgrepet i seg sjølv kjelde til stor belastning, også rettslige prosessar fører med seg ekstra byrde. Det er opplagt at oppfølging og hjelp til overgrepsutsette er viktig, men mange opplever dagens strafferammer på overgrepssaker som for små og at dei ikkje samsvarer med dei langvarige skadene den som vert overgrepsdømt har påført offeret. Strafferammene må reflektere alvorsgraden til seksuelle lovbrøt, for at dei skal kunne medverke til ei oppleving av rettferd ovanfor overgrepsutsette. Vestland Arbeidarparti ser særleg alvorleg på auken i saker om seksuelle overgrep mot barn. Ei stor utfordring er at utsette barn ofte ikkje tører å seie i frå. Studier frå fleire land, også Noreg, viser at det diverre går lang tid frå første gong ein opplever eit overgrep, til ein maktar å fortelje om det. Den første norske studien kring dette (Steine et al. 2016), syner at det i snitt tek omlag 17 år. Snittalderen for første gong ein opplevde overgrep som barn er 6,5 år. Fleirtalet var over 18 når dei klarer å setje ord på kva dei har opplevd som barn. Også studien "Ungdoms erfaringer med vold og overgrep i oppveksten: En nasjonal undersøkelse av ungdom i alderen 12 til 16 år"(UEVO-undersøkelsen, okt.2019), er med på å synleggjera omfanget av seksuelle overgrep. Det er utvilsomt og trist at regjeringa ikkje ønskjer å gjere nærskoleprinsippet, som er vert nytta i dei fleste fylka i dag. Eit resultat av ein reint karakterbasert inntaksmodell - der dei med best karakterar kan velge heilt fritt, medan dei med dårlegast karakterar kan måtte risikere å flytte svært langt avgårde - vil kunne vere reine A- og B-skular, og vil vere negativt for fellesskulemodellen vår. Vi kan ikkje stille oss bak ein modell der fylka sine demokratisk valde organ vert overkøyrde, og

2279

Nye kulepunkter: ●For å sikre at barn og unge får kunnskapen dei treng, og for å førebygga og avdekka, må relevante utdanningsinstisusjonar auka omfanget av tema knytt til vald og overgrep i pensum for utdanningane, læreverk og undervisningsopplegget. Det er også naudsynt å styrke eksisterande kompetanse på dette hos tilsette i barnehagar, skular og øvrige utdanningasinstitusjonar.

●Det må vera stabil finansiering av hjelpeorganisasjonar og konsultasjonsteam som bidreg med kompetanse og kunnskap om vald og overgrep, samt hjelp og støtte til dei som har opplevd eller lever med vald og overgrep.

●Det krevst meir satsing og ressursar til vidare norsk forskning på feltet, især på tiltak og førebyggjande effekt.

●Ressursane til politiet må aukast og me må styrke den nasjonale satsinga på kriminaslitetsområde som krev spisskometasne, som til dømes seksuelle overgrep på nett.

●Lovverket vårt må vera tydeleg. Straffelova må fastslå at sex utan samtykke er valdtekt, i tråd med menneskerettane. Det er behov for ei samtykkelov som gjev betre rettstryggleik til kvinner og menn som er utsett for valdtekt. Ei tydeleg samtykkelov som definerer samtykke og grenser for overgrep, kan også medverke til å auke medviten kring eigne og andre sine grenser.

●Foreldingsfristen for seksuelle lovbrøt vert forlenga og strafferamma auka.

Nye kulepunkt: - Sikre at alle elever får anledning til å gå på en nærskole om en ønsker det.
- Arbeide imot karakterbasert inntak i den videregående skolen.

Den offentlege fellesskulen skal vera ein arena for personleg, samfunns -og kunnskapsmessig utvikling, der alle barn vert tekne på alvor. Korleis me organisere skulen er avgjerande for om den klarer å gje barn like føresetnader for å lukkast, eller om den medverke til å skape og produsere sosiale skilnader. Noko av det som er peika på dei siste åra, er mellom anna at heimelekser medverkar til faglege og sosiale skilnader mellom ulike sosioøkonomiske grupper. Me ser også at det er skilnader når det gjeld deltaking i organiserte fritidsaktivitetar. Desse spelar ei viktig rolle som arenaer der barn og unge får treffast og utvikle ferdigheiter. Dei fungerer også som læringsarena for identitetsutvikling og demokratiforståing. Når den sosiale rekrutteringa vert skeiv, skjer det både grunna økonomi og kultur. For at barn og unge skal få like føresetnader for å lukkast, både fagleg og sosialt, er det naudsynt å sjå på korleis me organiserer grunnskulen vår, særskilt i dei minste trinna. Dei fleste barn i dei minste trinna nyttar også SFO, som i dag varierer i for stor grad på både pris og kvalitet. Me ønskjer ikkje at økonomi skal vere ei hindring og det er naudsynt å heve kvaliteten, samt gjere tilbodet like godt og tilgjengeleg uavhengig av kvar ein bur. Det er behov for å gjere grep som skapar ein skulekvardag som er meir inkluderande, variert, som legg til rette for utvikling av praktiske evner, meir fysisk aktivitet og friluft, og som gjev rom for både fag, sosial utvikling og leik især på dei minste trinna.

2125 En god psykisk helse er sentralt for læring, utvikling og livsutfoldelse. Skolen som arena møter alle barn, og har en unik mulighet til både å fremme faglig utvikling, sosial utvikling og mental helse. Derfor kreves det også ressurser i skolen som kan imøtekomme behovene elevene har som hele mennesker. I dagens skole står majoriteten av lærerne i store klasser med komplekse utfordringer, det er et stort press og mange utfordringer. Vestland Arbeiderparti mener derfor det er på tide å styrke laget rundt elevene, og vil derfor sikre at det er miljøterapeuter (sosionomer, vernepleiere, barnevernspedagoger eller sykepleier) i skolen som kan være med på laget til lærerne med å sikre at en hver enkelt elev blir møtt med sine behov.

Tre nye kulepunkt: ●Auka vaksentettleiken for å utjamne sosiale ulikheitlar gjennom å skapa ein meir inkluderande fellesskule som både fangar opp dei som treng ekstra støtte og evnar å møte behova til fagleg sterke elevar
●Arbeide for å utvida skuledagen for å sikre at læringsmåla kan nåast utan å nytte heimelekser. Skulekvardagen må få eit meir variert innhald som rommer meir av dei kreative og praktiske faga, som inneheld meir fysisk aktivitet, leik og friluft, og som tilbyr eit sunt, godt skulemåltid. Dette vil samla medverka til at fleire får tileigna seg og utvikla ulike sosiale, fysiske og kreative evner som vil vere med å utjamne sosiale forskjellar.
●At alle elevar skal få oppgåver tilpassa den enkelte, samt hjelpen dei treng av kompetente, kvalifiserte tilsette - på skulen. Dette vil medverka til å minske skilnadane og skapa mest mogleg like føresetnader for at alle elevar får utvikle seg og kjenne på meistring.

Nytt kulepunkt: I den nye opplæringsloven må det komme tydelig lovfestet krav om at miljøterapeuter skal ansettes i grunn- og videregående skole.

2125

Vestland Arbeiderparti ønsker en sterk fellesskole hvor alle har de samme mulighetene. Dessverre ser vi at stadig flere og flere elever går på private skoler noe som går hardt utover den norske fellesskolen. Dette er en utvikling vi i Vestland Arbeiderparti mener går i feil helt feil retning.

Vi ønsker en sterk fellesskap hvor barn med ulik bakgrunn og samfunnslag lærer hverandre å kjenne. Økonomien til foresatte skal aldri avgjøre kvaliteten på undervisningen og skolen til barna. Derfor må fellesskolen styrkes og bruken av private skoler begrenses.

3663 Det er heilt avgjerande for at fylka som bidreg inn mot det grønne skiftet ikkje skal bli sittande att med ei økonomisk belastning som går utover skuledrift, rassikring og andre tilbod

1596

Rassikring er viktig for å trygge ferdsel på vegane våre

4479 Det statlige tilskuddet på spillemidler er det viktigste bidraget for å realisere idrettsanlegg. Det er et stort etterslep på utbetaling av spillemidler, noe som er både kostnadskrevende for kommuner, idrettslag og private som bidrar til å realisere anlegg rundt omkring i det ganske land. Renter og avdrag som betales mens en venter (igjennomsnitt 3 år) på ubetaling kunne vært brukt på aktiviteter for barn og unge eller realisering av sårt etterlengtede nye anlegg.

2887

Rusreform

Fem nye kulepunkt: ●Styrke den norske fellesskolen

●Si nei til kommersielle privatskoler. Bevare unntaksretten for skoler som driver ideelt, med alternativ pedagogikk og alternativt livssyn.

●Gi kommuner og fylkeskommuner mulighet til å regulere etablering, flytting og endring av elevtall for nye privatskoler

●Følge opp dagens friskolelov med forbud mot at skoleeiere tar utbytte og sikre streng kontroll for å hindre ulovlig utbytte

●At konsesjoner til privat skoledrift skal være tidsavgrenset, med krav om ny søknadsprosess og større mulighet til demokratisk innvirkning. Dette må også gjelde allerede gitte konsesjoner

Nytt kulepunkt: Utarbeide bedre og meir treffsikre kompensasjonsordningar for fylka som lyser ut anbod på nullutsleppsteknologi

Nytt kulepunkt: Gjennomføre nasjonal skredsikringsplan som innan 12 år sikrar utbetringar av skredpunkt på alle strekningar med høg og middels skredfaktor

Tillegg til kulepunkt: Etterslepet på utbetaling av spillemidler må fjernes slik at en kan frigjøre kapital til aktivitet for barn og unge samt realisering av nye anlegg.

tillegg i tekst: Arbeiderpartiet vil derfor gå inn for avkriminalisering av små brukerdoser.

Endringsforsalg fra Arbeiderpartiet i Bergen

2097

2271

- stryke ordet "fortsatt"

Tillegg linje 2271 etter privatskoleloven: ... slik at retten til å drive privatskoler med statsstøtte blir tidsavgrenset."

3922		Strekpunkt 3922 – 3925 forlenges med: Hele landet må i større grad også tas i bruk når det gjelder lokalisering av eksisterende statlige arbeidsplasser, som departement, direktorat, tilsyn, råd, nemnder, ombud, foretak og etater.
1995	Fagmiljøer er sterkt imot dette prøveprosjekter med fleksibel skolestart	Linje 1995-1996 Evaluere 6-årsreformen. Stryke "Gjennomføre flere prøveprosjekter med fleksibel skolestart".
2432		Linje 2432 Styrke samarbeidet mellom NAV og helsesektoren for å kunne gi et mer helhetlig tilbud for unge med psykiske helseplager.
1424	Programmet inneholder ingenting om arbeidstidsreduksjon, og det er en stor svakhet. LO-kongressen vedtok i 2017 arbeidstidsforkortelse, og LO-medlemmer i AP er opptatt av dette. Slike reformer av ulike typer kan bli viktige bidrag til veien videre etter korona, og en Ap-ledet regjering må legge aktivt til rette for kreativitet og godt samspill mellom partene. Fra LOs vedtak: "Arbeidstidsreformer vil kunne gi et mer inkluderende og likestilt arbeidsliv med flere hele stillinger og større muligheter for flere til å stå i arbeid til oppnådd pensjonsalder. Det vil på ulike måter være behov for arbeidstidsforkortelser fremover. Det gjelder tid for å styrke kompetansen, det gjelder reduksjon i daglig arbeidstid eller andre former for arbeidstidsforkortelser. Hvor raskt og omfattende reduksjonen kan skje vil være avhengig av hvor mye av veksten som ellers tas ut i investeringer, i kjøpekraftforbedringer eller andre velferdsgeoder "	Tilleggsforslag: Nytt punkt linje 1424: "Invitere partene i arbeidslivet til dialog om ulike former for arbeidstidsreformer."
2902		Nytt kulepunkt etter linje 2902: Avkriminalisere besittelse og bruk av narkotiske stoffer til eget bruk.
4353		Utvide museumspunktet, linje 4353: • Styrke museene med vekt på samlinger, formidling og faglig utvikling (puttet inn ordet samlinger, det er her krisen er, alle bygningene og mangel på magasin).
4358		Nytt kulepunkt 4358 • Arbeiderpartiet vil ta vare på kystkulturen, kulturlandskapet langs kysten, naust- og sjøhus og styrke fartøyvernet. En egen stortingsmelding om kystkultur skal lages. Vedtatt på årsmøtet i Bergen og oversendt programkomiteen
4377		Nytt kulepunkt 4377: • Arbeiderpartiet vil utvikle en offensiv politikk for arkitektur og det bygde landskapet, bærekraftig og nyskapende